

3e bachelor

ingenieurswetenschappen: architectuur ugent

jaarboek
2025 - 2026

OVERDRUK

Kouterpoort, Ketelvest 26 - 9000 Gent
© Regie der Gebouwen

introdactie

opgave semester 1

opgave semester 2

1 - ATLAS

3 afbeeldingen per duo semester 1

3 afbeeldingen per duo semester 2

1/25 snede semester 2

2 - REFLECTIE

brief aan jonge ontwerpers

ask your materials for advice

eindejaarsjury

collectief rhino model

1:1

studiereis

Water is een conditio sine qua non van het leven. Door de toenemende schaarste is het in ijlt tempo één van de grootste uitdagingen van de 21ste eeuw geworden. Water kent vele verschijningsvormen: hemelwater, stromend en stilstaand water, drinkwater, vuil water, koelwater, proceswater, bluswater, spoelwater,... Water bevindt zich in een kringloop: het kan transformeren van vloeibaar naar vast of gas en kan in alle deze tussenfases meerdere doelen dienen, energie leveren of transporteren. De vraag naar water neemt elke dag toe. Tegelijk zet klimaatverandering de voorziening van water onder druk, of krijgen we te maken met vernietigende watermassa's.

Terwijl het publieke debat steeds meer verzandt in een discussie tussen ecologie en economie, wilden we in het Atelier Architectuurontwerpen III de vraag stellen welke rol er mogelijks voor de architectuur is weggelegd in de groeiende watercrisis. Al te lang hebben we onze waterlopen als een drainerend en louter afvoerend systeem beschouwd en uitgebouwd. Indien we willen omgaan met schaarste én overvloed dienen we het water net meer plaats te geven én ter plaatse te houden. Hoe kan de architectuur bemiddelen in de duurzame opslag, buffering en infiltratie van water in de stad? En op welke manier valt dit te verzoenen met vraagstukken van financiering en sociale gelijkheid?

De ontwerpopgave voor het academiejaar 2025-2026 situeerde zich aan de ketelvest, een kunstmatig aangelegde waterweg. Langs de Ketelvest bevindt zich de 'Kouterpoort'. De Kouterpoort is een grootschalig postmodern kantoorgebouw in beheer van de Regie der Gebouwen dat verschillende federale overheidsdiensten huisvest. Het complex keert zich vandaag af van haar onmiddellijke context. De generieke gevels en spiegelende glasvlakken geven het gebouw een anonieme en onpersoonlijke uitstraling. Achter het gevelscherm gaat een monofunctionele invulling van kantoren schuil. Niettemin biedt het structurele casco van het gebouw, haar strategische ligging en enorme vloeroppervlakte veel opportuniteiten voor toekomstige invullingen die het gebouw een meer open en publiek karakter kunnen verlenen en naar een sterkere verknoping met de buurt en de naastgelegen waterweg kunnen leiden.

site kouterpoort - Savaanstraat

Het eerste semester was opgedeeld in twee deelopdrachten: Waterpas en Waterkans. De eerste opgave, Waterpas, omvatte het ontwerp van een publiek toegankelijke watersilo en stedelijke passage. Binnen deze opdracht lag de focus op de lezing en analyse van het bestaande kantoorgebouw, met bijzondere aandacht voor de verschijningsvorm, planorganisatie en draagstructuur. Daarnaast werd gevraagd een nieuwe draagstructuur toe te voegen zodat het gebouw een 'waterbekken' of 'watersilo' met een capaciteit van 1200 m³ kon opnemen. Volgende randvoorwaarden werden meegegeven: het respecteren van de bestaande structuur, de integratie van een tappunt in het publiek domein en de bereikbaarheid van de wateropslag vanuit het publiek domein. De watersilo's hadden een publieke doorgang doorheen het gebouw tot bij het tappunt of brachten het water tot aan de publieke ruimte. Op het einde van deze opgaves werden er maquettes op schaal 1:33 gemaakt.

De tweede ontwerpogave, Waterkans, omvatte het ontwerp van een multifunctioneel publiek gebouw opgebouwd rond watergebonden functies. In deze opgave kregen nieuwe programma's een plaats in het bestaande kantoorgebouw. Het betrof functies of technische installaties die vandaag ver buiten de stad op grote schaal, vaak blind en 'onzichtbaar' ingeplant worden.

Binnen deze ontwerpogave werd onderzocht hoe deze functies op een kleinere schaal in de stad geïntroduceerd kunnen worden. Daarbij stond de vraag of door het ruimtelijk samenbrengen van deze functies er interacties, samenwerking, gedeeld of meervoudig gebruik konden ontstaan. Tevens ambieerde de opgave een grotere nabijheid, toegankelijkheid, aanwezigheid of zichtbaarheid van deze voorzieningen binnen de stad. Naast de functionele organisatie en clustering werd in deze opgave veel belang gehecht aan de verschijning van de nieuwe functies binnen en buiten het gebouw. Elk duo kreeg een mix van programma's toegewezen die binnen, op of langs het gebouw moesten worden ingeplant. Het ontwerp diende minstens aan volgende voorwaarden te voldoen: het maken van een ruimtelijke verbinding tussen de opgegeven functies (een losse verspreiding van de opgegeven functies over het gebouw was niet toegestaan), het koppelen van de nieuwe functies aan de watersilo en de nieuwe publieke passage uit de eerste opgave.

Parallel werd op schaal van het volledig gebouw een zoneringsplan of masterplan uitgewerkt. Dit plan documenteerde de verhouding tussen de te behouden kantoorfuncties, de nieuwe programma's, de publieke doorsteek en de watersilo. Het masterplan hield rekening met volgende richtcijfers: 75% of circa 15.000 m² te behouden kantooroppervlakte; 25% of circa 5.500m² nieuwe functies, waarvan 3.000 m² publiek programma en 2.500 m²

woonprogramma. De volgende watergebonden functies werden geïntegreerd in het kantoorgebouw: een datacenter, een herstelplaats voor kleine boten, een exporuimte met integratie van vijf artefacten, een doopvont, een uitvaartcentrum met watercrematie, een duikput van 35 meter diep, een droogkuis en een curlingbaan van 45 meter lang. Ondersteunende functies bevatten een bezoekerscentrum met onderwijslokalen, een auditorium voor 120 personen en een waterzuiveringsinstallatie op gebouwniveau. Als eindproduct van de opgave Waterkans stond de axonometrie centraal.

De opgave van het tweede semester, Waterdicht, bouwde verder op de thema's uit de opdrachten Waterpas en Waterkans uit het eerste semester. Waar in de eerste opdrachten de focus lag op de analyse van het bestaande gebouw, de integratie van watergebonden programma's en de relatie tussen infrastructuur en publieke ruimte, verschoof de aandacht in Waterdicht naar het ontwerp van een nieuw urbaan landschap bovenop het bestaande dak van de Kouterpoort.

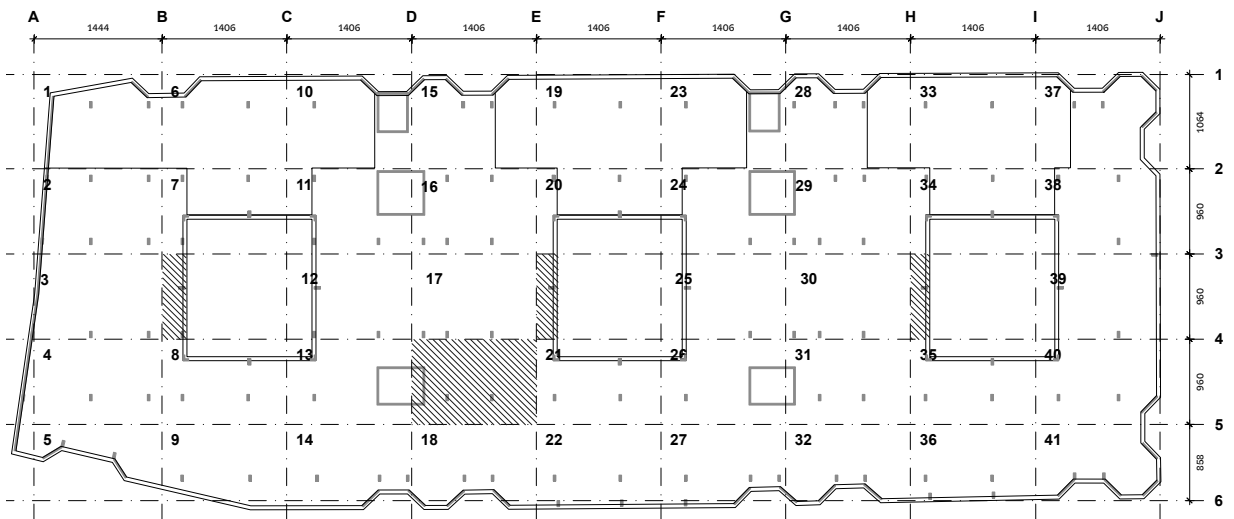
Het dak werd opgevat als een nieuw maaiveld met een uitgesproken reliëf en een collectief karakter. Binnen dit artificieel landschap kreeg elke student een specifieke kavel toegewezen binnen een grid van 42 unieke percelen, elk met eigen ruimtelijke condities en relaties tot de omgeving. Het ontwerp focuste op de ontwikkeling van een architecturaal casco waarin structuur, materialisatie en ruimtelijke beleving centraal stonden. Daarbij werd bewust geen vast programma opgelegd. De opgave zette aan tot onderzoek naar het potentieel van een "intelligente ruïne": een architectuur die flexibel, open en toekomstgericht is en die toekomstige invullingen kan accommoderen.

Binnen de toegewezen kavel moest een compact volume ontworpen worden met een maximale inhoud van 900 m³. Tegelijk werd veel aandacht besteed aan de relatie tussen private en collectieve ruimte. Niet-bebouwde ruimte werd beschouwd als even belangrijk als de bebouwde ruimte zelf. Daarnaast moest het ontwerp rekening houden met onder meer bezonning, privacy, uitzicht, heldere circulatie en zintuiglijke beleving. Een minimale doorgang van 80 cm tussen de buurpercelen garandeerde bovendien een collectieve doorwaadbaarheid van het daklandschap.

Een belangrijk onderdeel van de opgave was de materialisatie van de gebouwschil. Via een vooraf bepaalde matrix van materialen kreeg elk project een unieke combinatie van bouwmaterialen toegewezen. Naast technische aspecten zoals waterdichting, isolatie, ventilatie en bescherming tegen oververhitting, werd ook sterk ingezet op de zintuiglijke ervaring van de architectuur. Geluid, textuur, licht en atmosfeer maakten integraal deel uit van het ontwerpproces. De gevel werd uitgewerkt als een klimaatrobuuste schil waarin technische randvoorwaarden en ruimtelijke kwaliteit samenkomen.

De ontwerpmethodiek steunde gedurende het semester op drie complementaire media: een gedetailleerde gevelsnede op schaal 1:25 met bouwdetails op schaal 1:5, een fysieke maquette op schaal 1:50 en een collectief Rhino 3D-model. Deze documenten werden in elke fase van het ontwerpproces verder ontwikkeld en verfijnd. De gevelsnede vormde hierbij het belangrijkste instrument om constructie, materialiteit, textuur en ruimtelijke relaties te onderzoeken, terwijl de maquette de ruimtelijke werking en de integratie binnen het collectieve daklandschap zichtbaar maakte.

Het casco kreeg nooit een programma toegewezen maar moest strategisch anticiperen op toekomstige functionele invullingen en aantonen hoe het ontwerp verschillende vormen van gebruik kon ondersteunen. Het semester werd afgesloten met een eindjury waarbij zowel de architecturale kwaliteit als de technische uitwerking van het ontwerp afzonderlijk werden beoordeeld. De finale presentatie omvatte onder meer gevelsnedes, bouwdetails, maquettes, plannen, doorsneden en ruimtelijke visualisaties.

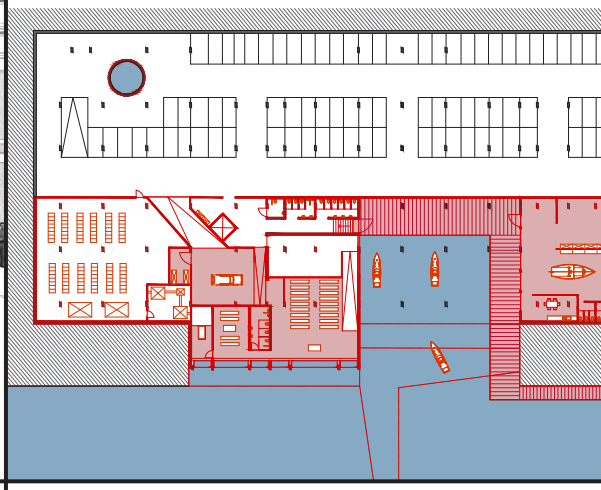
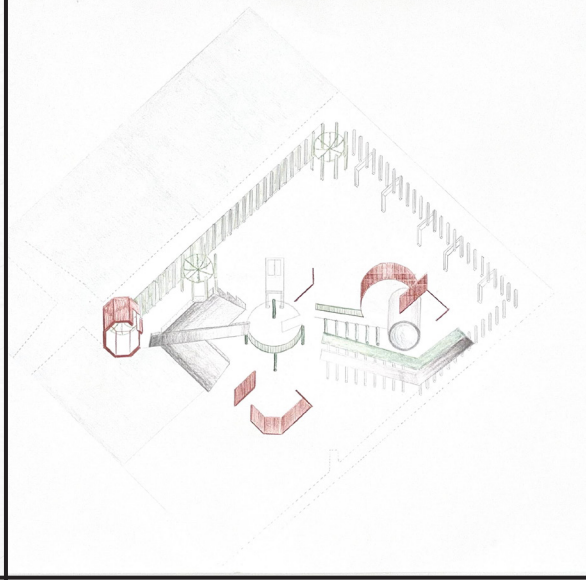
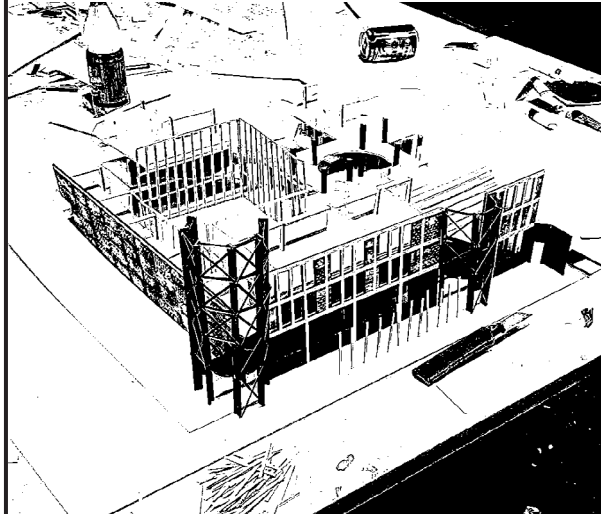
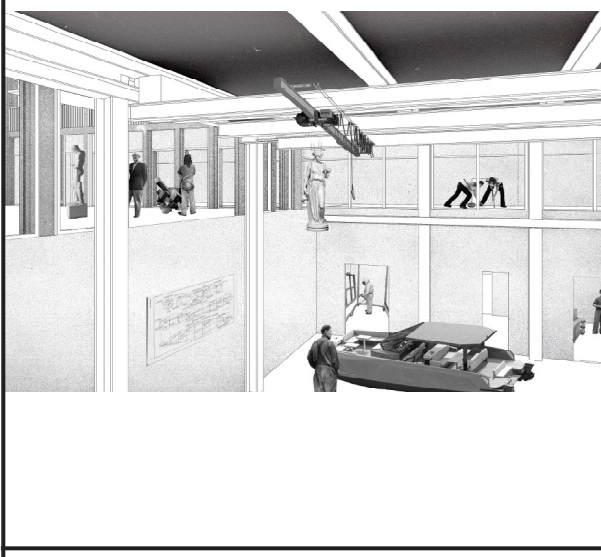
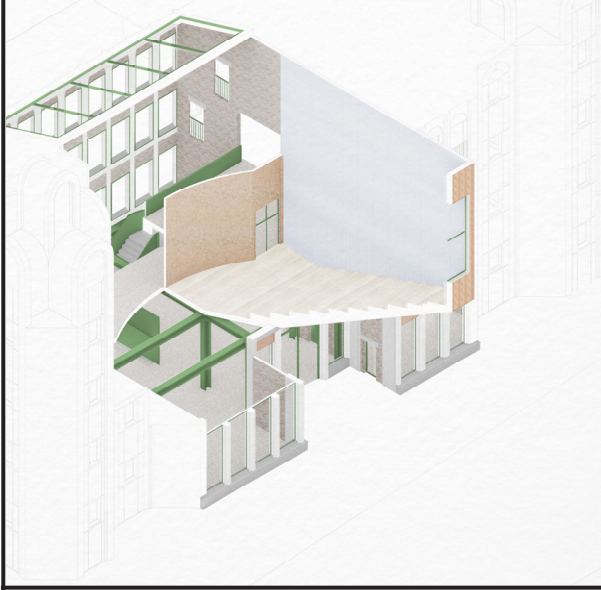

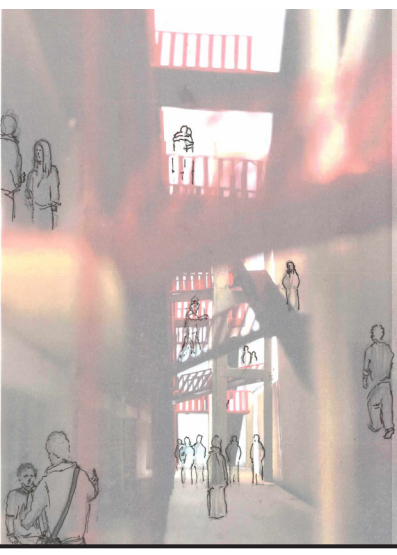
ATLAS

semester 1

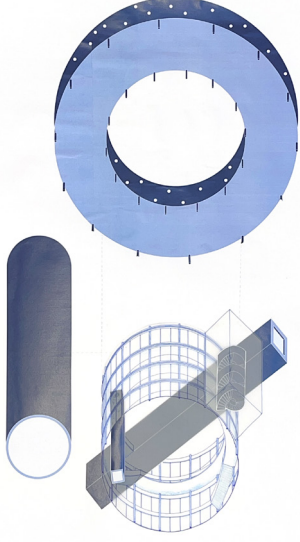
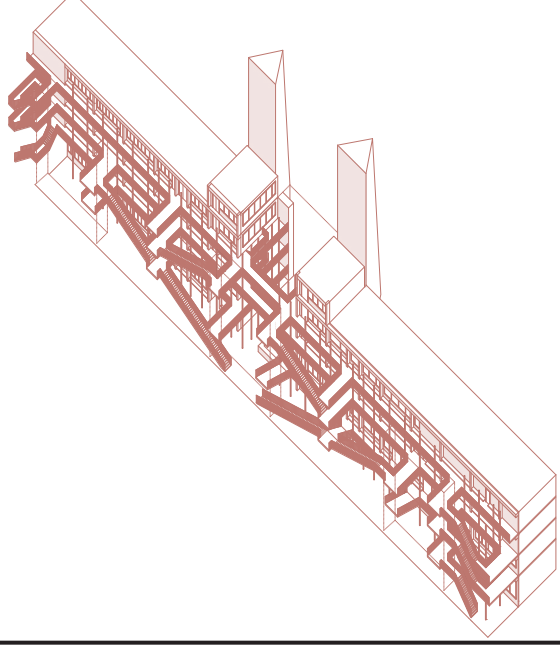
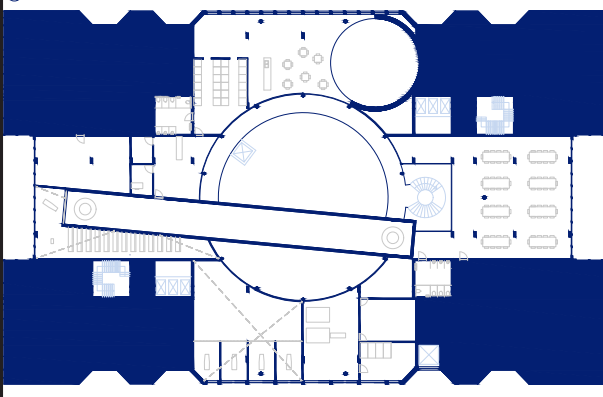
Fluïdum
Doorsteek

Lennert Plets, Arthur Reyntjens
Rinesa Ajdari, Lyrcha Mankuka Mokio

1:200
①

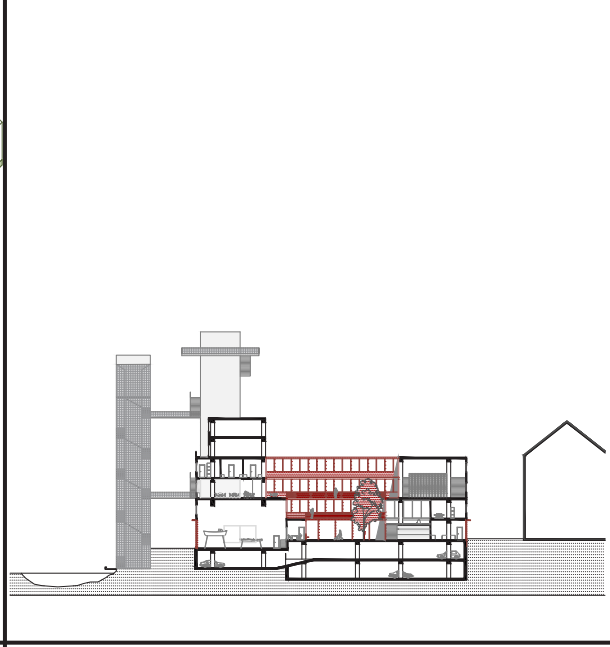
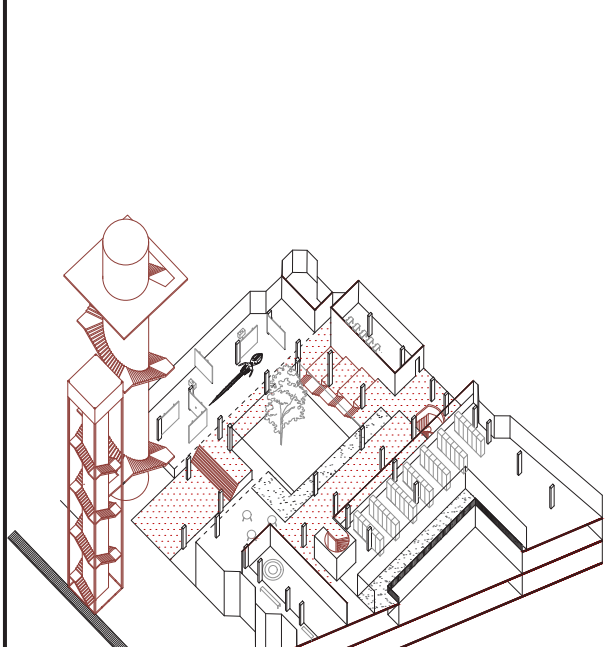
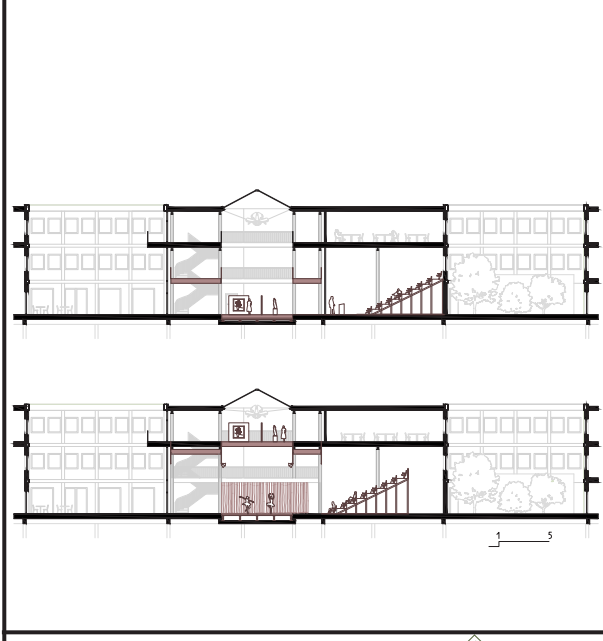
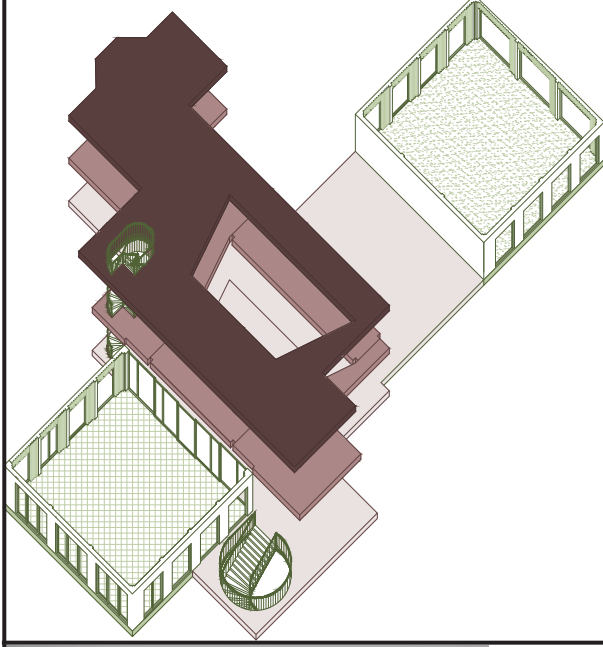
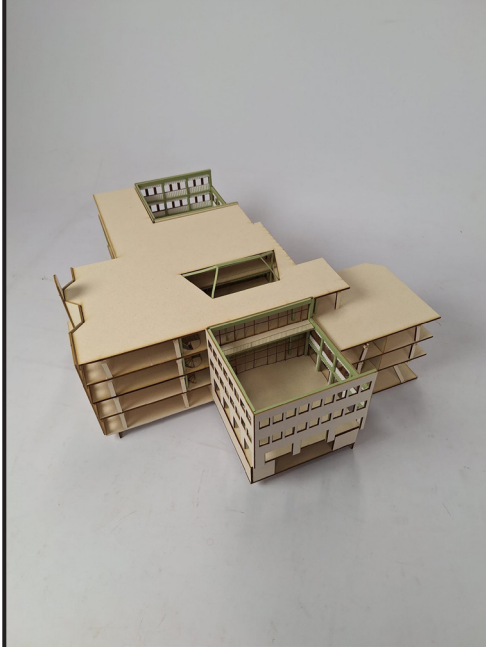

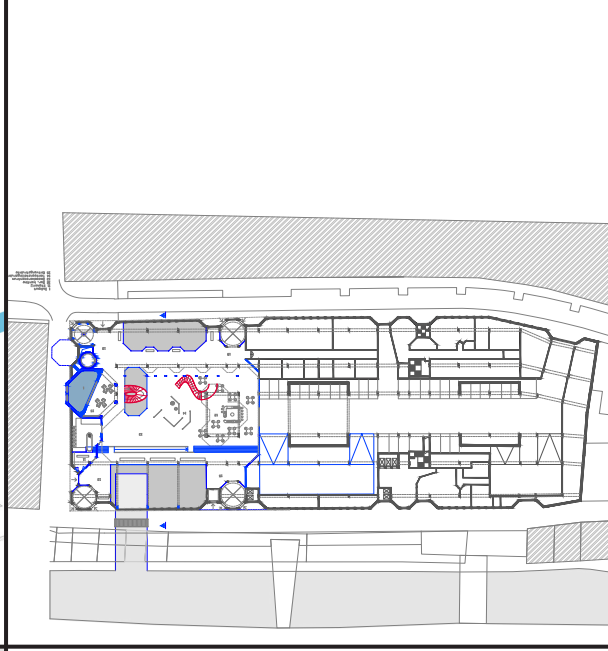
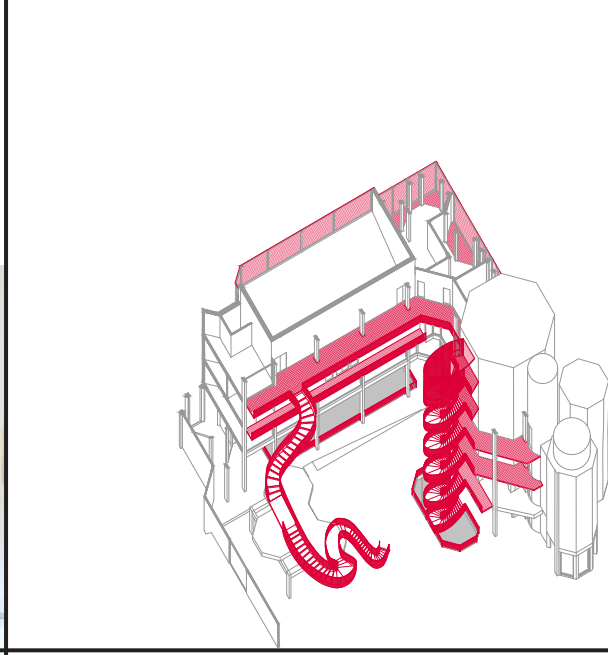
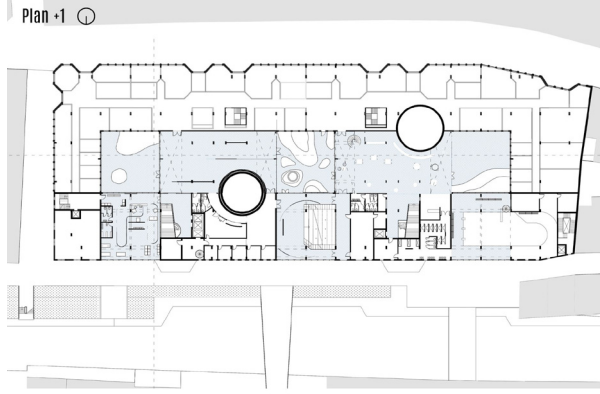
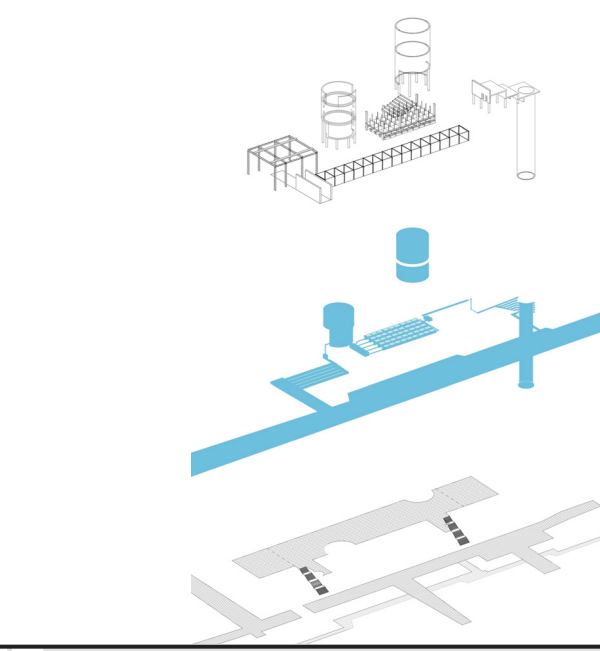
Harold Desimpel, Laurens Hasan
Floor De Goeyse, Riete Stevens

In between
Rollager

Machines
Traject

Jente Mertens, Kato Visser
Fran Defour, Sarah Tant

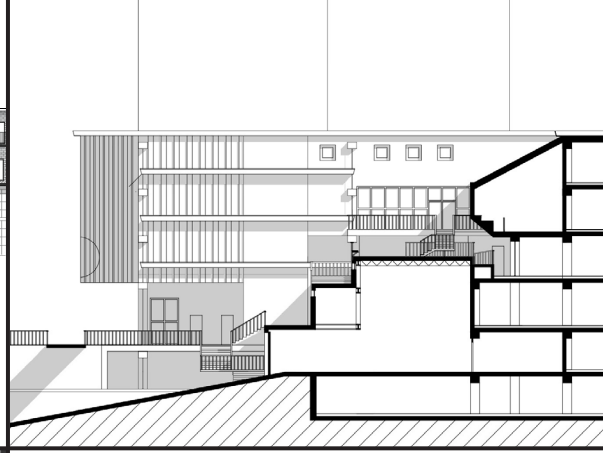
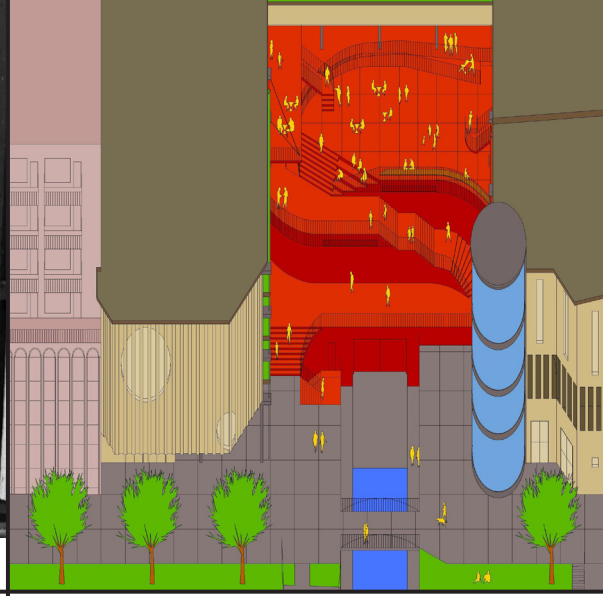

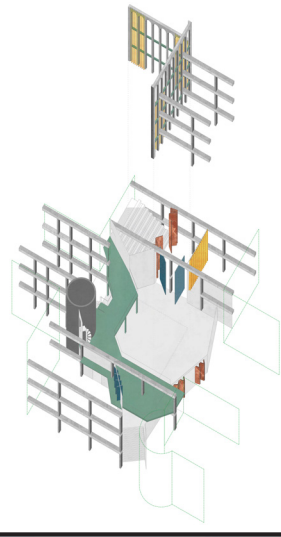
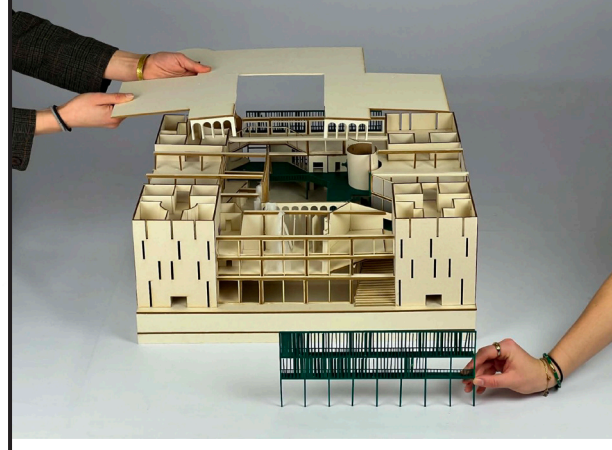
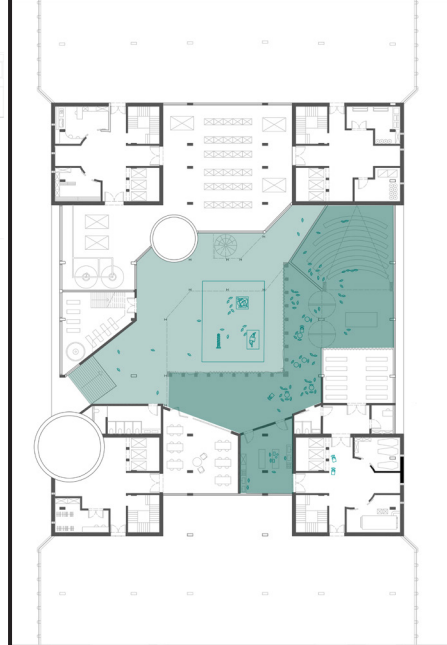
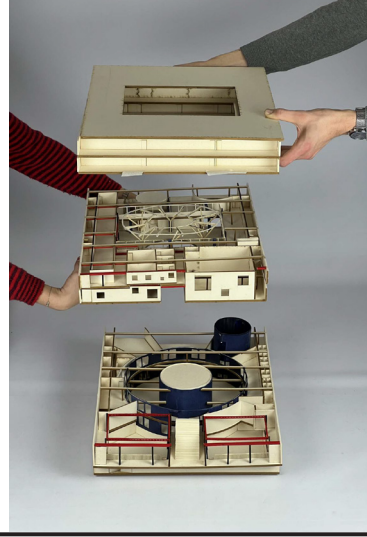
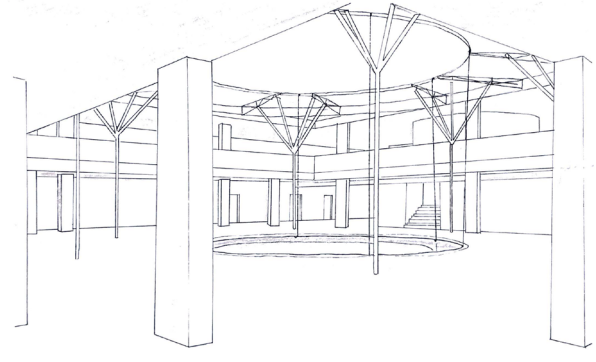
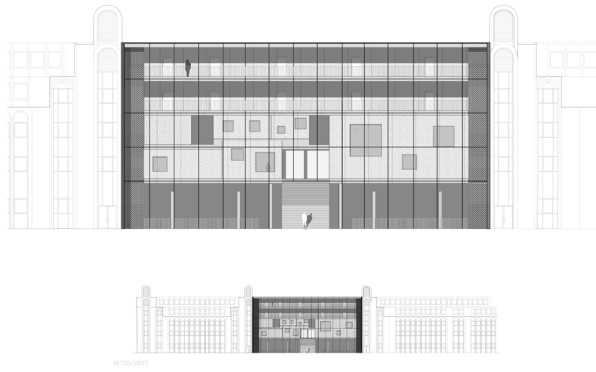
Iris Gijbers, Linde Hoste, Talitha Van Schoors
Alixé Dessomviele, Marie Goossens

Doorstroom
Verticale wandeling

Multiperspectief
Esplanade

Caroline Foon, Saouda Hajji
Evelyn D'Haeyer, Nermin Rougui

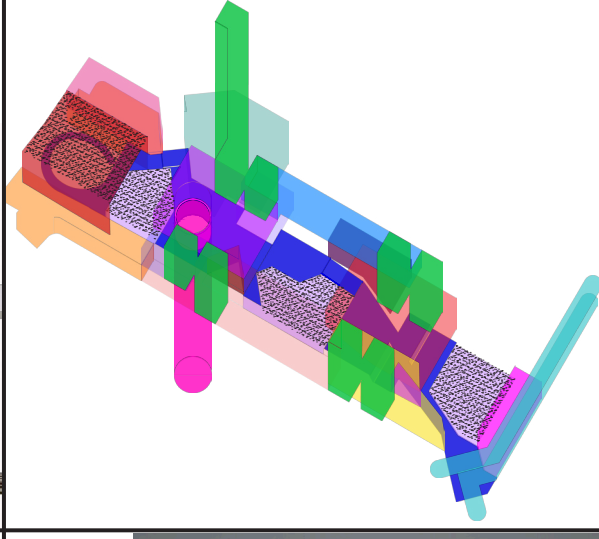
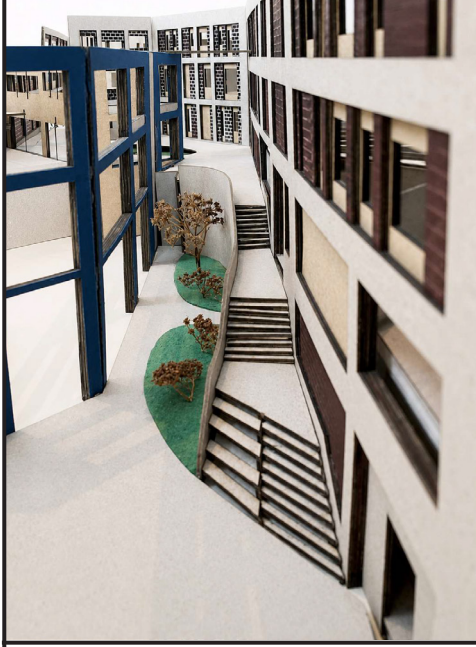
Sandwich
Grenzen

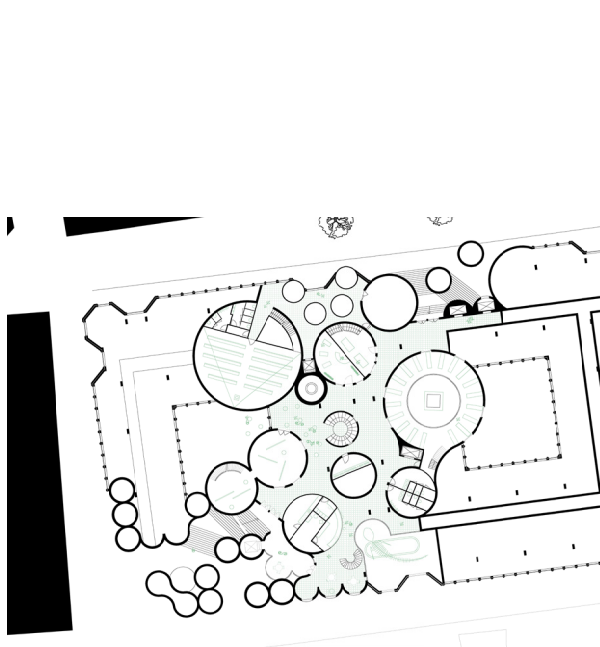
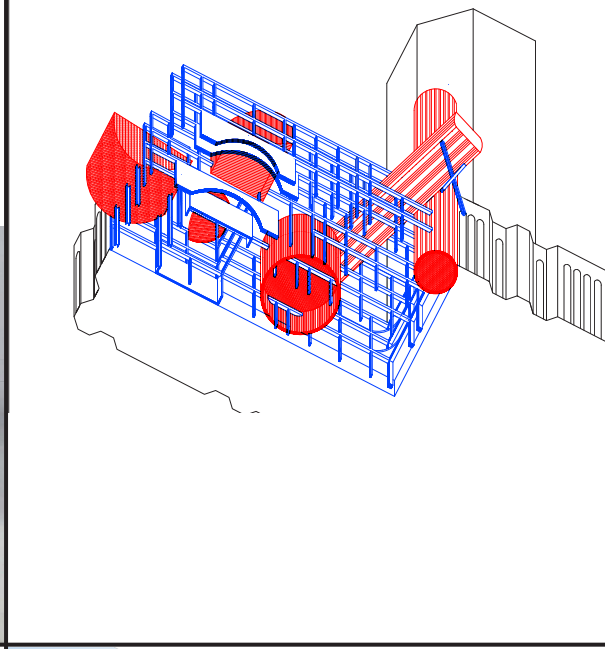
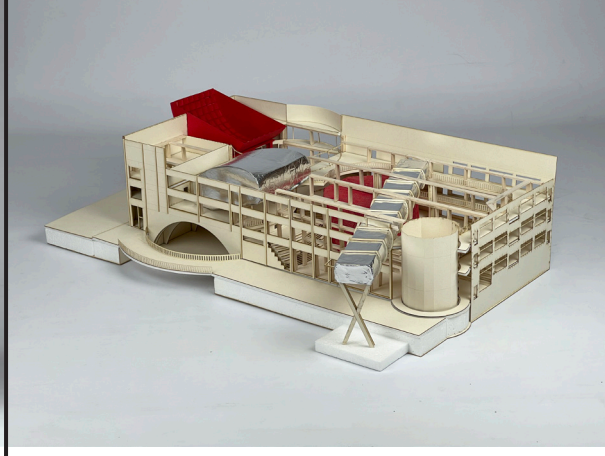
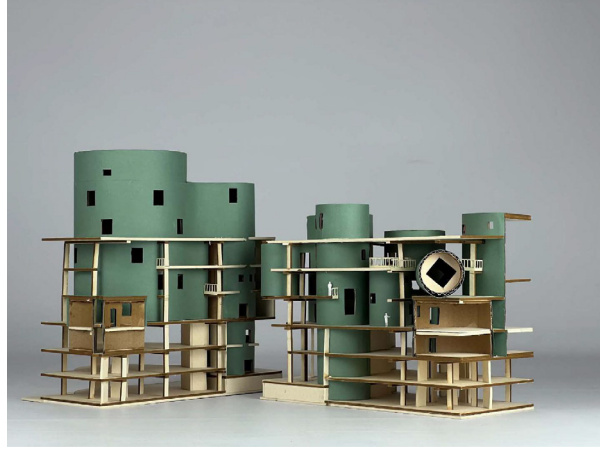
Hanne De Keijser, Emeline Mercier
Floor Goemaere, Anna Van Soetendaal

Doorgang
Shwoengeloeng

Basiel Tack, Borre Vandermeulen
Sander Gyselinck, Arthur Versavel

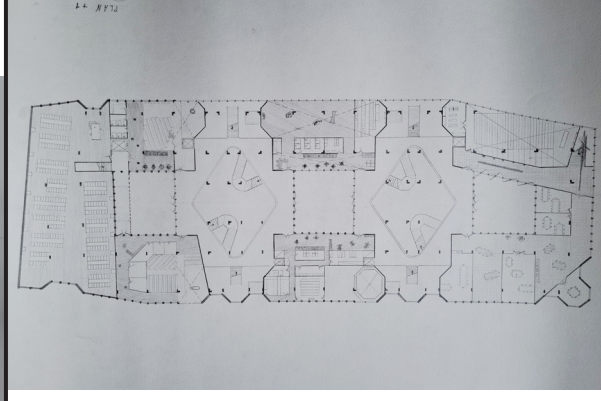
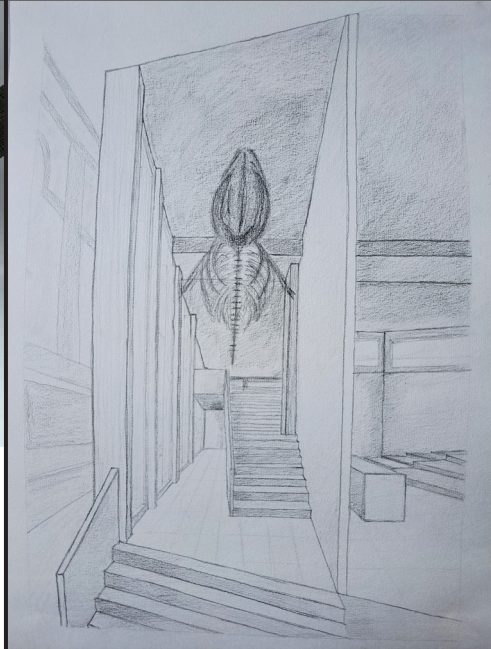
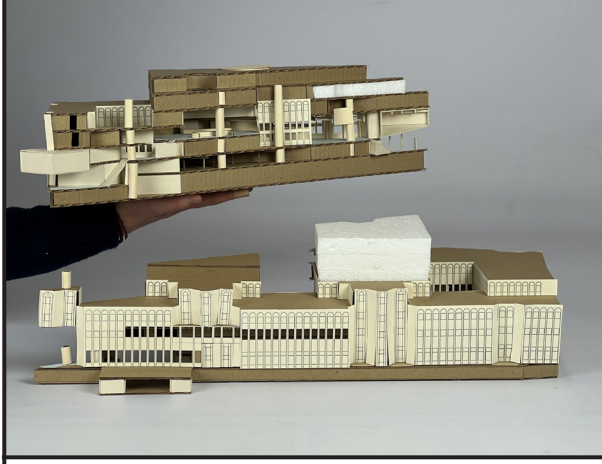
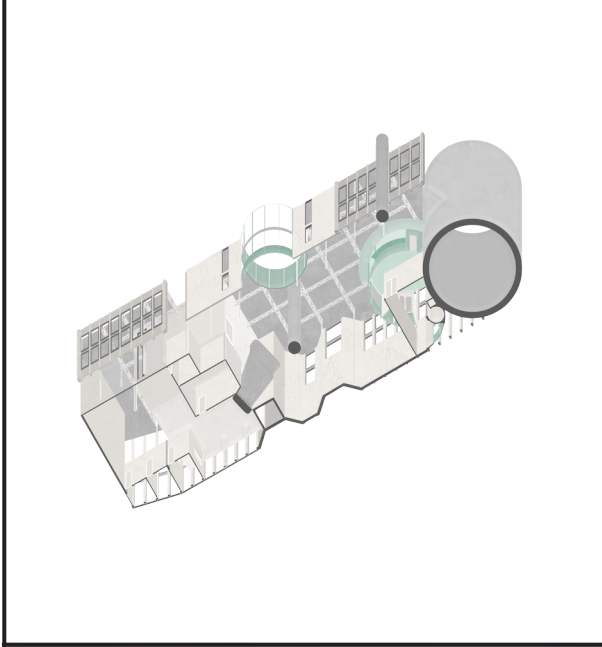
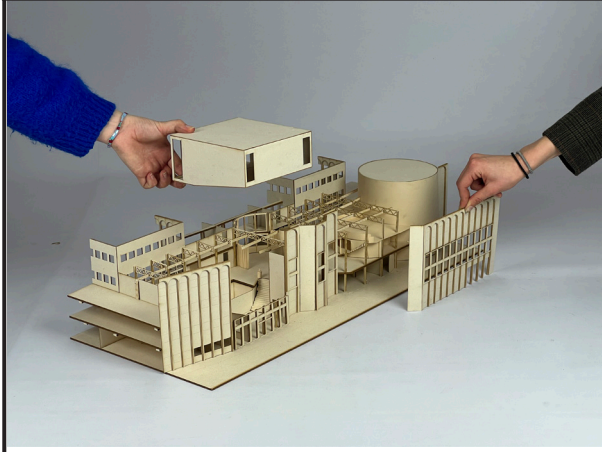

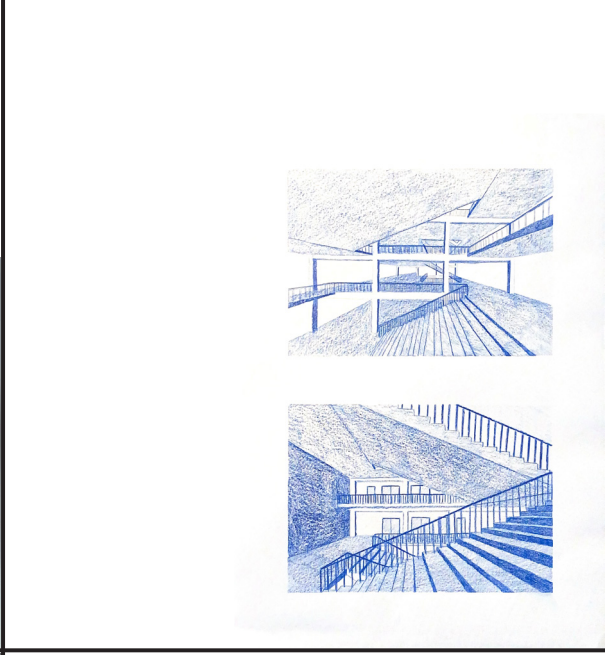
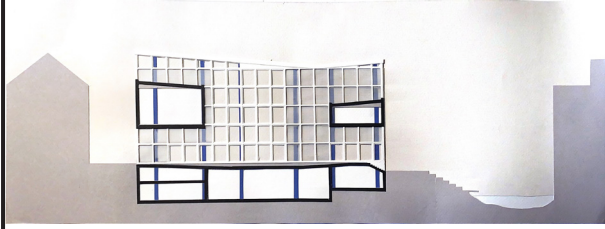
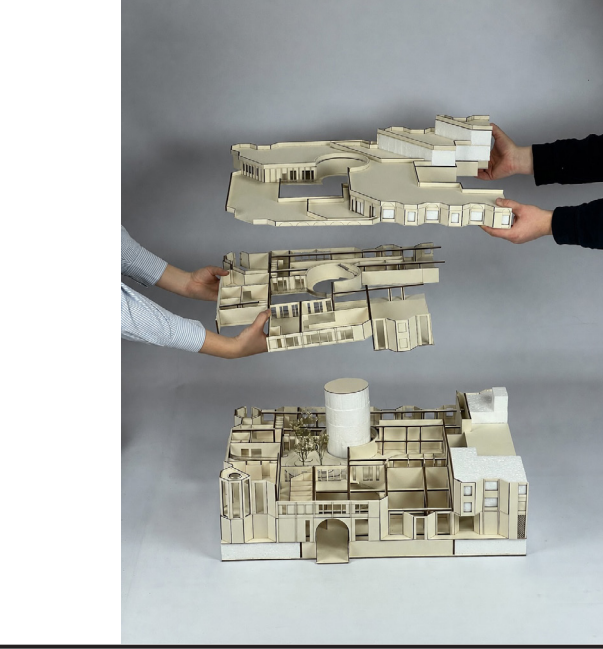
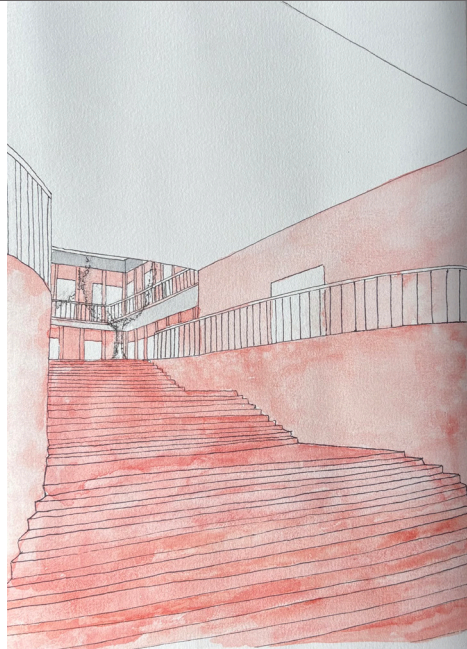
Nicolas Hochepped, Aster Laureys
Lara Steeman, Maxim Van den Nest

360
Volumes

Ontdekking
Ruit

Mila Jespers, Sébastien Planckaert
Marlies Kochuyt, Arthur VandenBerghe

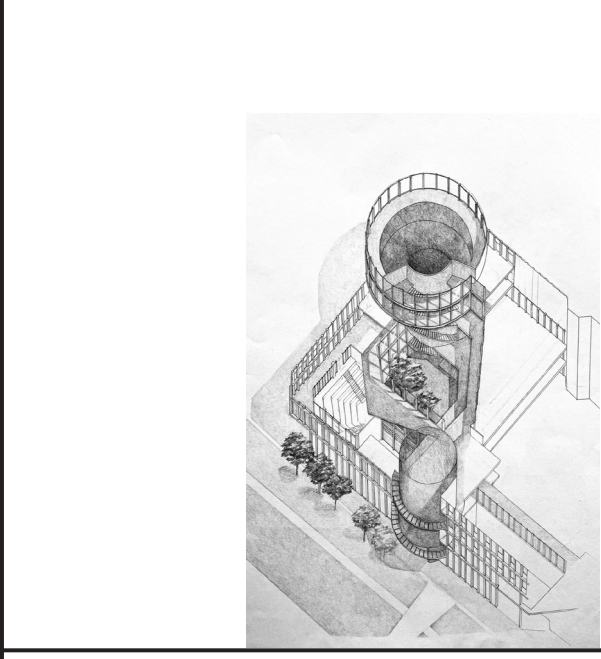
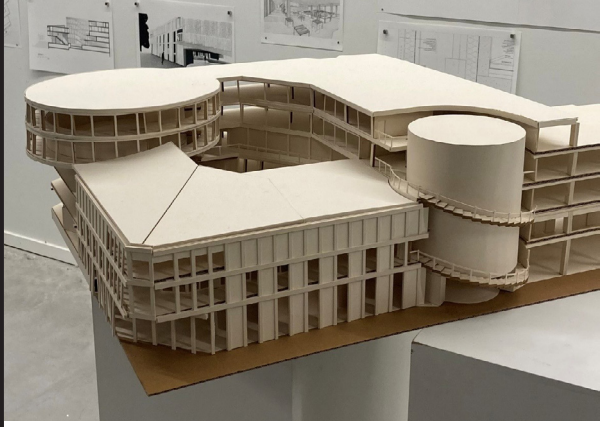
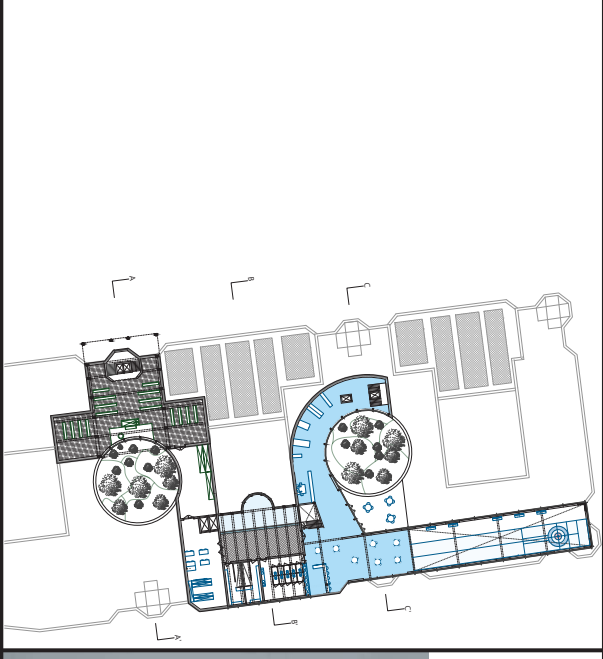

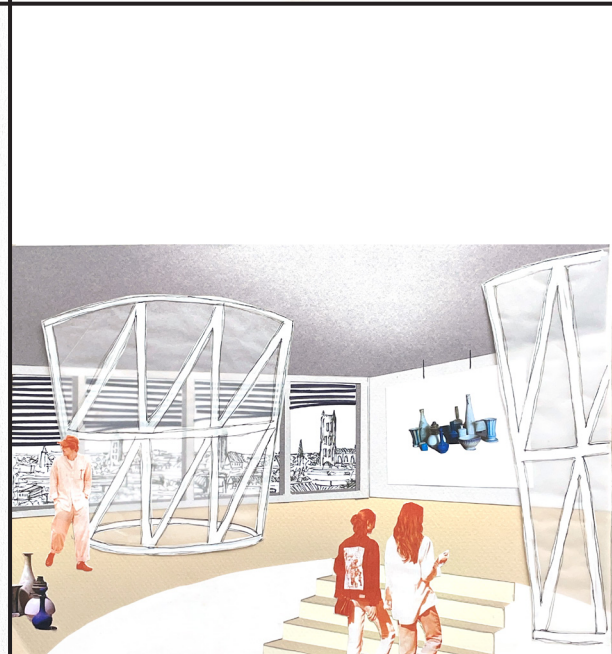
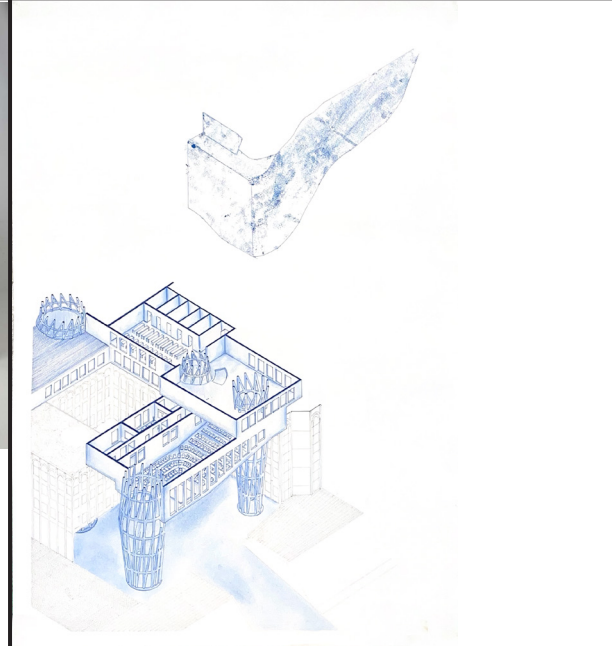
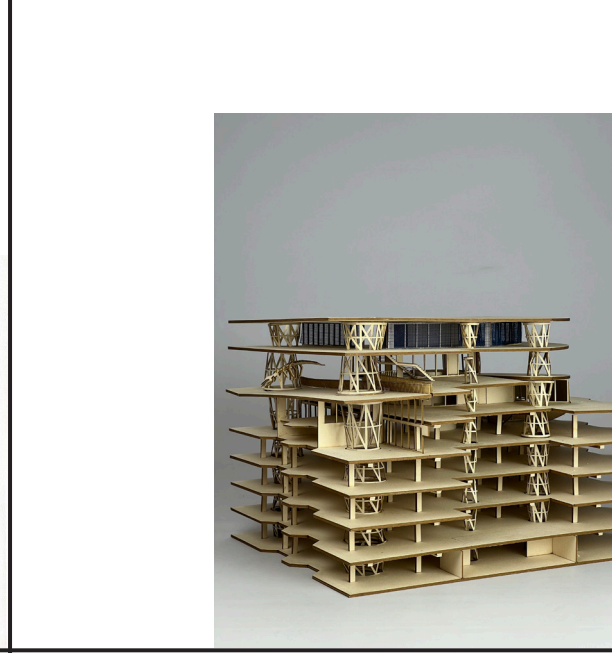
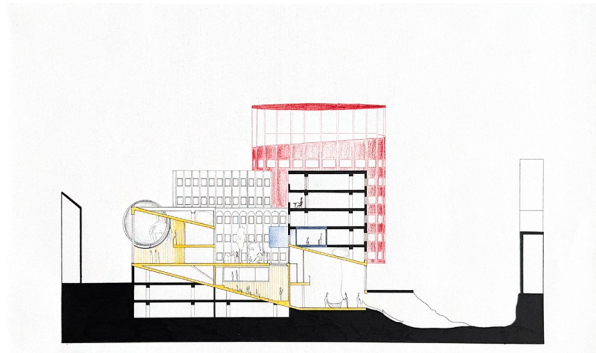
Patio
Groeve

Bram Demeulenaere, Célestine Vansteenkiste
Hanne Coomans, Gauthier Triest

Accentlaag
Juxtapositie

Arthur Roefs, Rune Simons, Wout Van Bogaert
Remco Hooyberg, Celien Nuyens

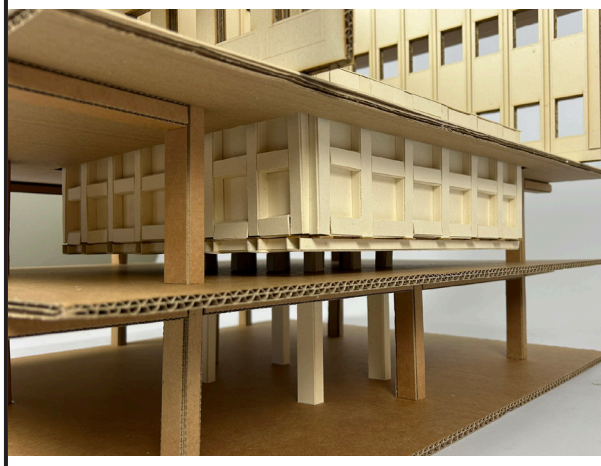
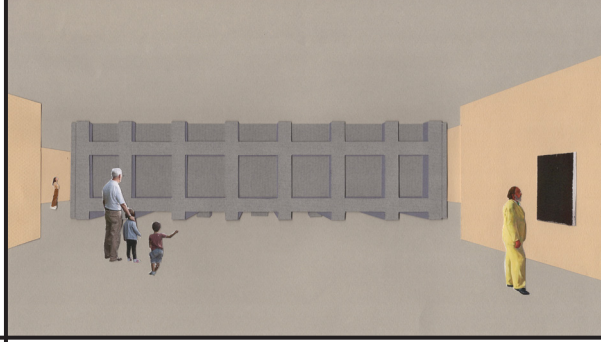
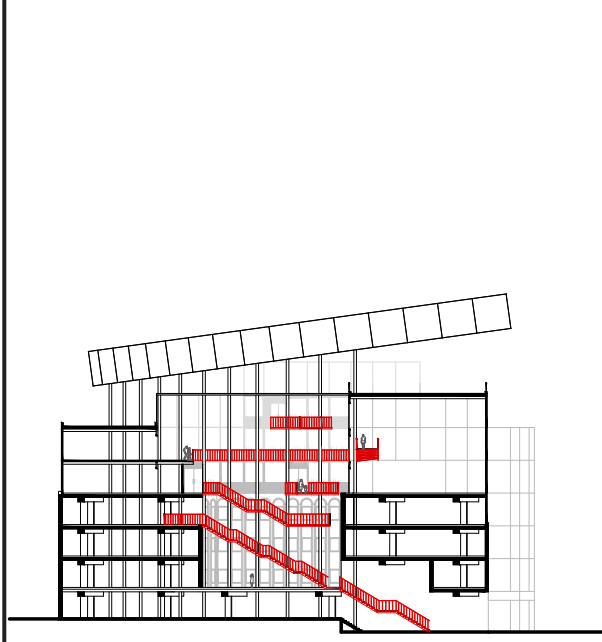
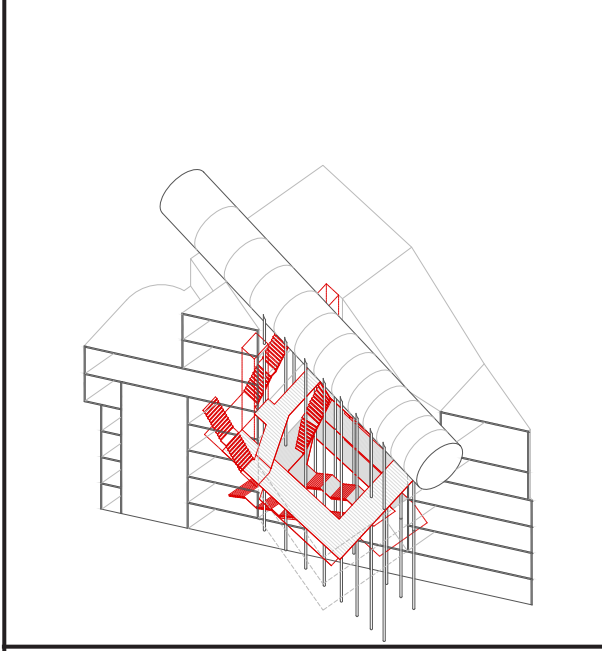

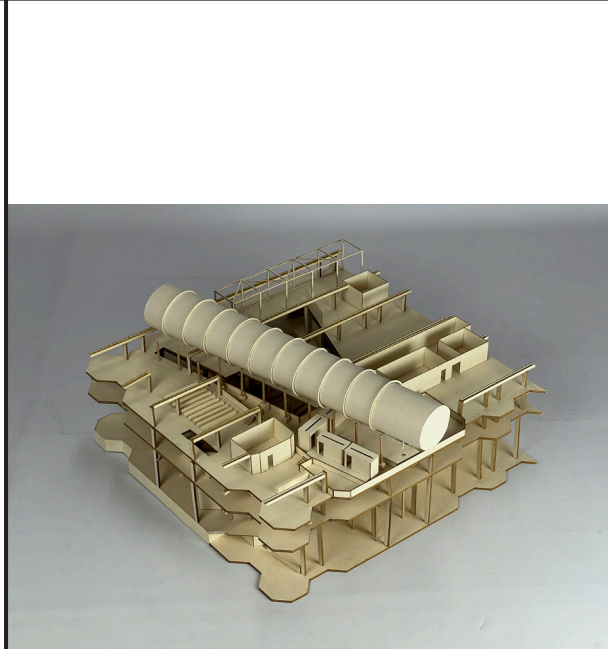
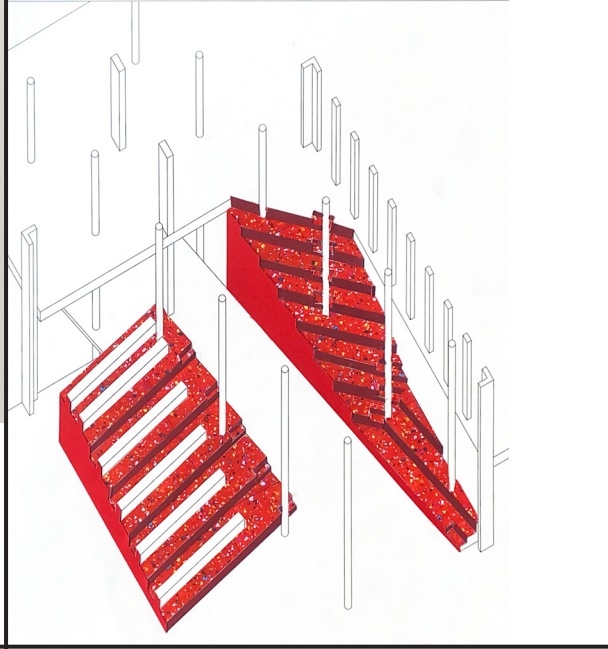
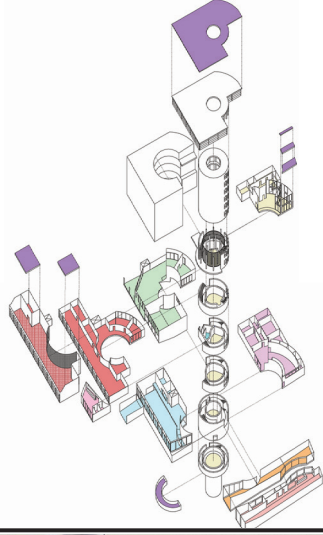
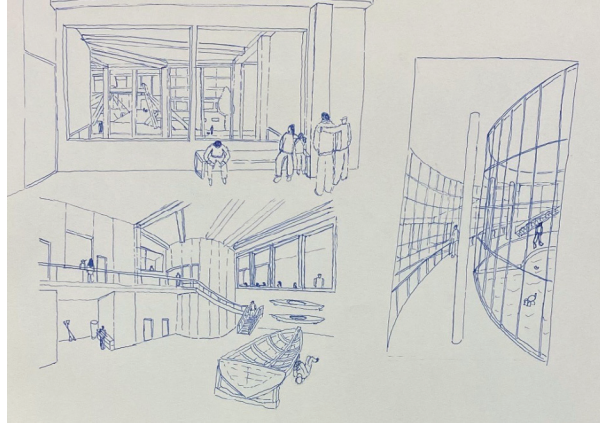
Nour El-Batouli, Mona Niemegeers
 Elien De Braekeleer, Sarah van der Haegen

Intersectie
 Schacht

Wandeling
Cassette

Luna Gorré, Hasse Mertens
Sara Geeraerts, Lore Stuyck

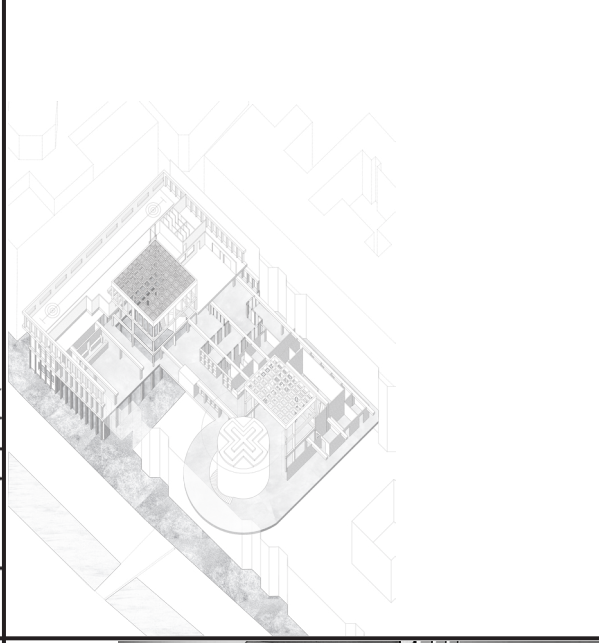
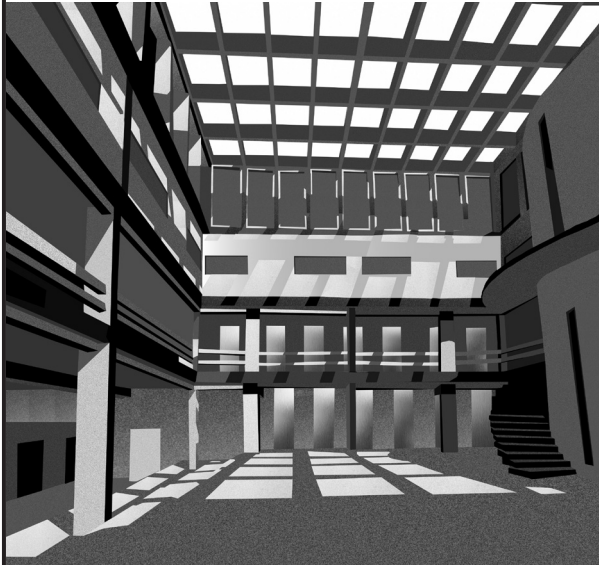
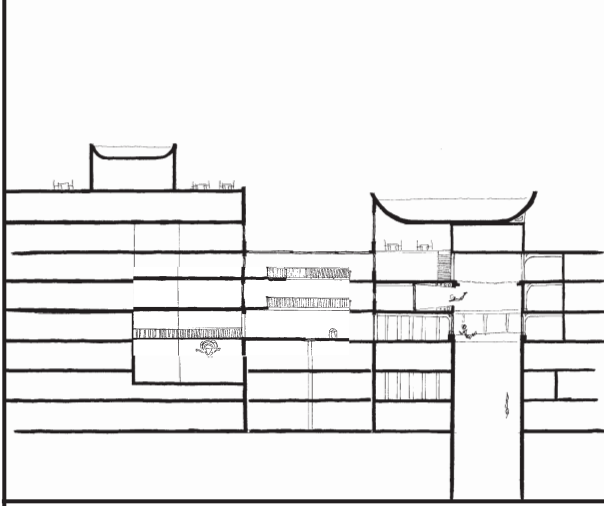
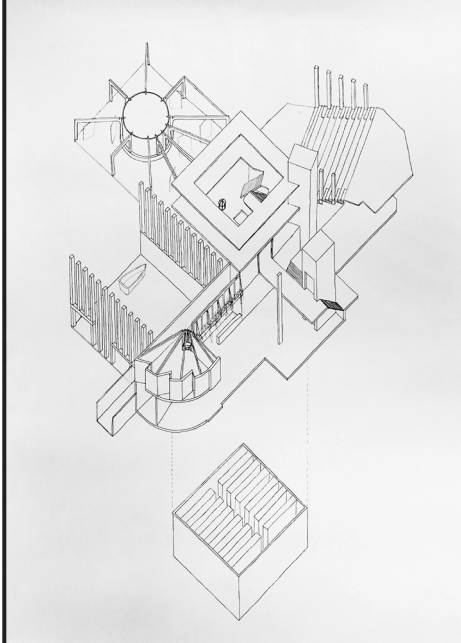

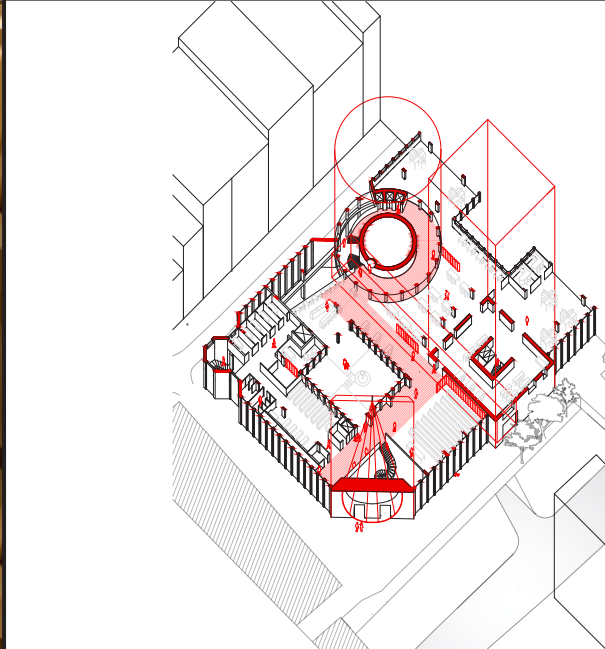
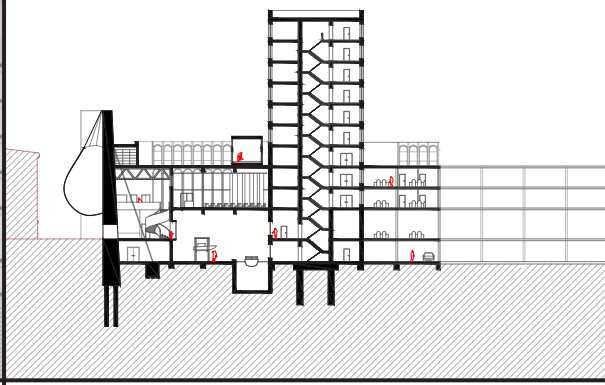
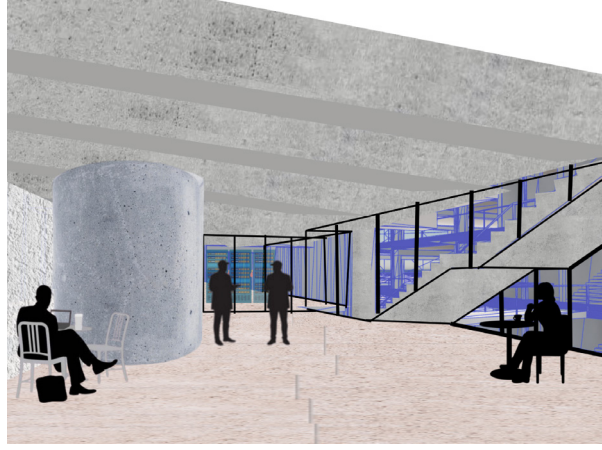
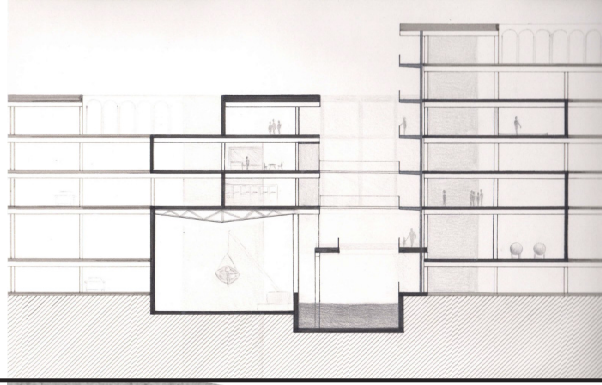
Magneet
Buis

Dalia de Vos, Mert Top
Zita Cornelissen, Nina De Sagher

Zwaartepunt
Spiritualiteit

Tia Rottiers, Liselotte Romelart
Angelina Coetsier, Loïc Nachtergaele

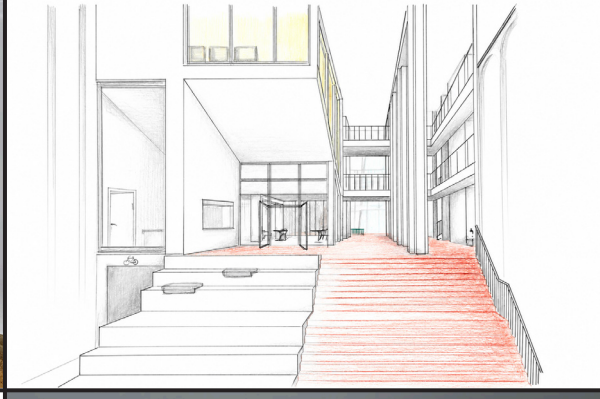
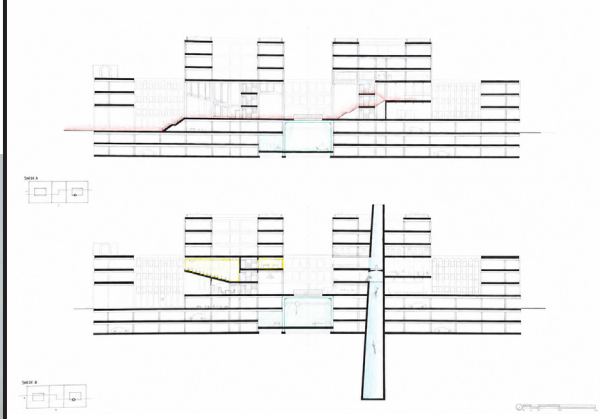
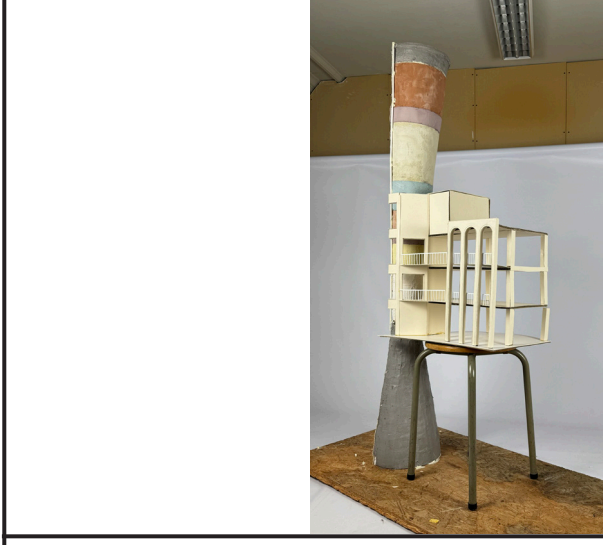
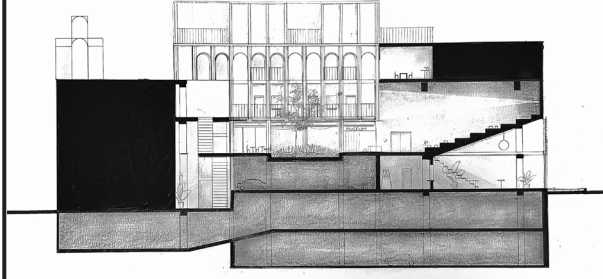

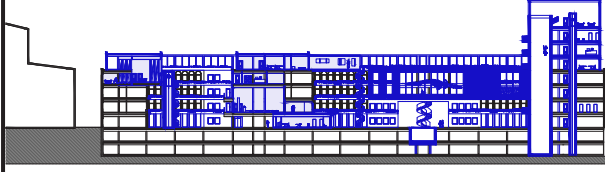
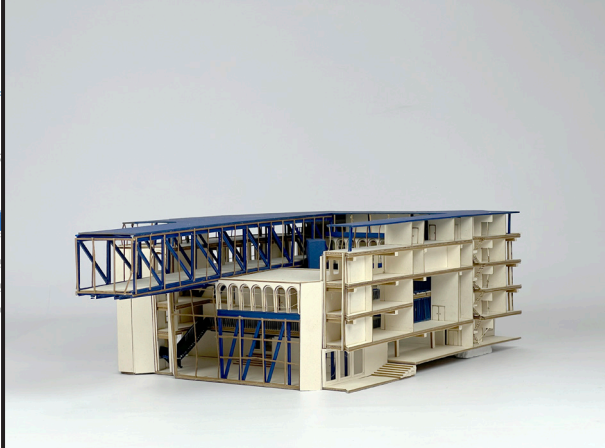
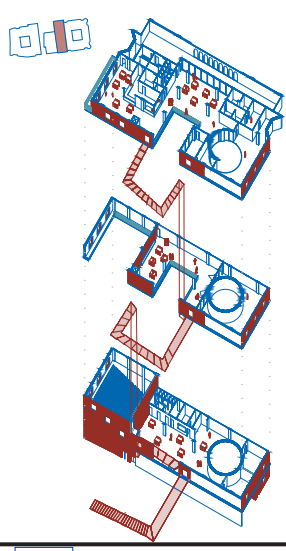
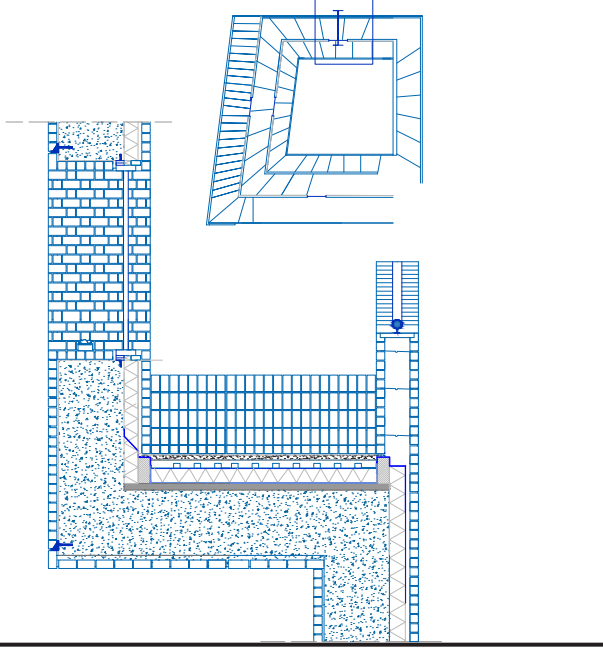
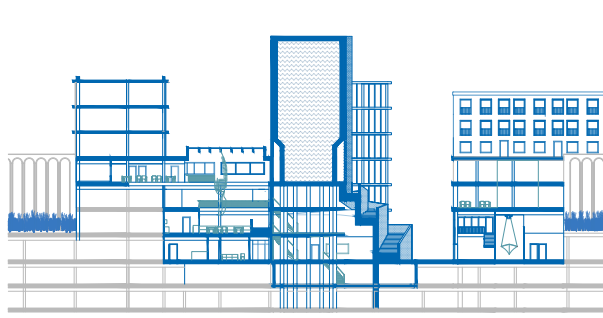
Lara Declercq, Kato De Walsche
Mathis De Craen, Dante Kerckhove

Waterstraat
Muur

Filtertoren
Kern

Tiebe Blaton, Lander Lammens
Emile Blanckaert, Simon Vroman

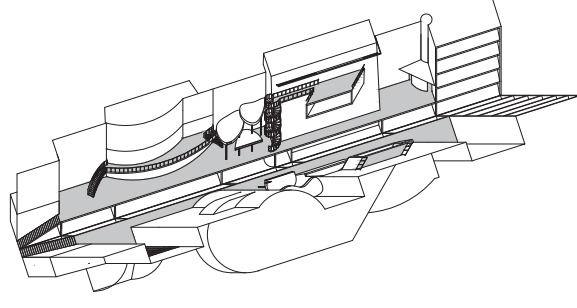
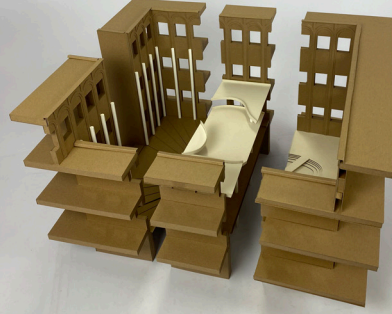
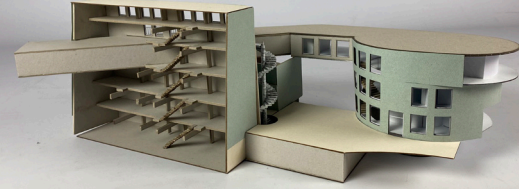
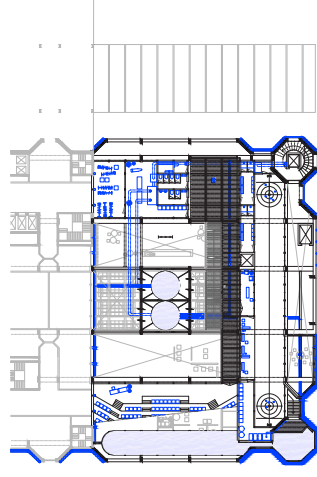
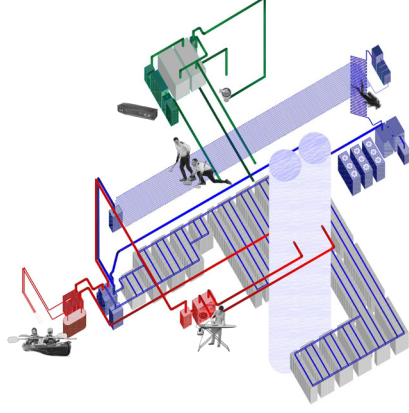
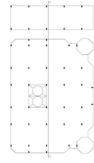

Trap
Vakwerk

Sam Rawoens, Michiel Vanackere
Mette Marit Goeminne, Lisa van de Korput

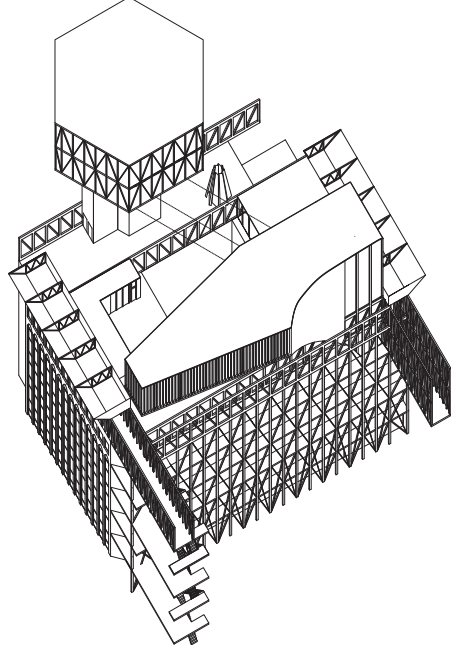
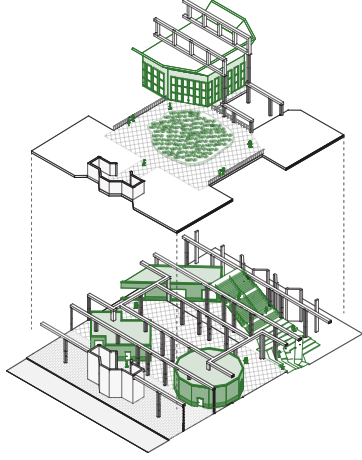
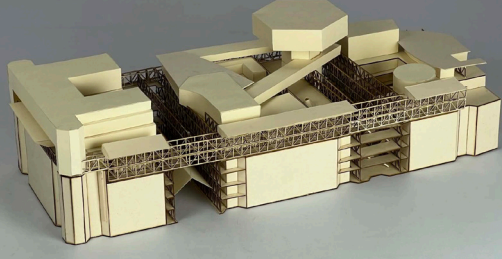
Buis
Canyon

Trix Bogaert, Elien Dedecker
Kobe Vanderyse, Laura Warmoes

Laura Cocquyt, Melek Yilmaz
Remi Salomon, Jelle Vercauteren

Rasterstad
Plint

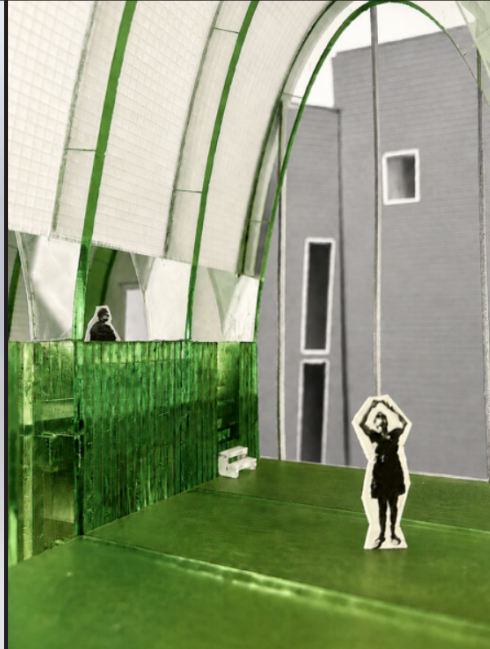
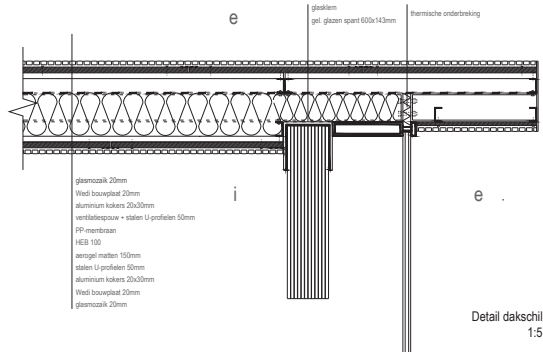

semester 2

1

2

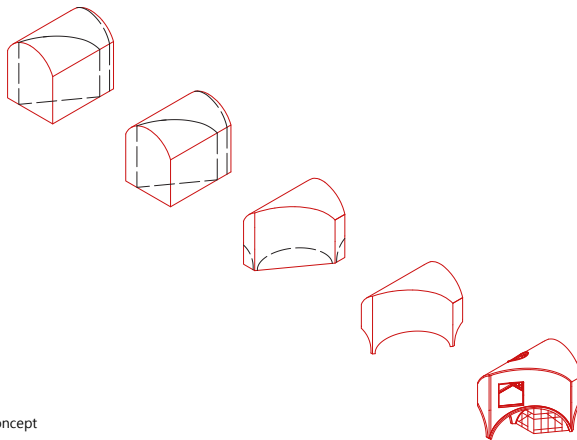
Jente Mertens, Tia Rottiers
Mathis De Craen, Arthur Versavel

Monoliet
Kaats

(on)Volmaaktheid Contrast

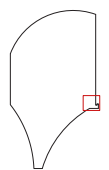
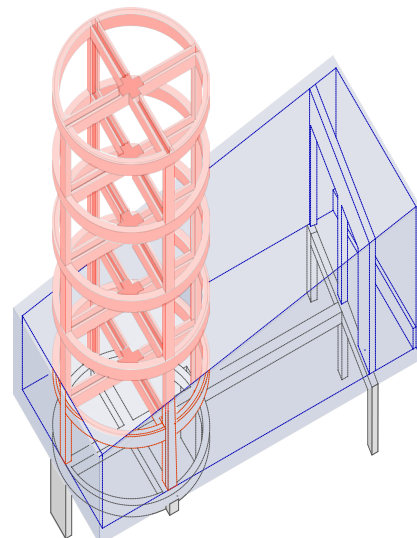
Lyrcha Mankuka Mokio, Lennert Plets Floor Goemaere, Mila Jespers

3

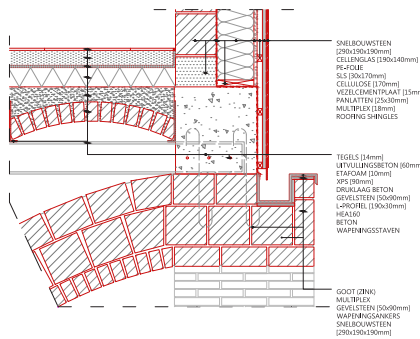
Concept

4

DETAIL
VLOER - MUUR - GEWELF

SCHAAL 1:5

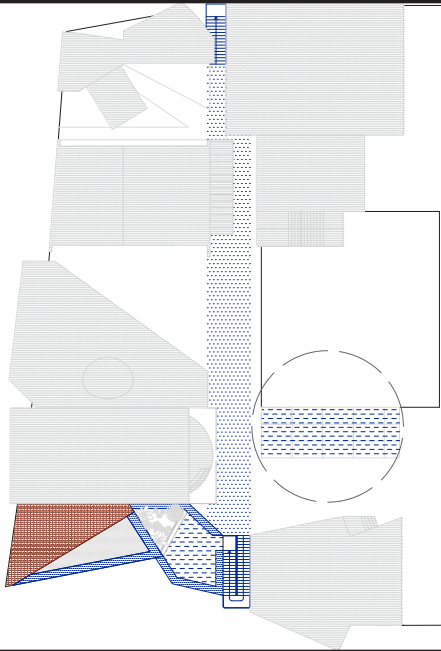
5

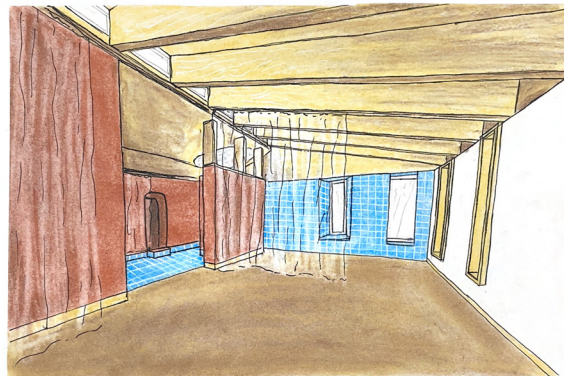
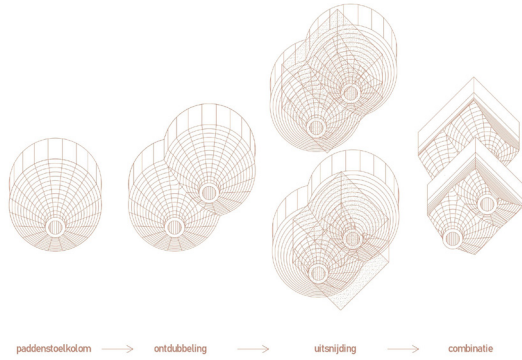
6

Riete Stevens, Sarah Tant
Iris Gijssbers, Arthur Roefs

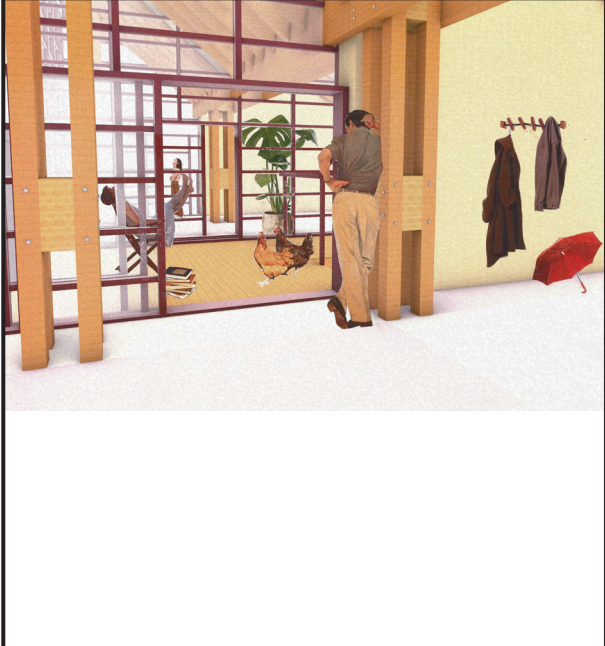
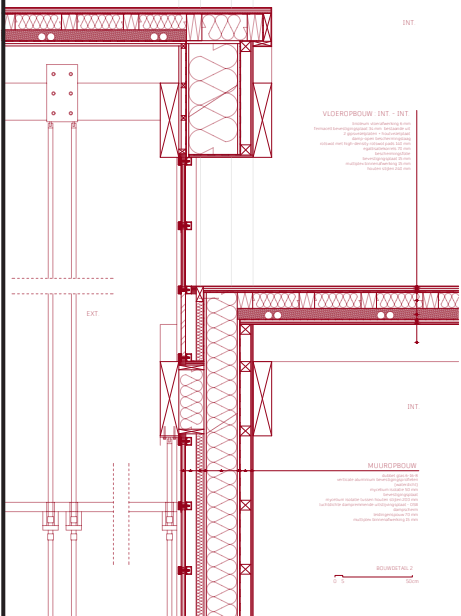
Structuurschema

Stapelboog
Balans

Gelaagdheid Bol

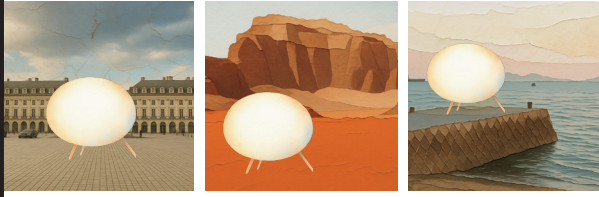
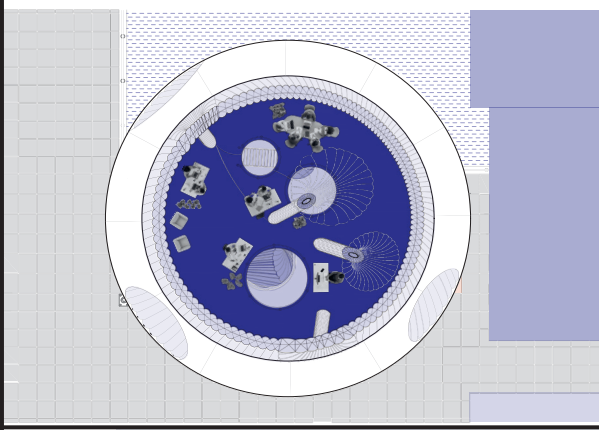
Remco Hooyberg, Lisa van de Korput Elien Dedecker, Linde Hoste

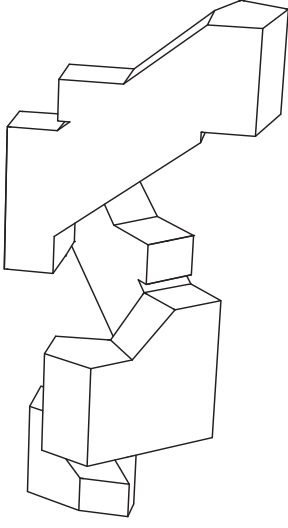
7

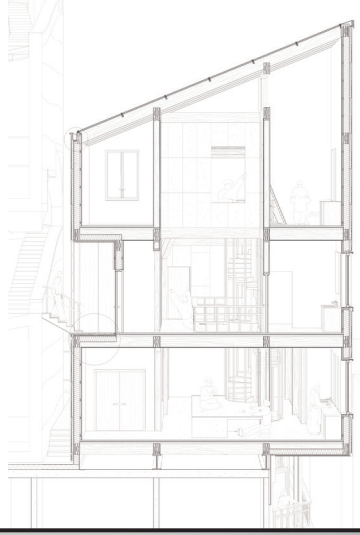
8

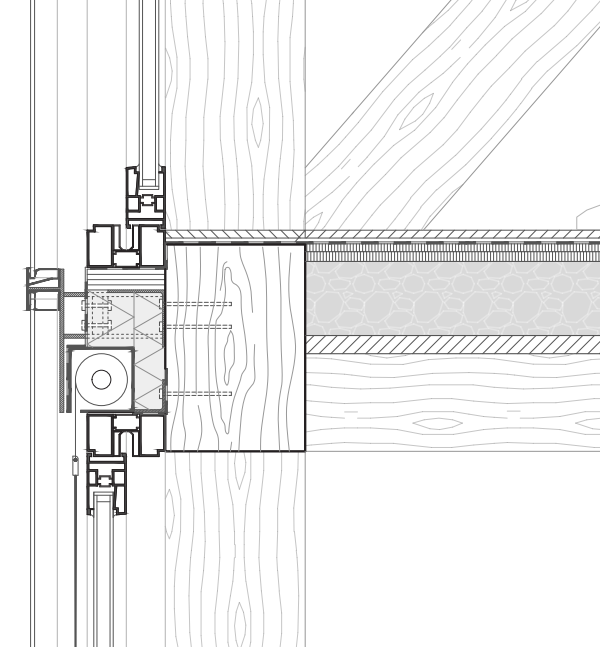
9

10

Nicolas Hochepped, Sébastien Planckaert
Lara Declercq, Mert Top

Verscheidenheid
Perceptie

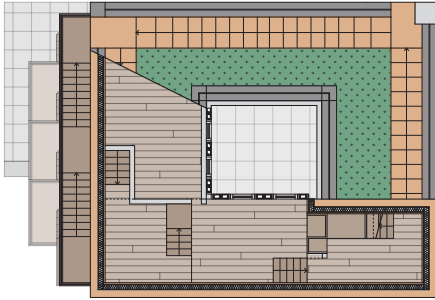
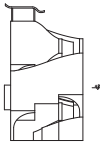
Rune Simons, Gauthier Triest
Sara Geeraerts, Luna Gorré

Helix
Luchtig

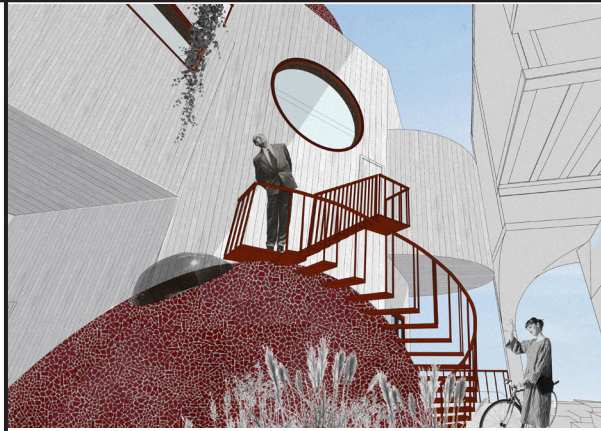
11

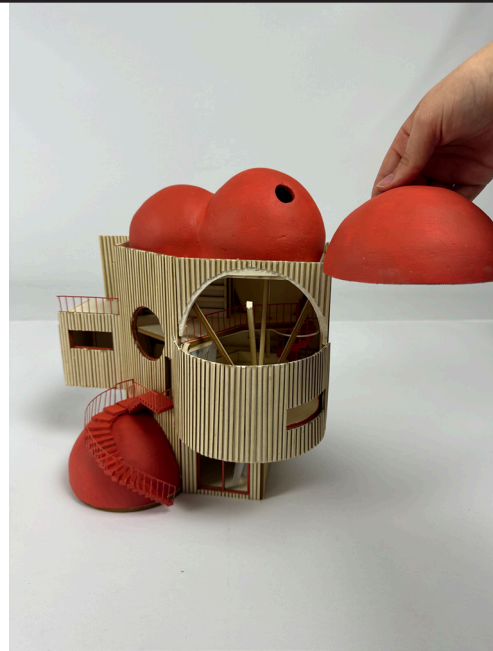
12

Plan +2

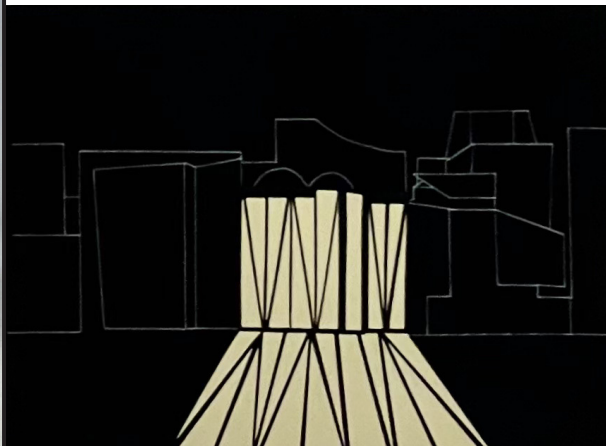
Wat als:
Bibliotheek

13

14

Rinesa Ajdaris, Laurens Hasan
Evelyn D'Haeyer, Emeline Mercier

Contrast
Interspace

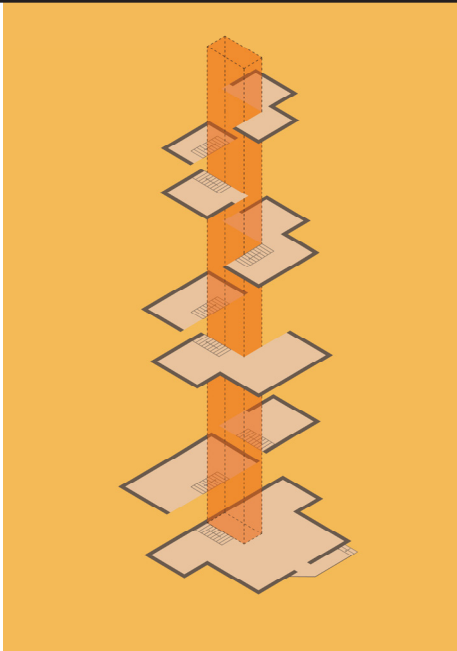
Monoliet
Reflectie

Harold Desimpel, Remi Salomon
Nina De Sagher, Liselotte Romelart

15

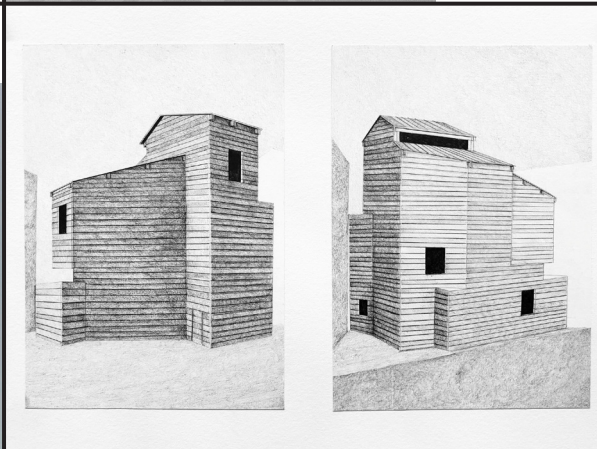
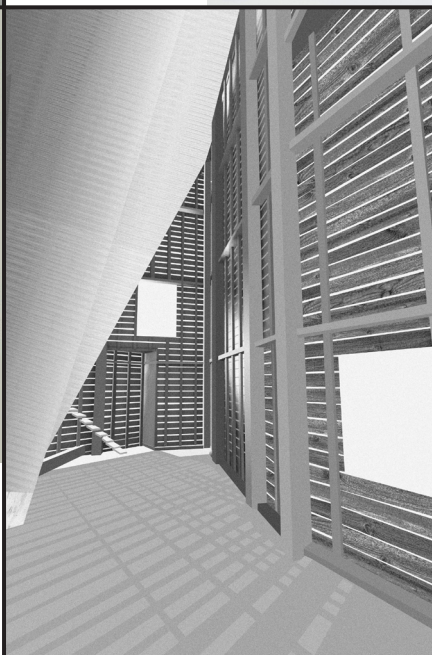
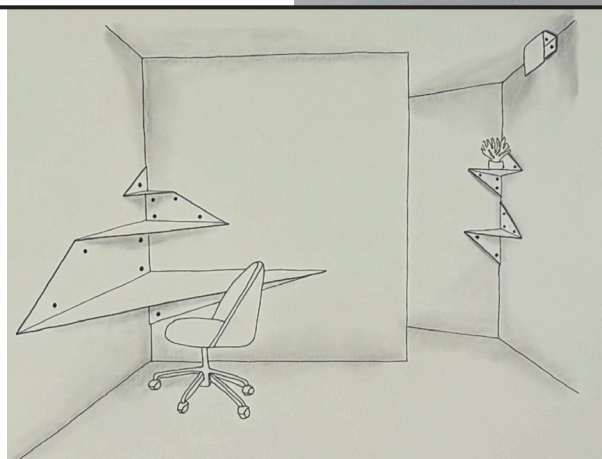
16

17

18

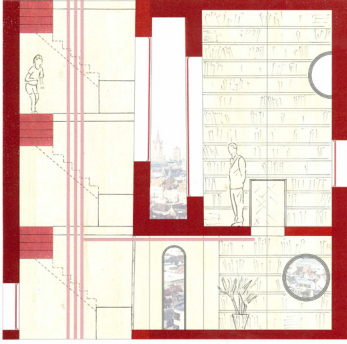
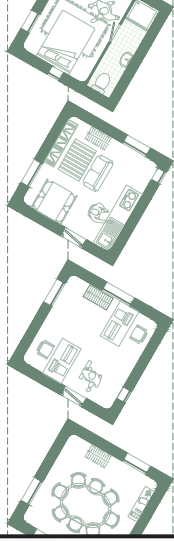
Lara Steeman, Célestine Vansteenkiste
Angelina Coetsier, Celien Nuyens

Spiraal
Synthese

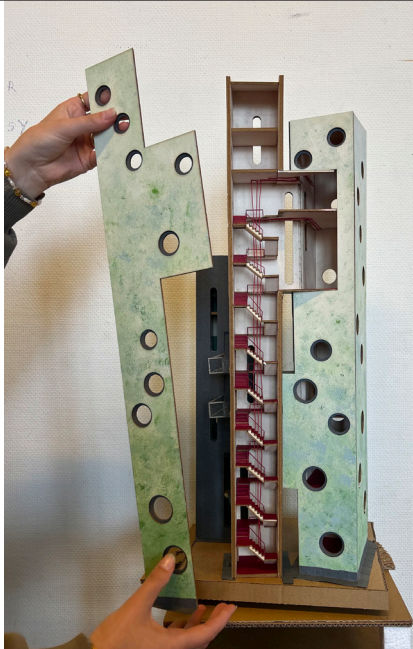
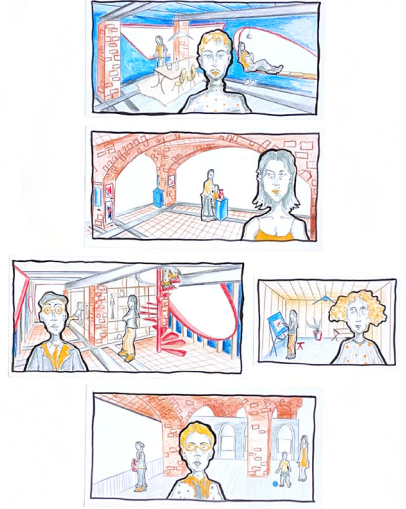
Micro high-rise
Gelaagdheid

Hasse Mertens, Lore Stuyck
Elien De Braekeleer, Mona Niemegeers

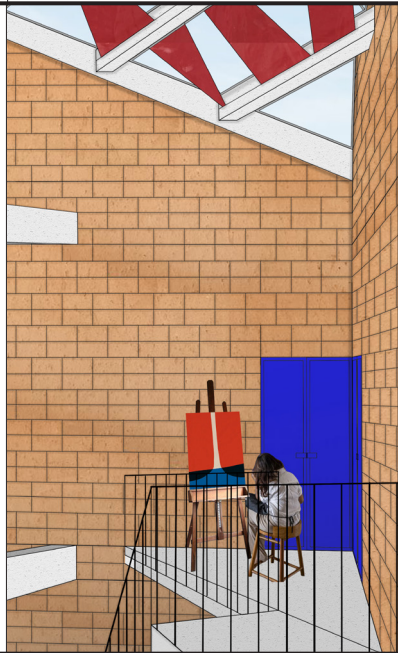
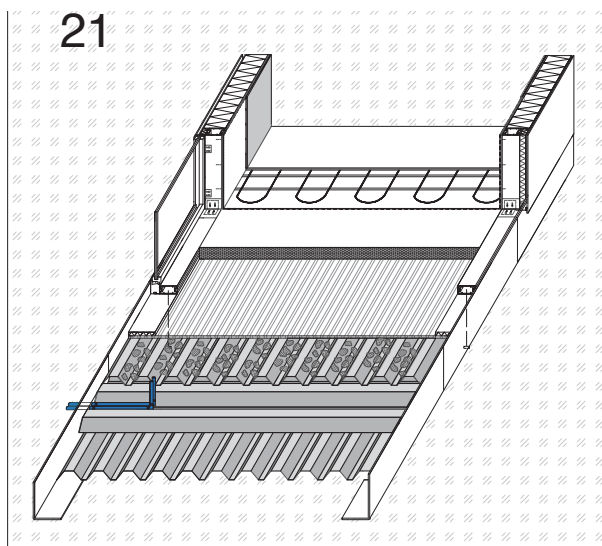
19

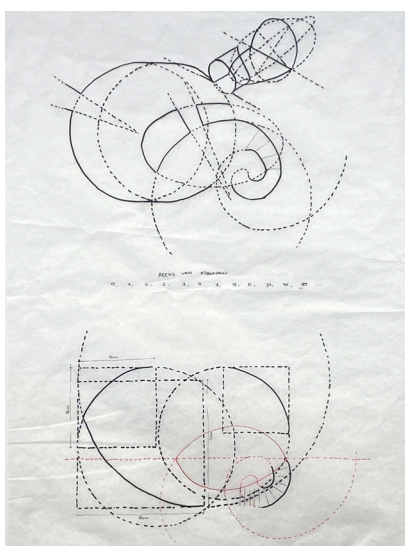
20

21

22

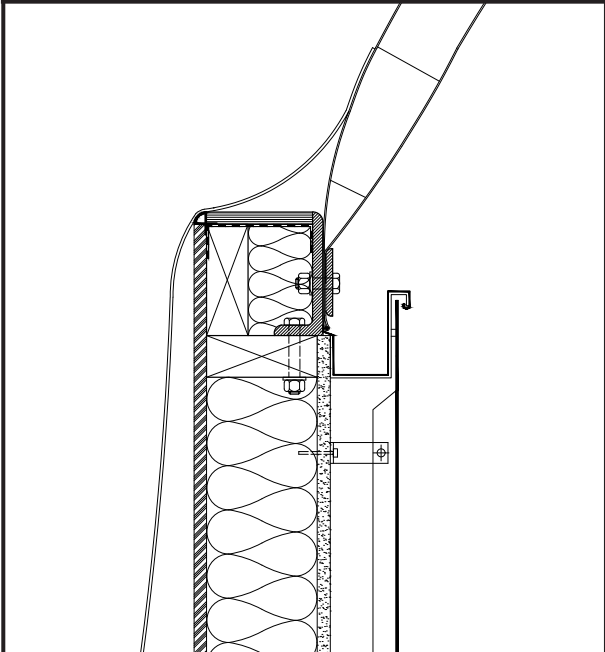
Hanne De Keijser, Maxim Van den Nest
Zita Cornelissen, Sarah Van der Haegen

Modulariteit
Oor

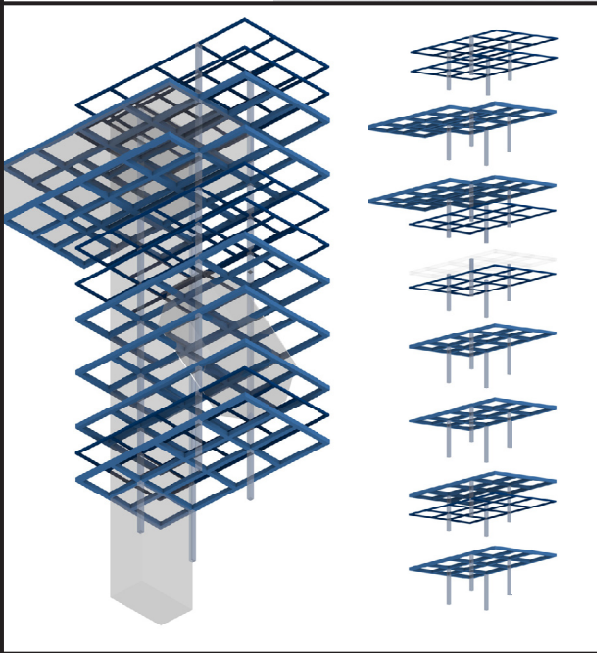
Sander Gyselinck, Basiel Tack
 Caroline Foon, Wout Van Bogaert

Raket
 Superstructuur

23

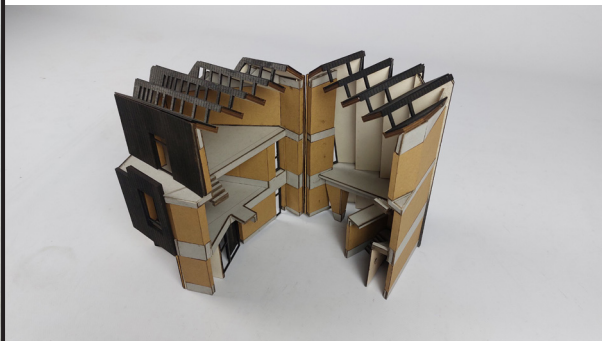
24

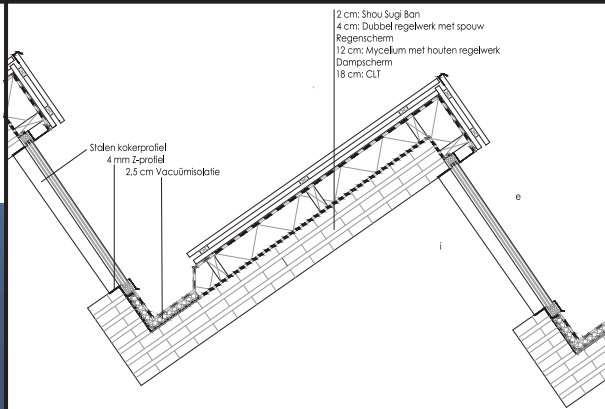
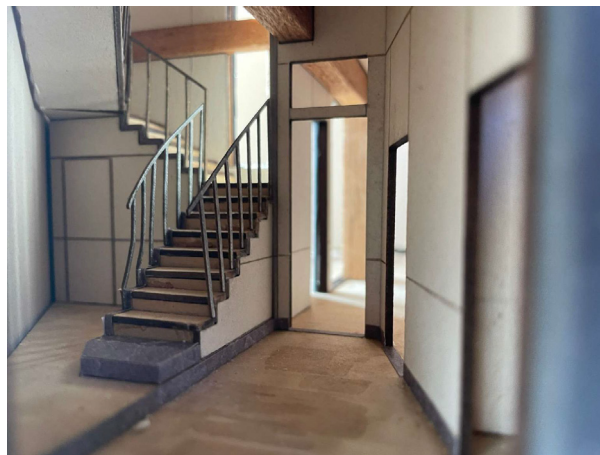
25

26

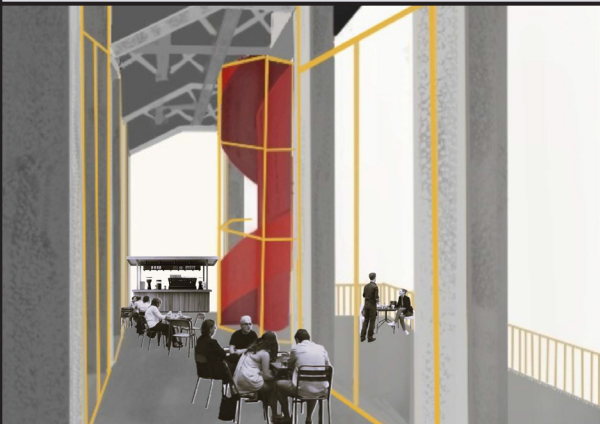
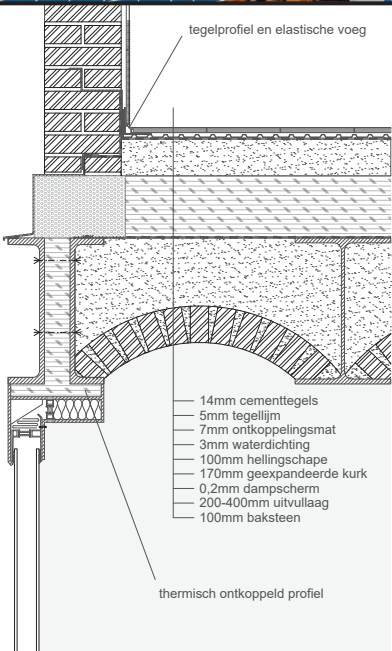
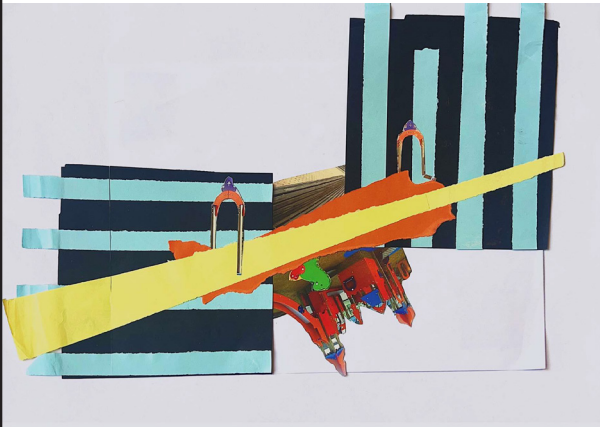
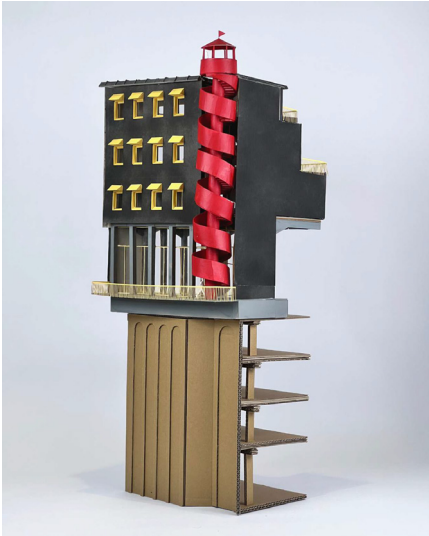

Talitha Van Schoors, Borre Vandermeulen
Bram Demeulenaere, Marlies Kochuyt

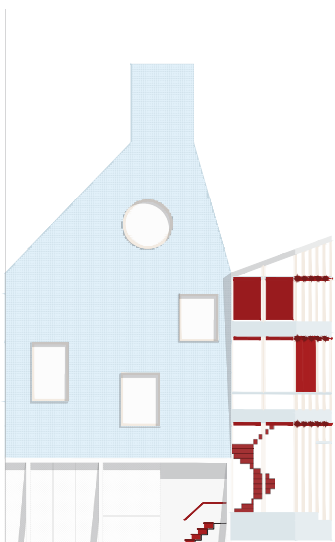

DETAIL C: DAK 1:10

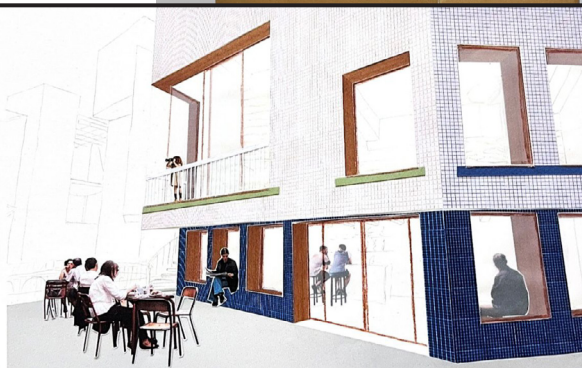
Balans
Tegenbeeld

29

30

Fran Defour, Floor De Goeyse
Dalia de Vos, Nour El-Batouli

Schouw
Muur

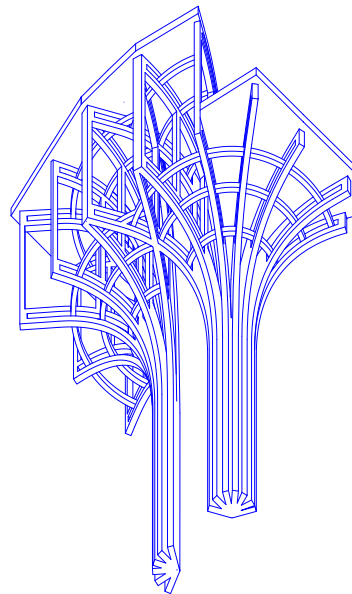
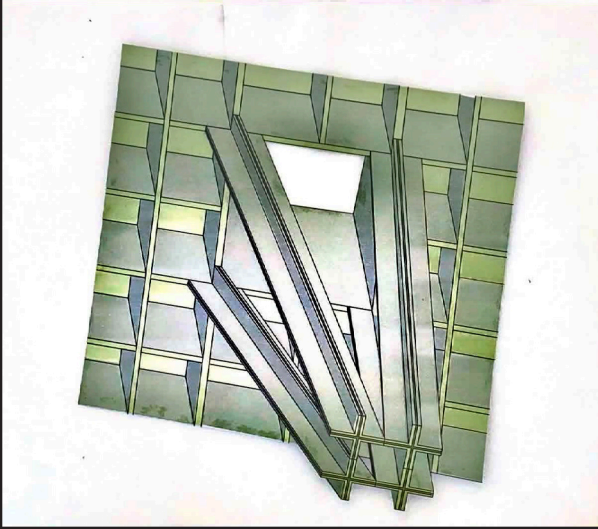
Lichthappers
Radialen

Hanne Coomans, Alixe Dessomviele
Laura Cocquyt, Laura Warmoes

31

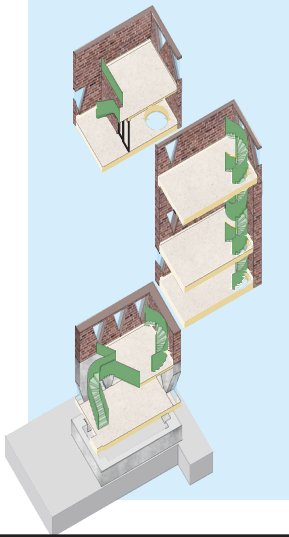
32

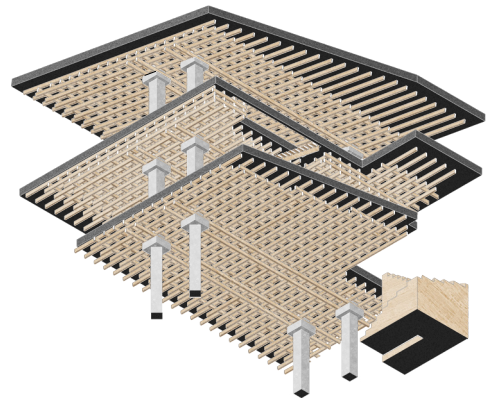
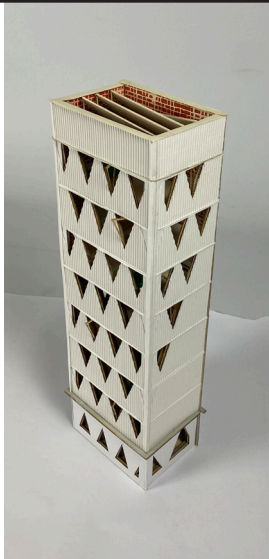
Tower
Balkjes

Saouda Hajji, Kobe Vanderyse
Loïc Nachtergaele, Arthur Reynjtjens

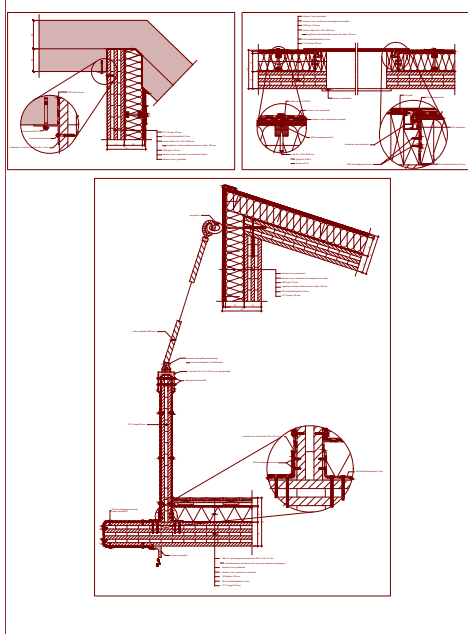
35

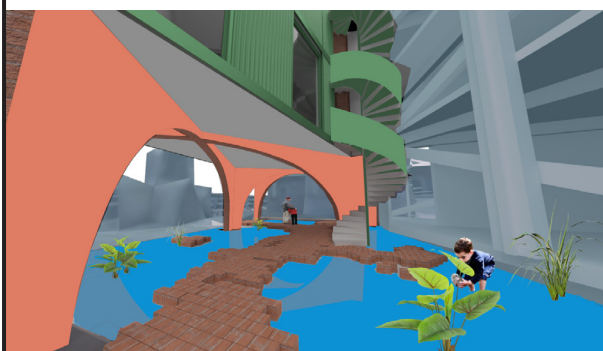
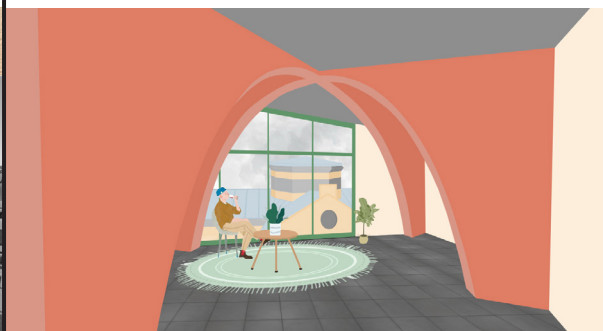
36

37

38

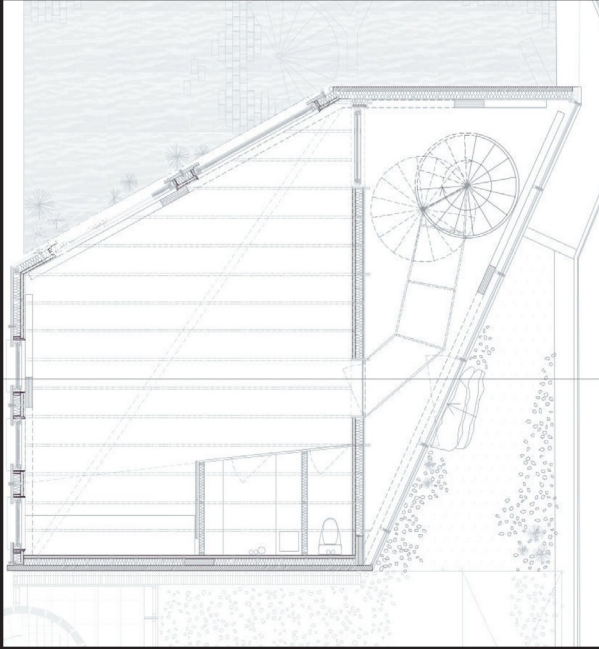
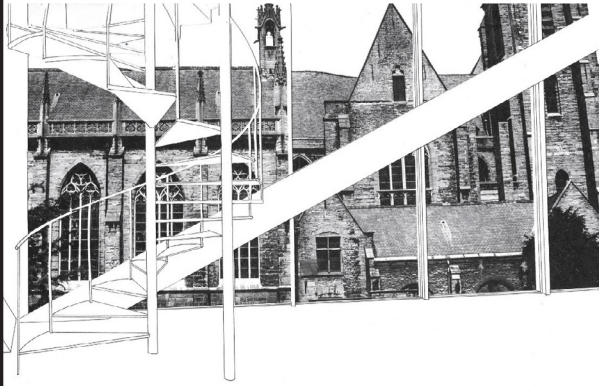

Sam Rawoens, Jelle Vercauteren
Tiebe Blaton, Kato De Walsche

Complementair
Kerkzicht

Skelet Bierflesjes

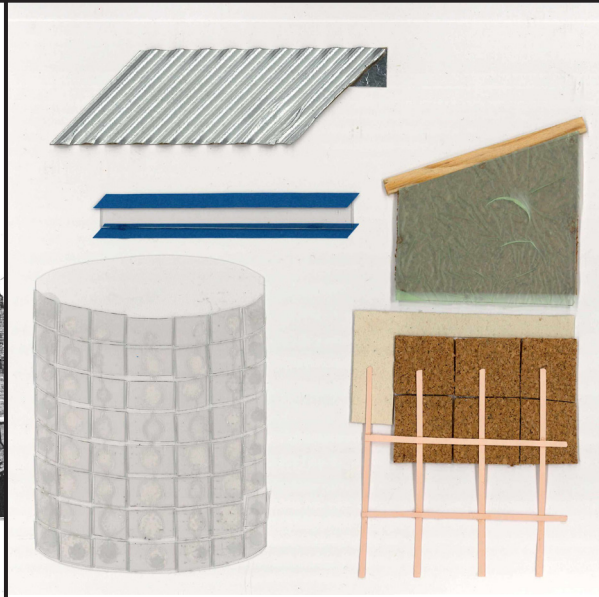
Trix Bogaert, Marie Goosens
Lander Lammens, Simon Vroman

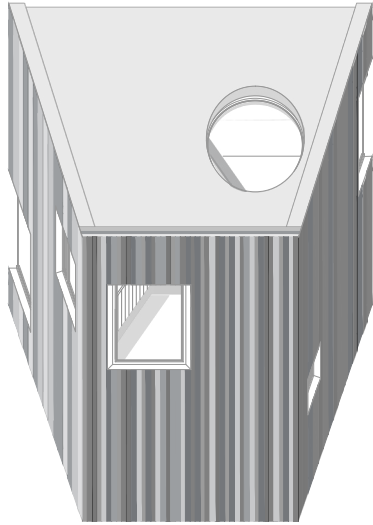

39

40

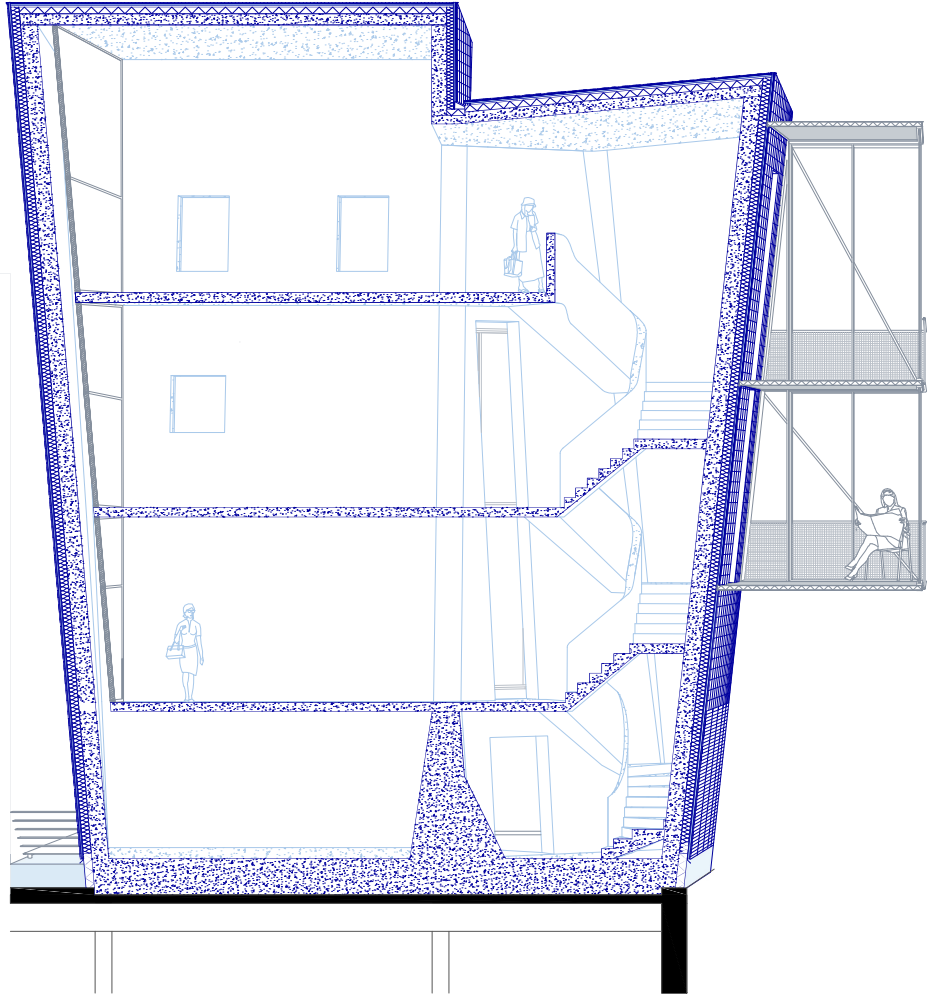

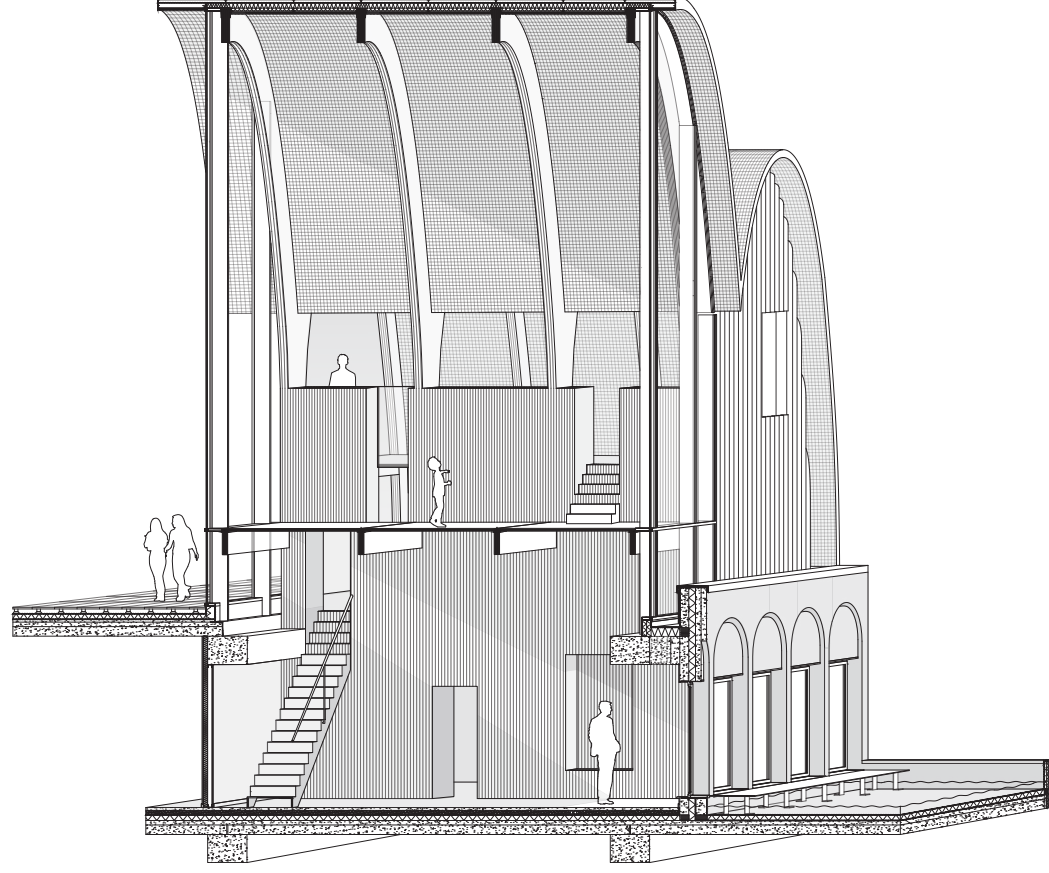
Mette Goeminne, Kato Vissers

Booreiland

Aluminium, Keramische gevelbekleding,
Katoenvezel, Gepolijst beton

1
Jente Mertens, Tia Rottiers

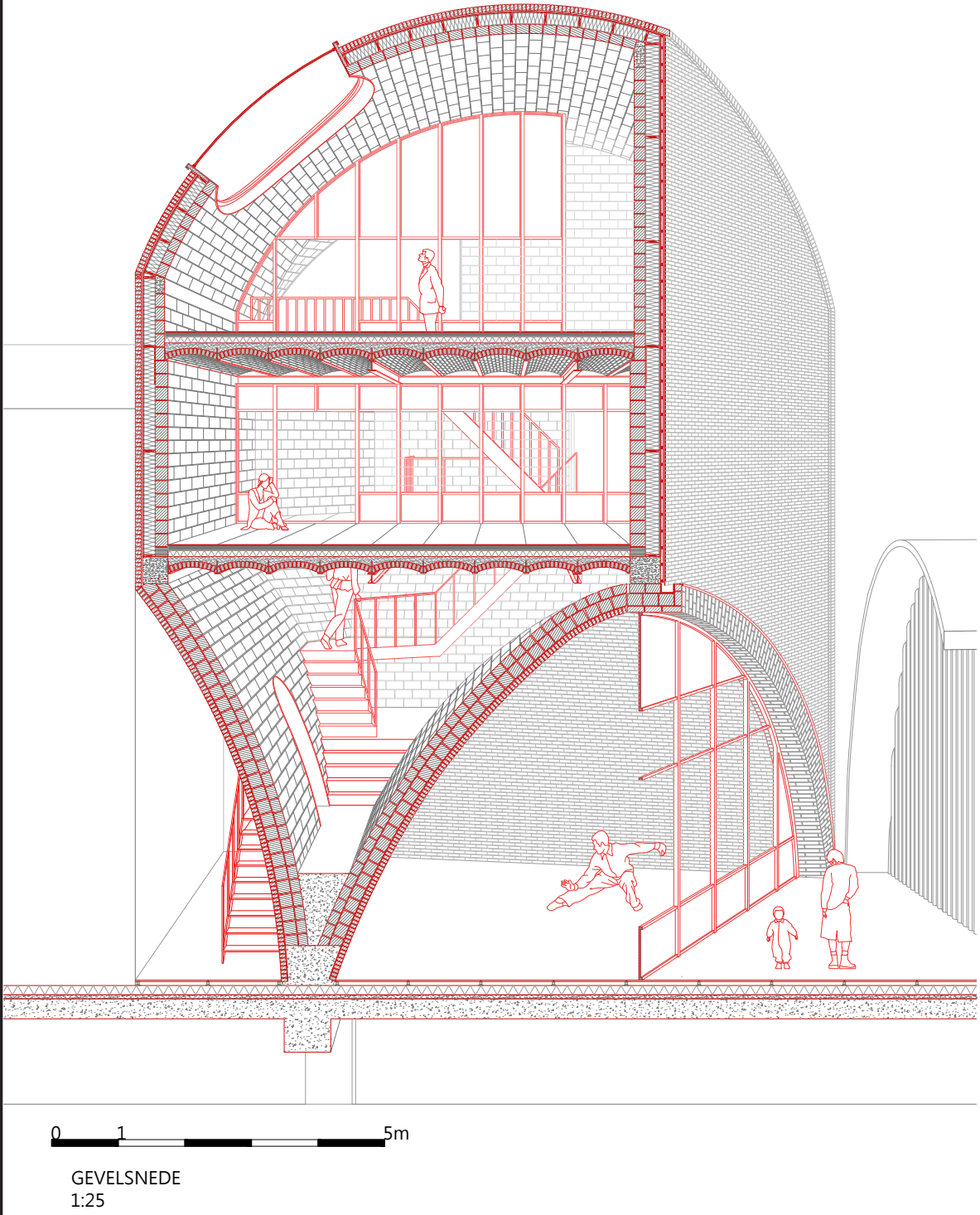
Gelamineerd glas, Aerogel,
Vezelcementplaten, Glasmozaïek

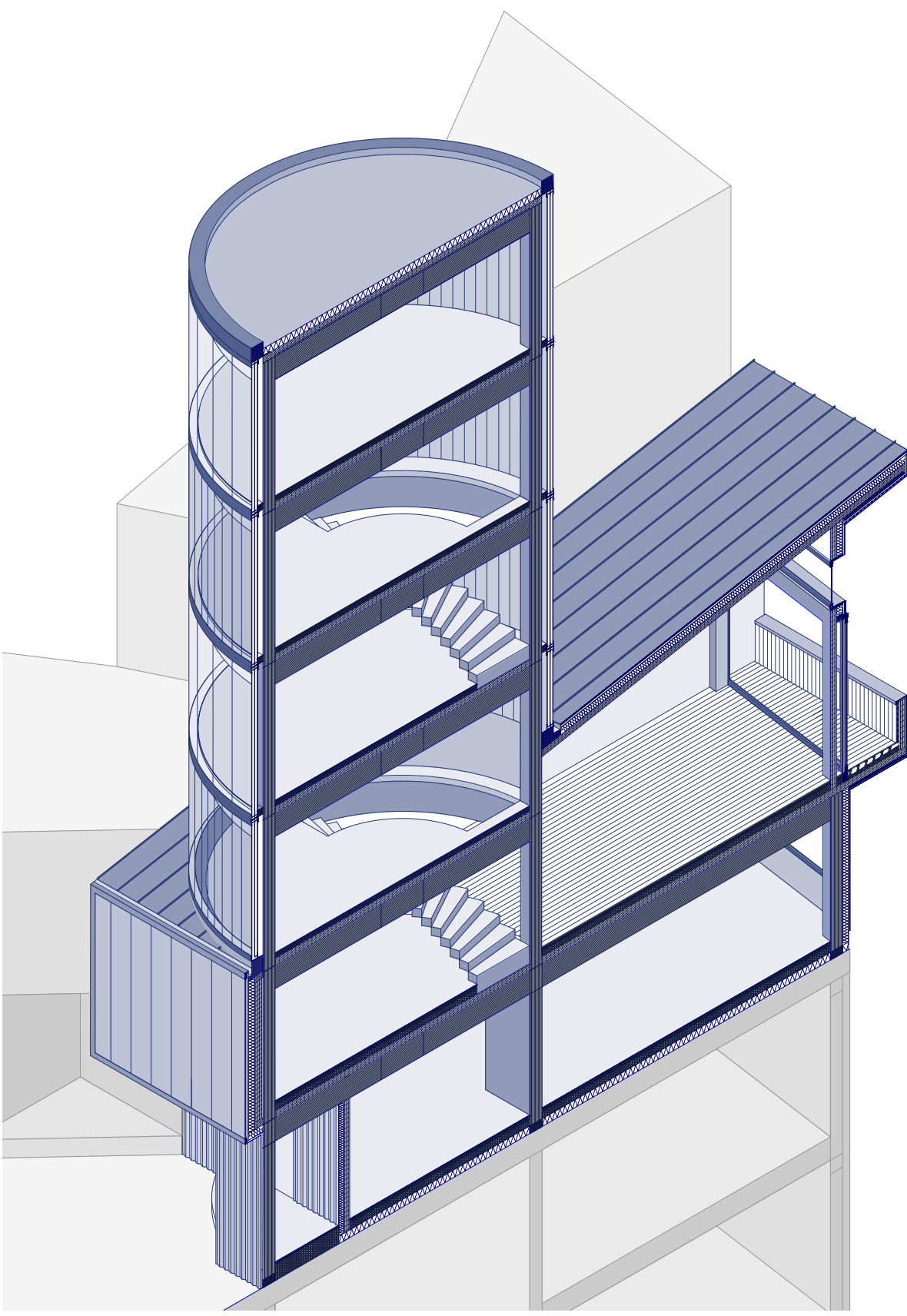
2

Mathis De Craen, Arthur Versavel

Keramische steen, Roofing
Cellulose, Gegalvaniseerd staal

3
Lyrcha Mankuka Mokio, Lennert Plets

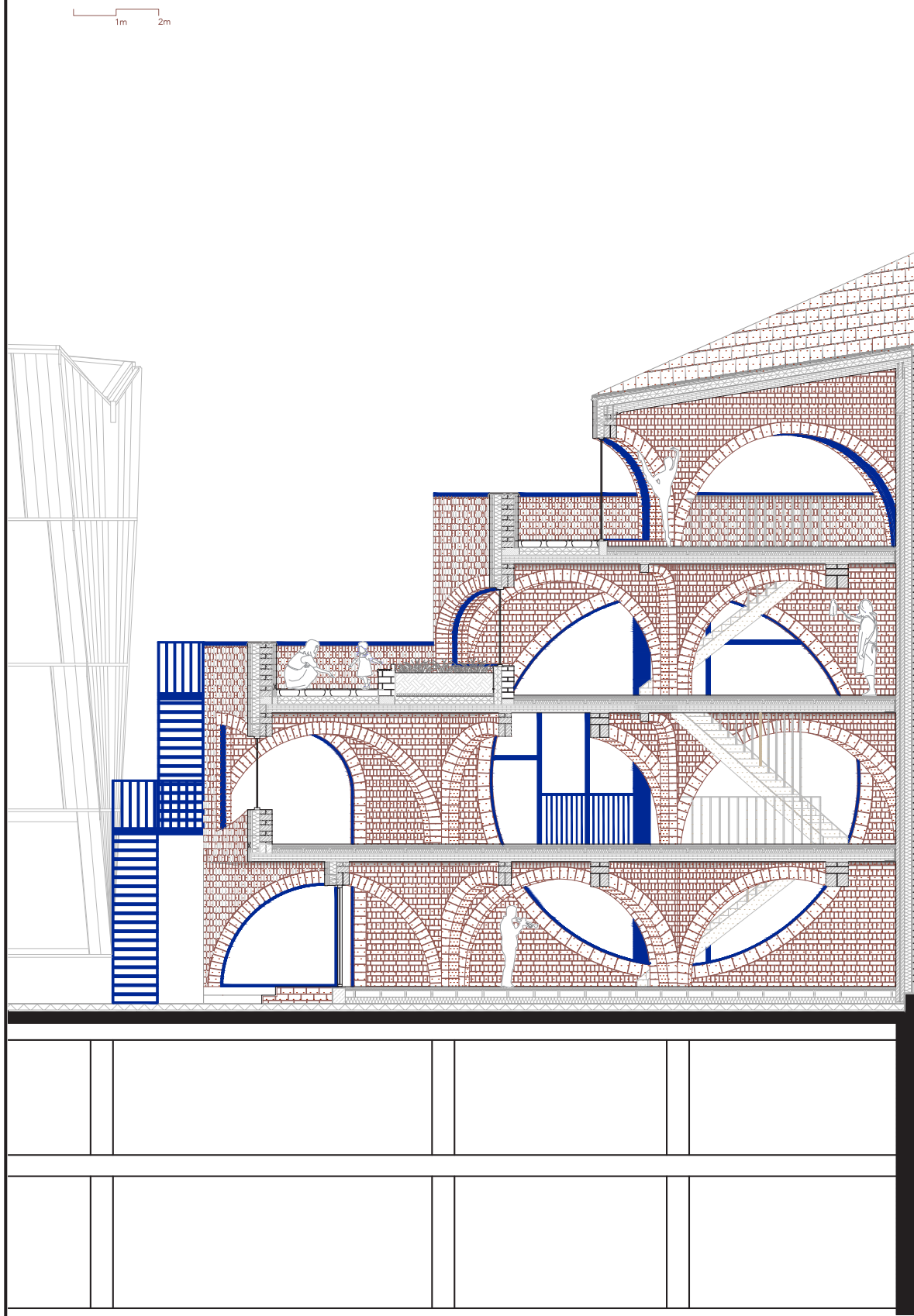

CLT, Glasplanken,
Minerale wol, Gietvloer

4
Floor Goemaere, Mila Jaspers

Keramische steen, Keramische
gevelbekleding, Katoenvezel, Marmar

5
Riete Stevens, Sarah Tant

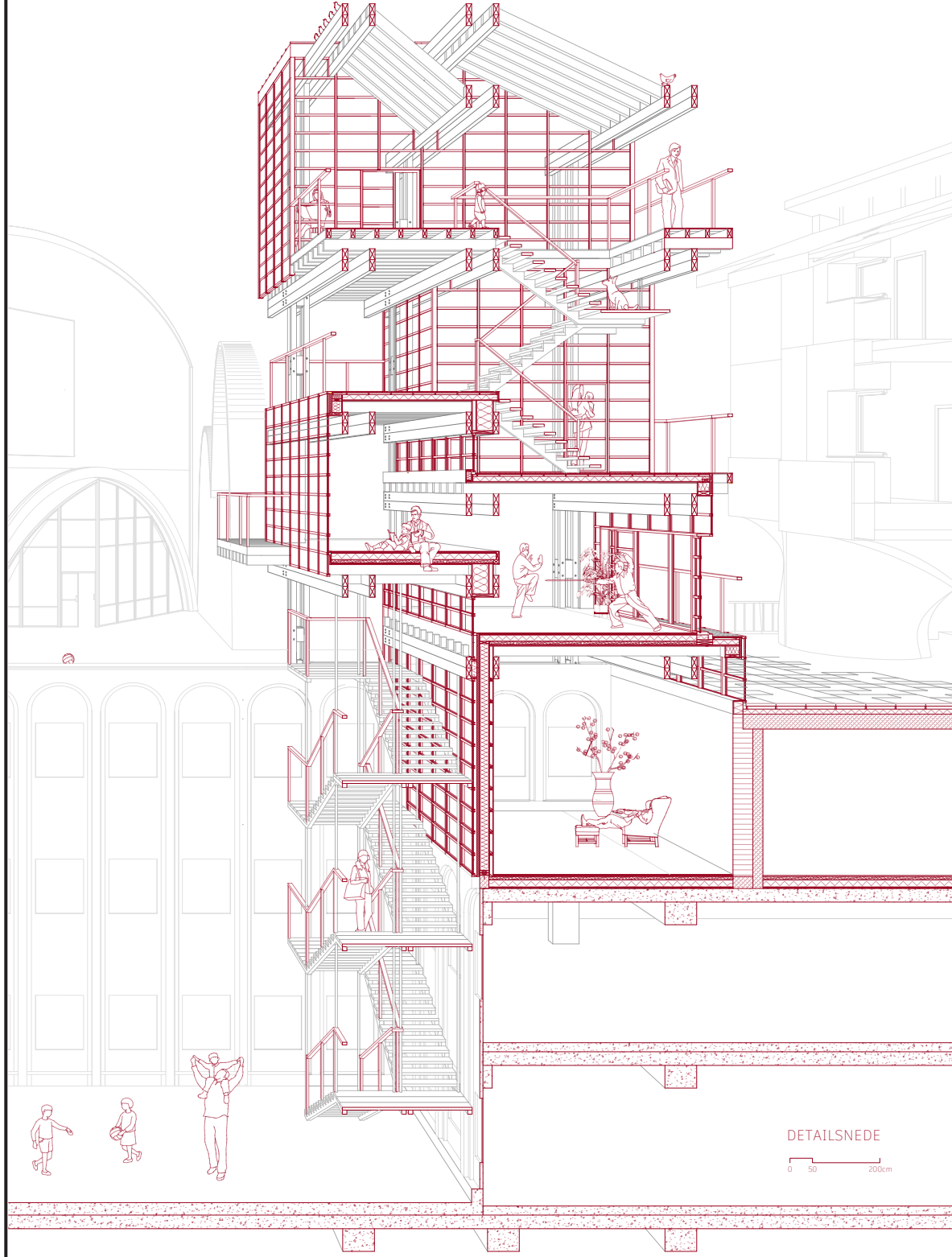
Rammed earth, Roofing,
Cellenbeton, Cementtegels

6
Iris Gijbbers, Arthur Roefs

Massief hout, Figuurglas,
Mycelium, Linoleum

7

Remco Hooyberg, Lisa van de Korput

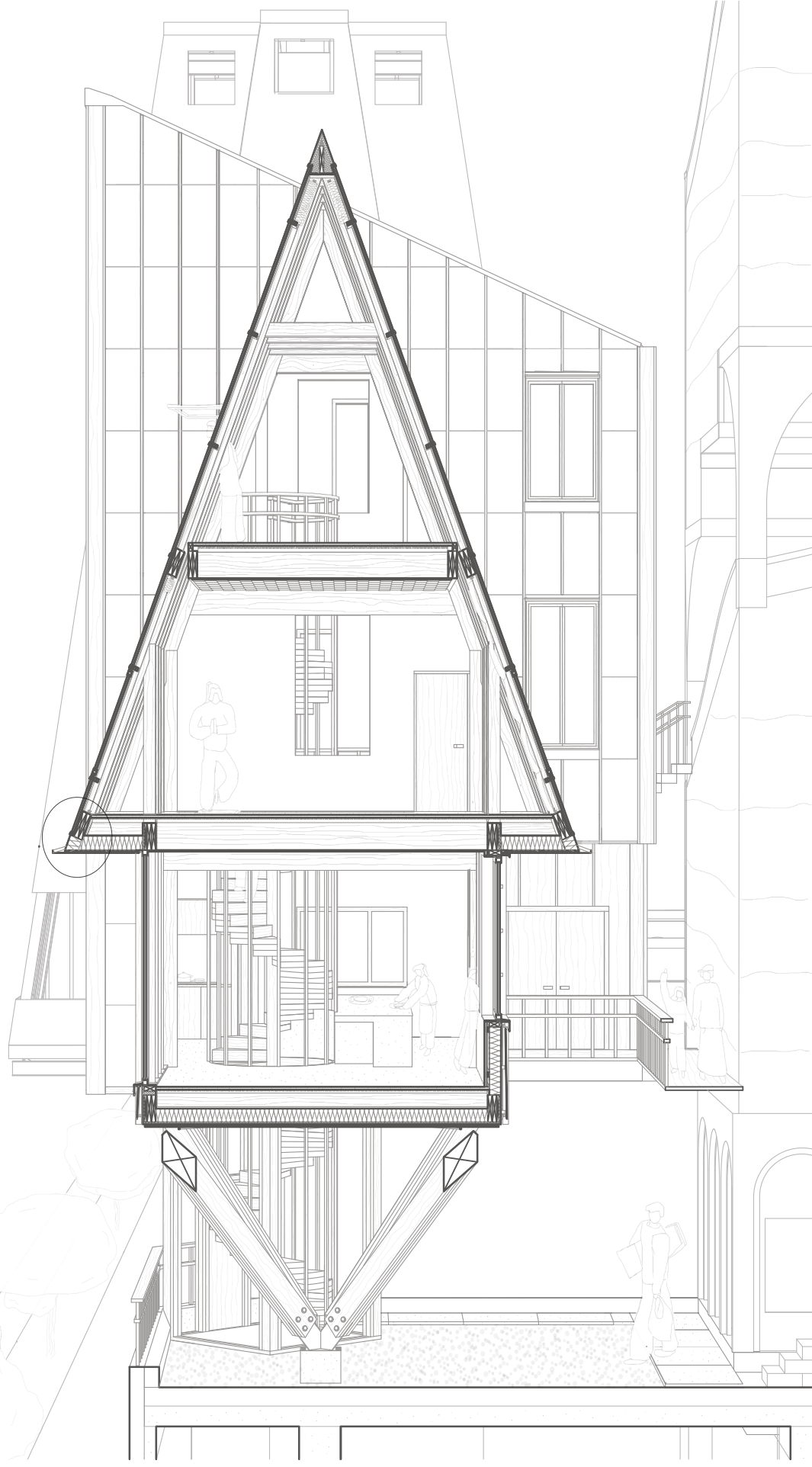
Lucht (inflatable), Pleister,
Hennepblokken, Multiplex vuren

Massief hout, Glasplanken,
Cellenglas, Marmer

9

Nicolas Hochepped, Sébastien Planckaert

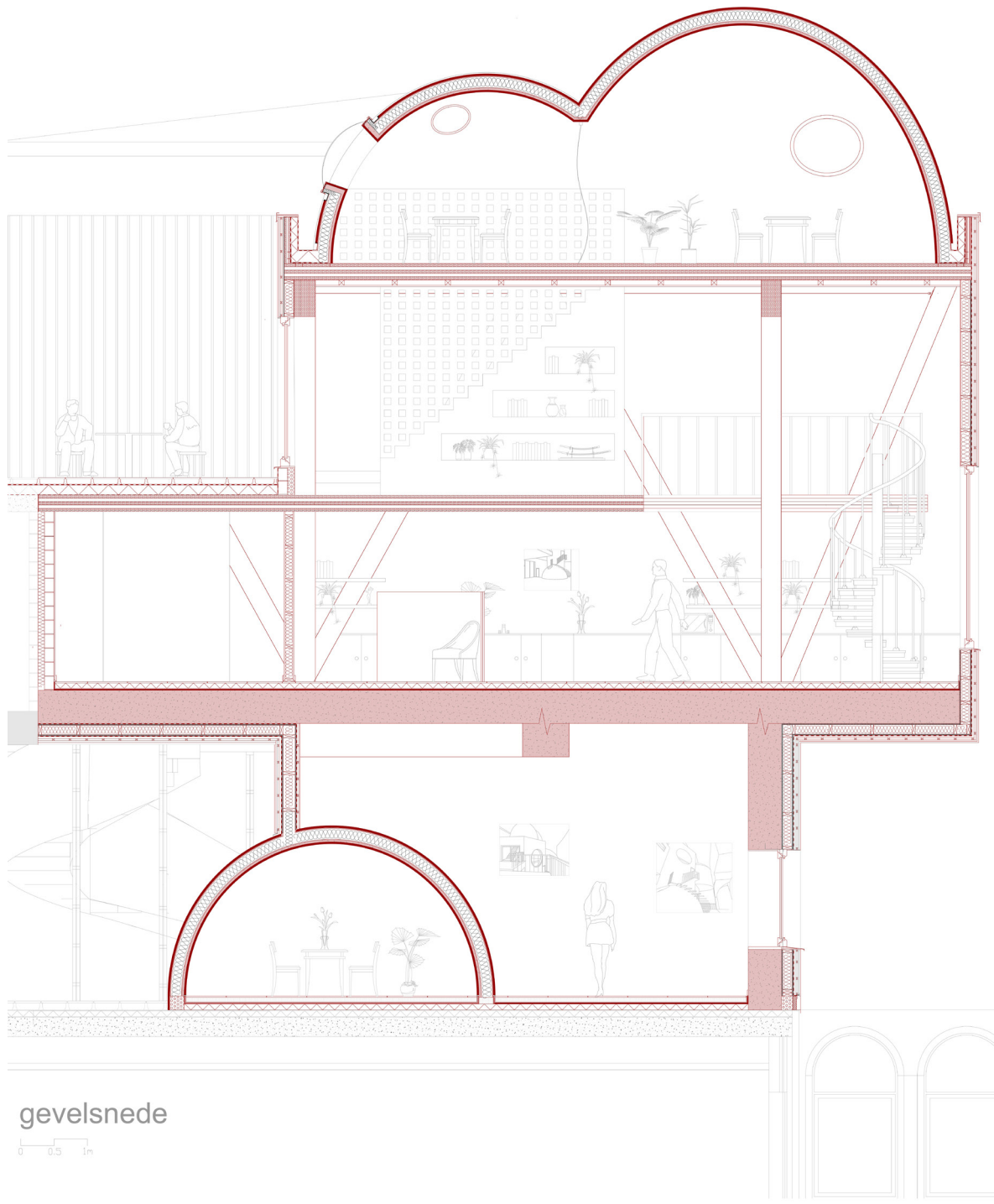

LVL, Figuurglas,
Minerale wol, Gepolijst beton

10
Lara Declercq, Mert Top

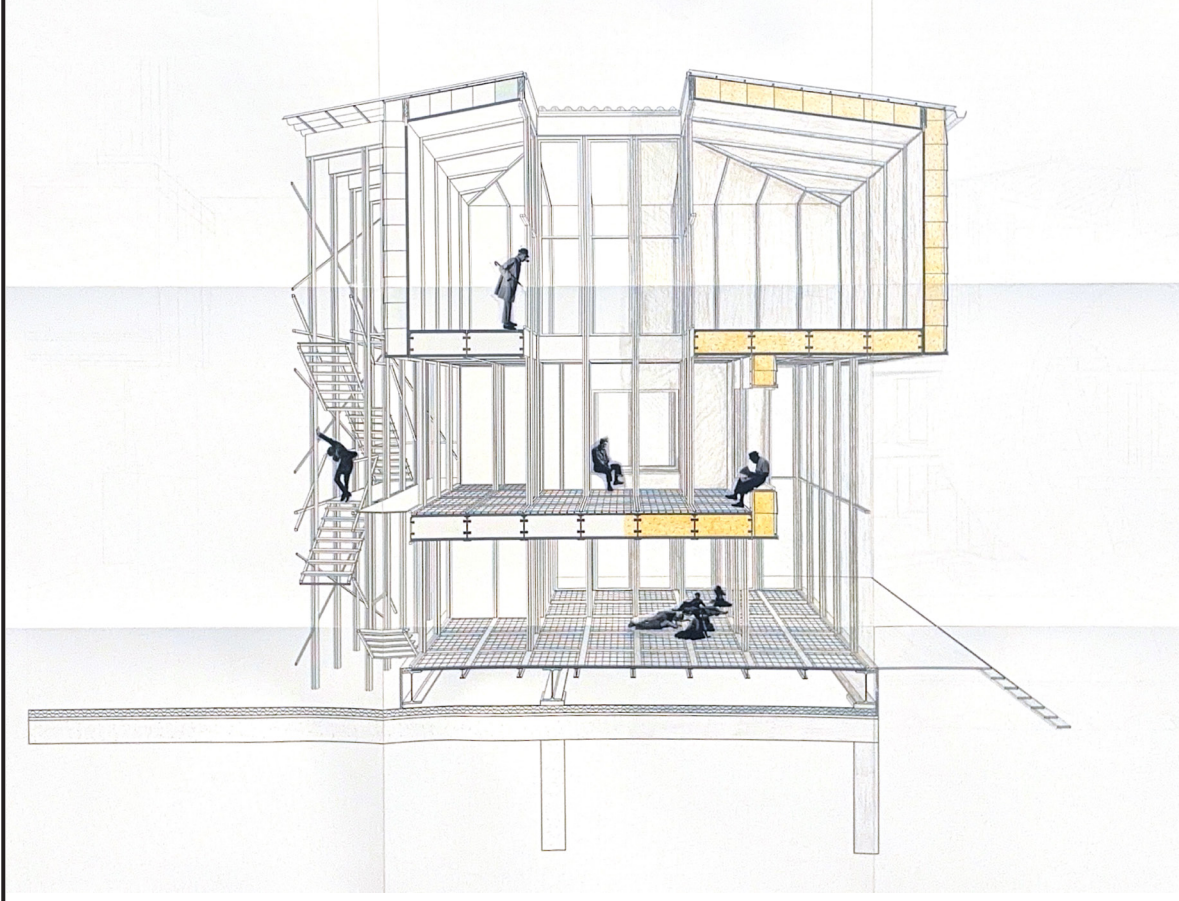
Lucht (inflatable), Belgisch marmer,
Kurk, MDF groen

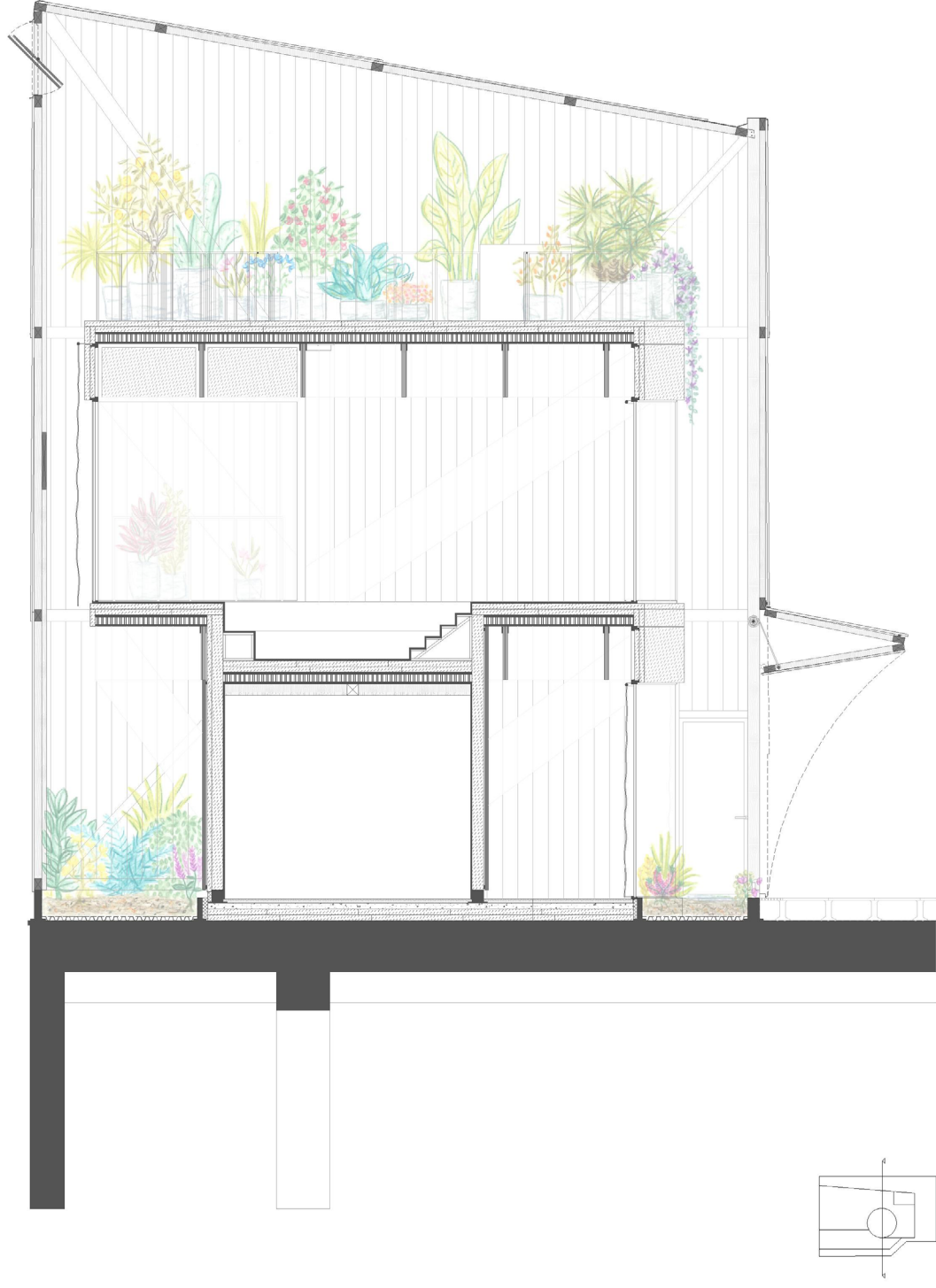
12
Sara Geeraerts, Luna Gorré

Aluminium, Glasmozaïek,
Stro, Pleister

13

Rinesa Ajdari, Laurens Hasan

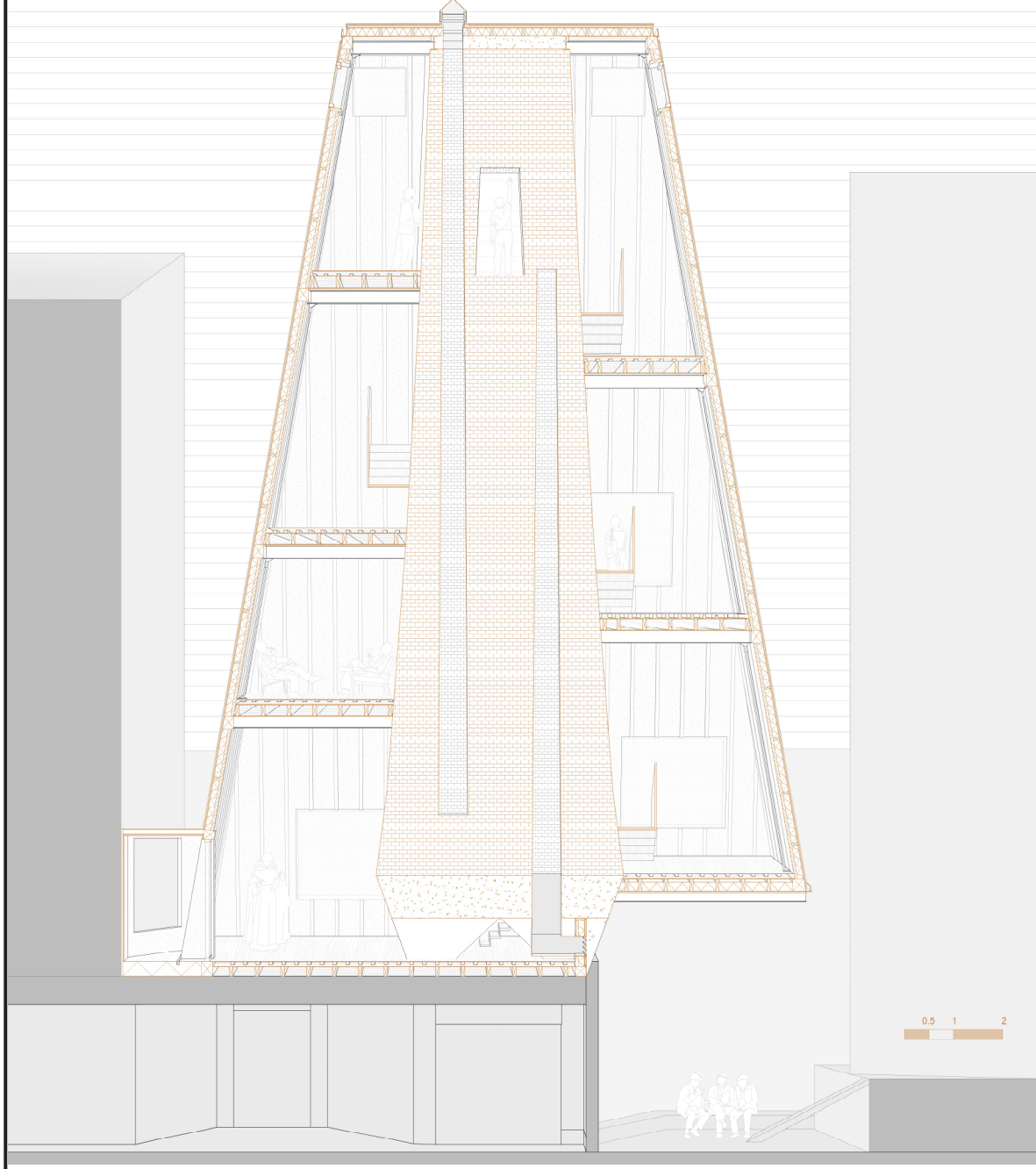
Gelamineerd glas, Kurk,
Shou sugi ban, Gietvloer

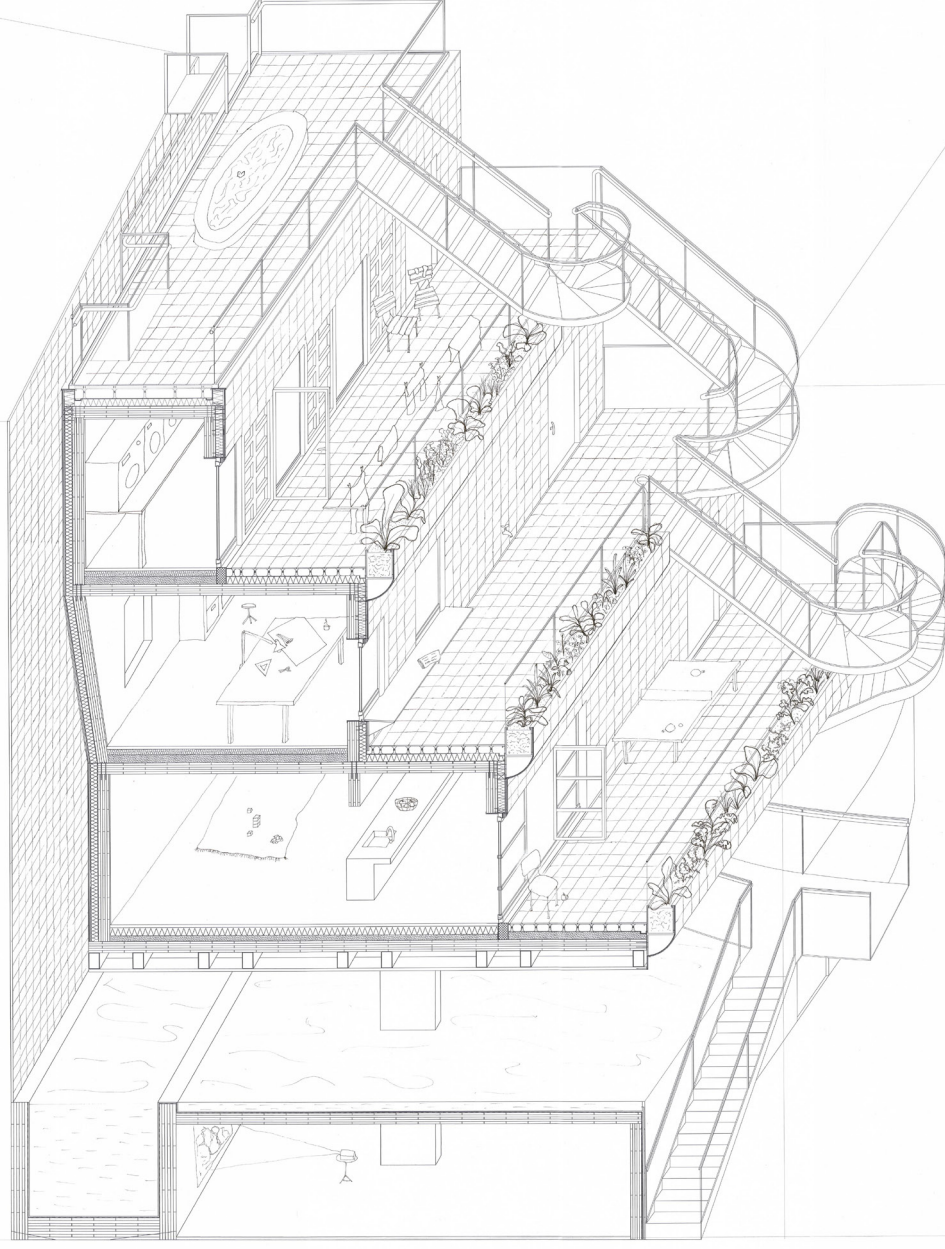
14
Evelynen D'Haeyer, Emeline Mercier

Keramische steen, Glasmozaïek,
Kurk, Multiplex vuren

15

Harold Desimpel, Remi Salomon

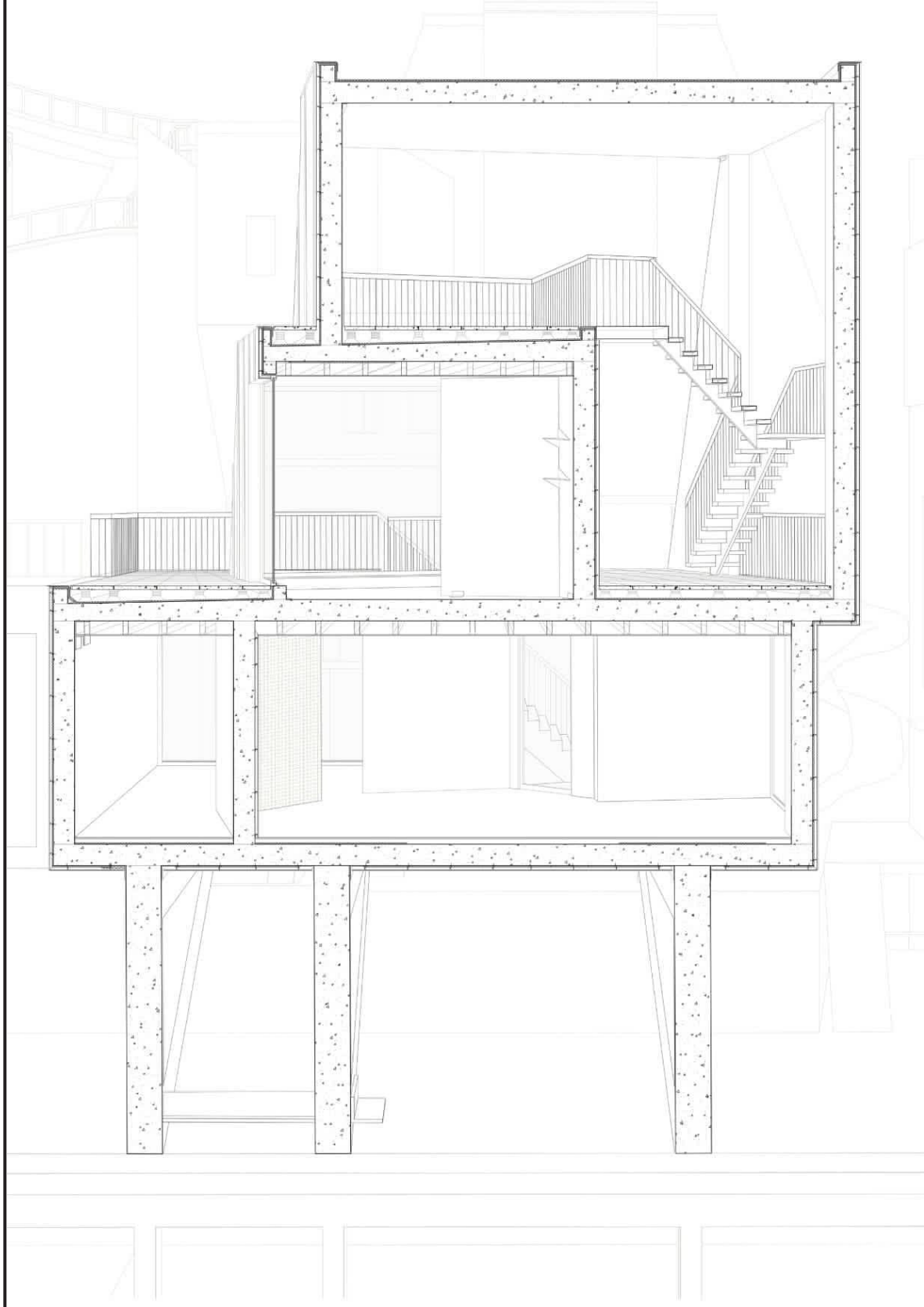
CLT, Keramische tegels,
Minerale wol, Spaanplaat

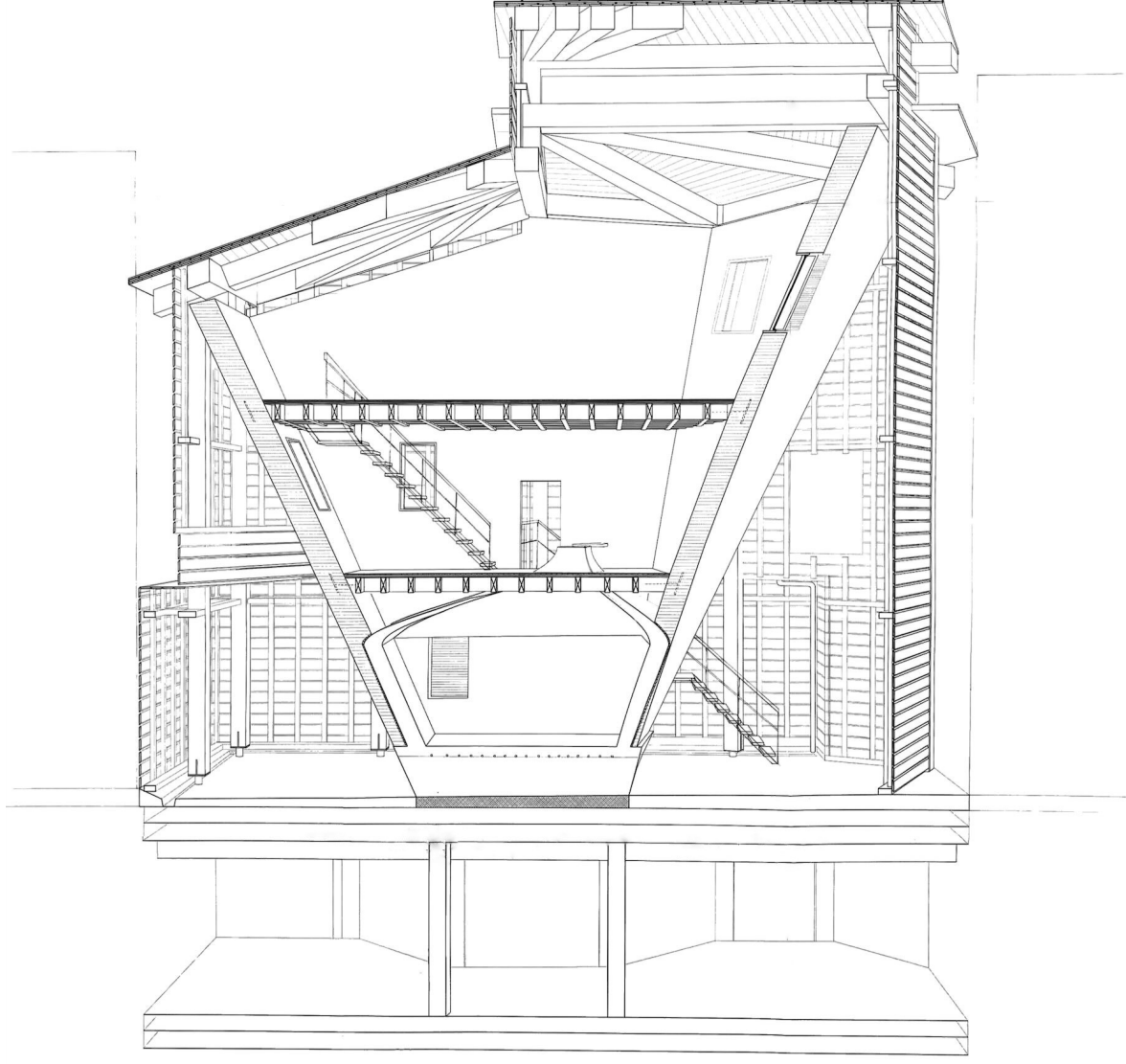
16
Nina De Sagher, Liselotte Romelart

Prefab beton, Aluminium,
Aerogel, Glasmozaïek

17

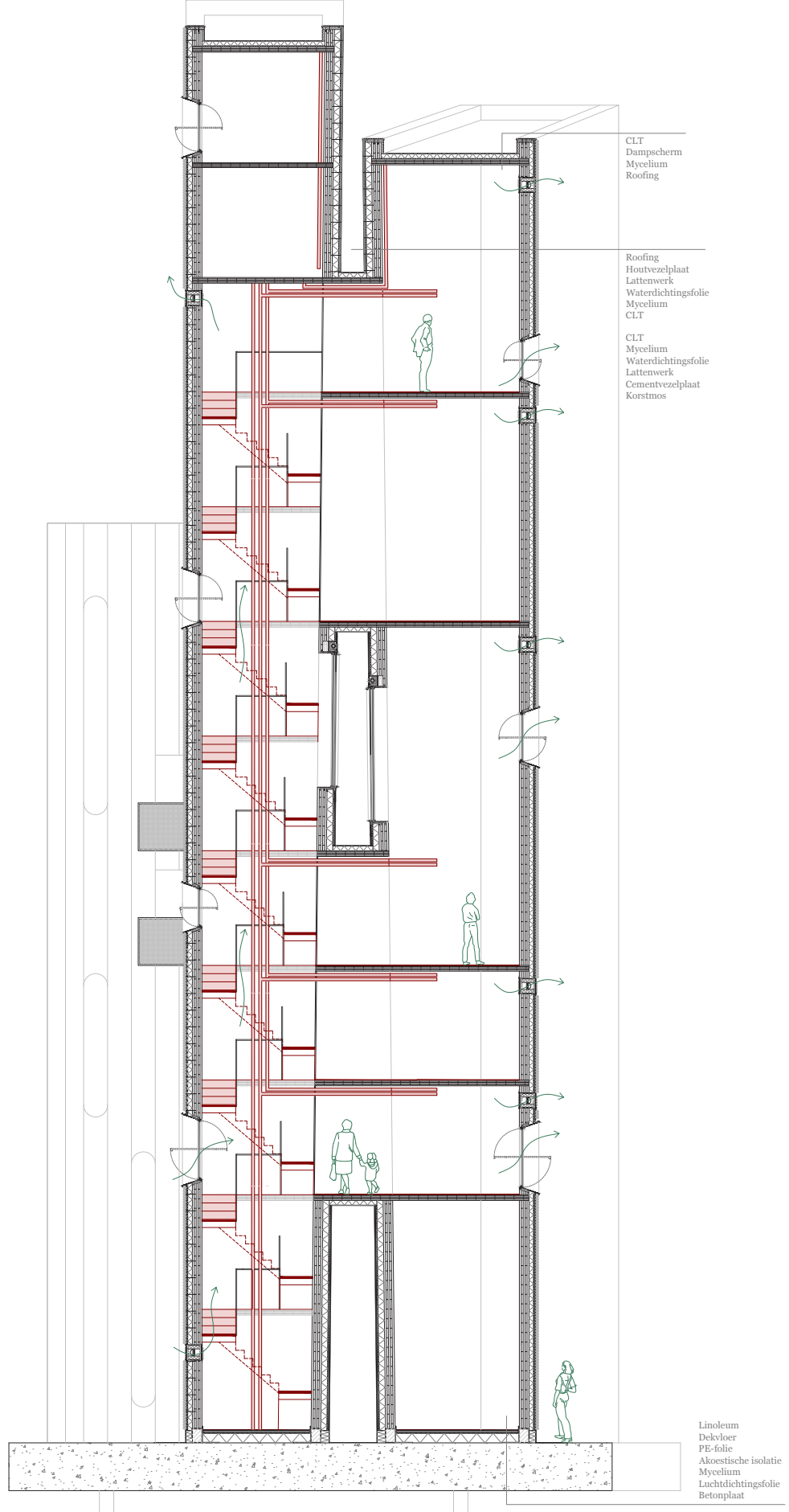
Lara Steeman, Célestine Vansteenkiste

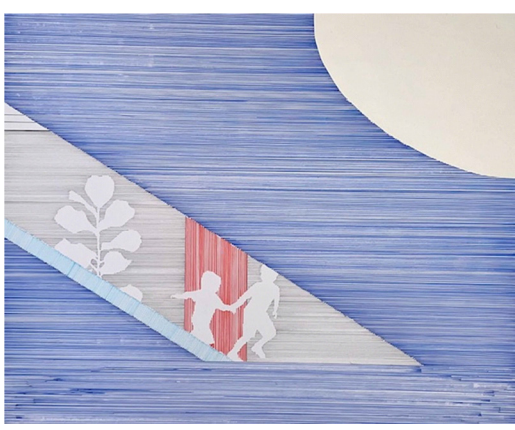
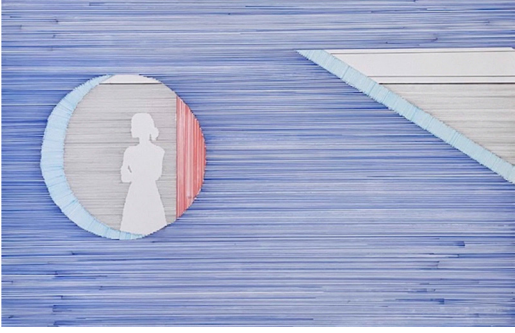
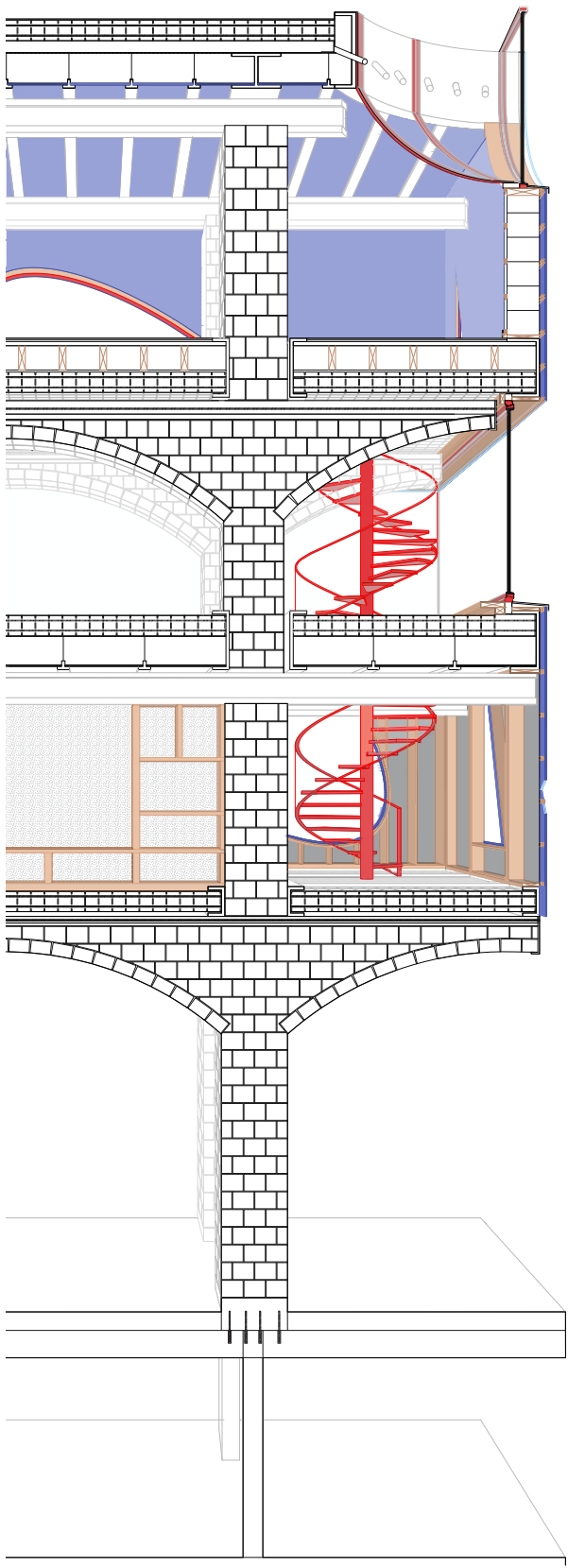

Gelamineerd glas, Shou sugi ban,
Cellenglas, Marmer

18
Angelina Coetsier, Celien Nuyens

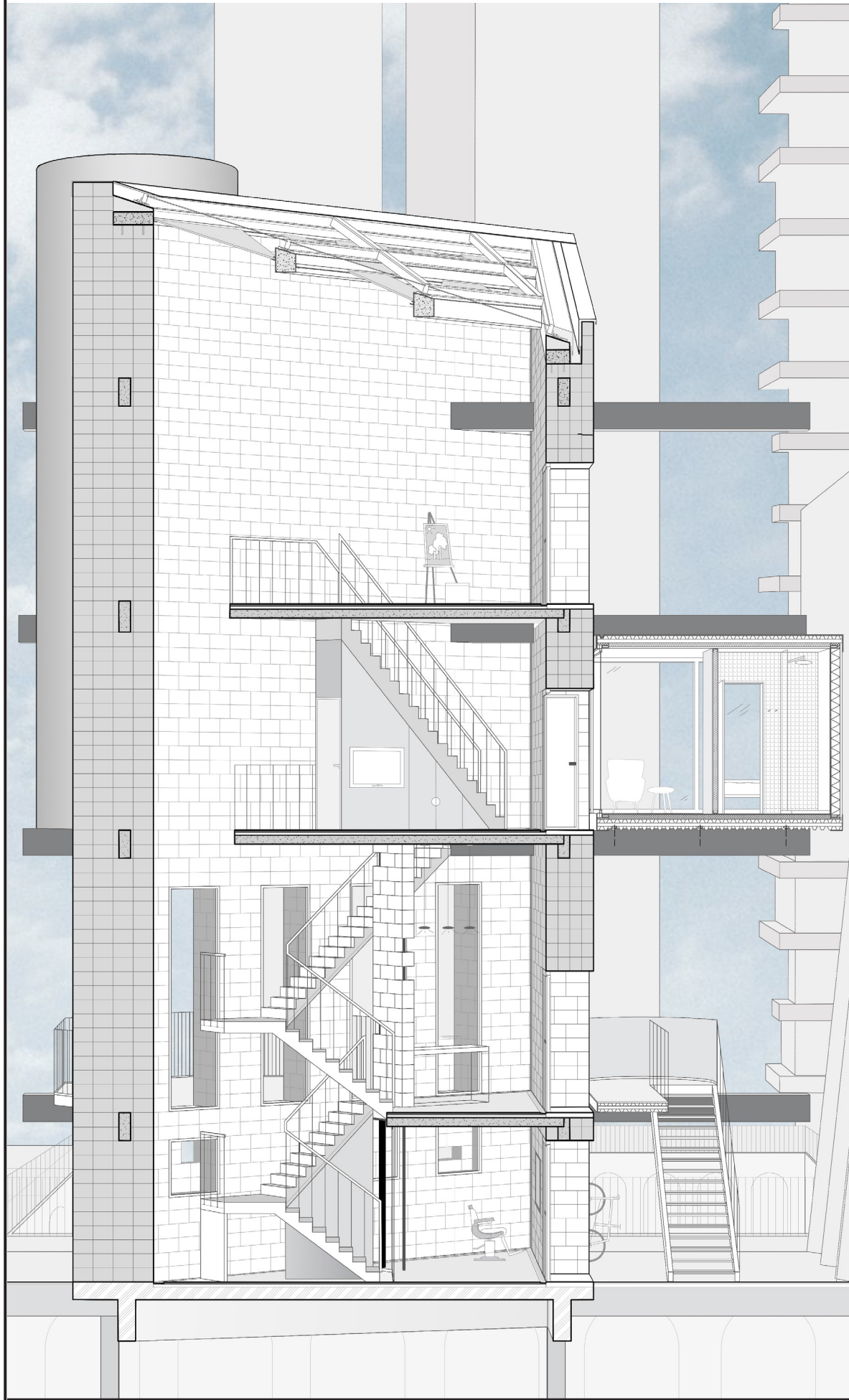

Aluminium, Keramische bekleding,
Cellenglas, Glasmozaïek

21

Hanne De Keijser, Maxim Van den Nest

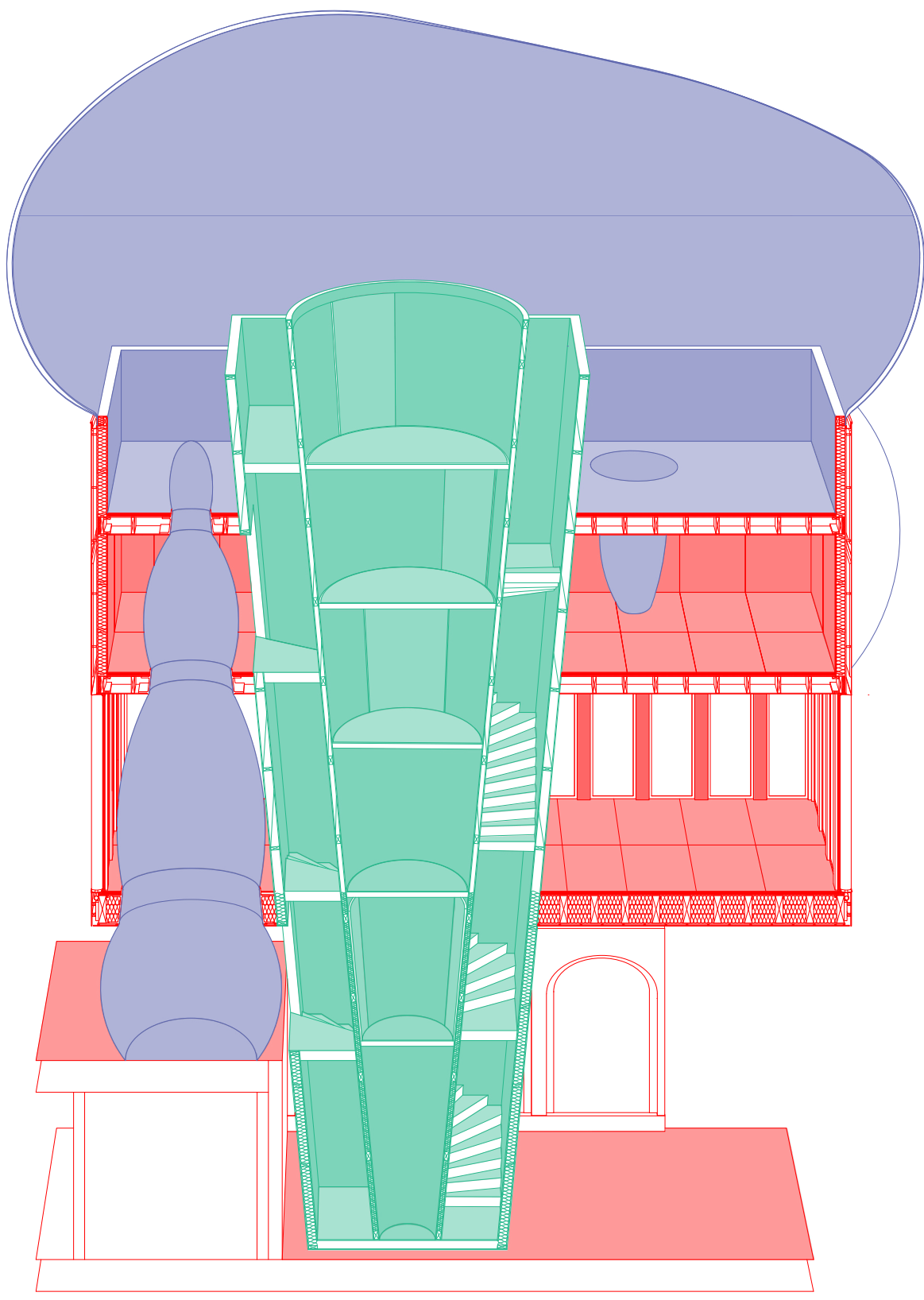

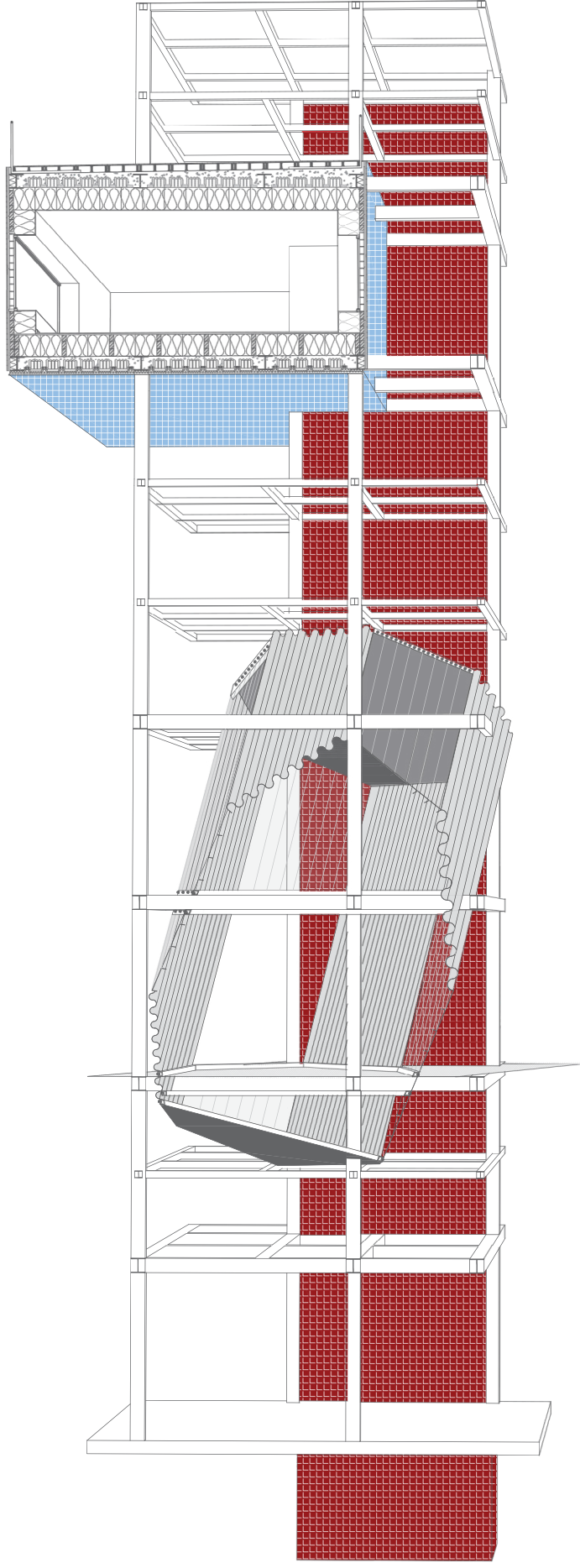
CLT, Cementtegels,
Hennepblokken, Pleister

22
Zita Cornelissen, Sarah Van der Haegen

Lucht (inflatable), Aluminium,
Cellulose, Multiplex vuren

23
Sander Gyselinck, Basiel Tack

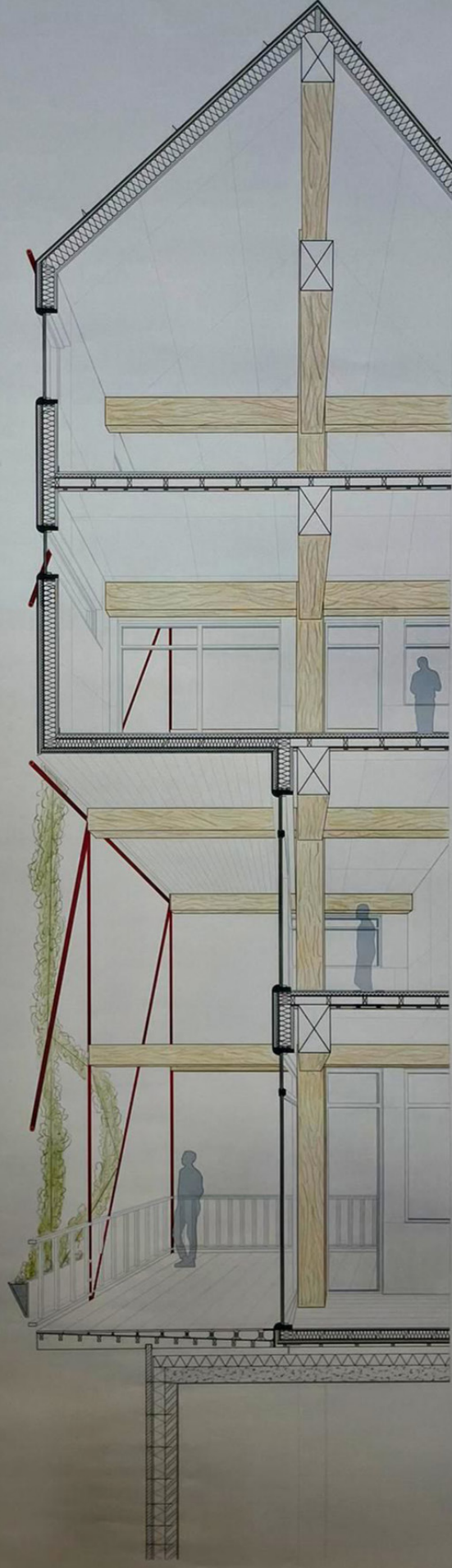

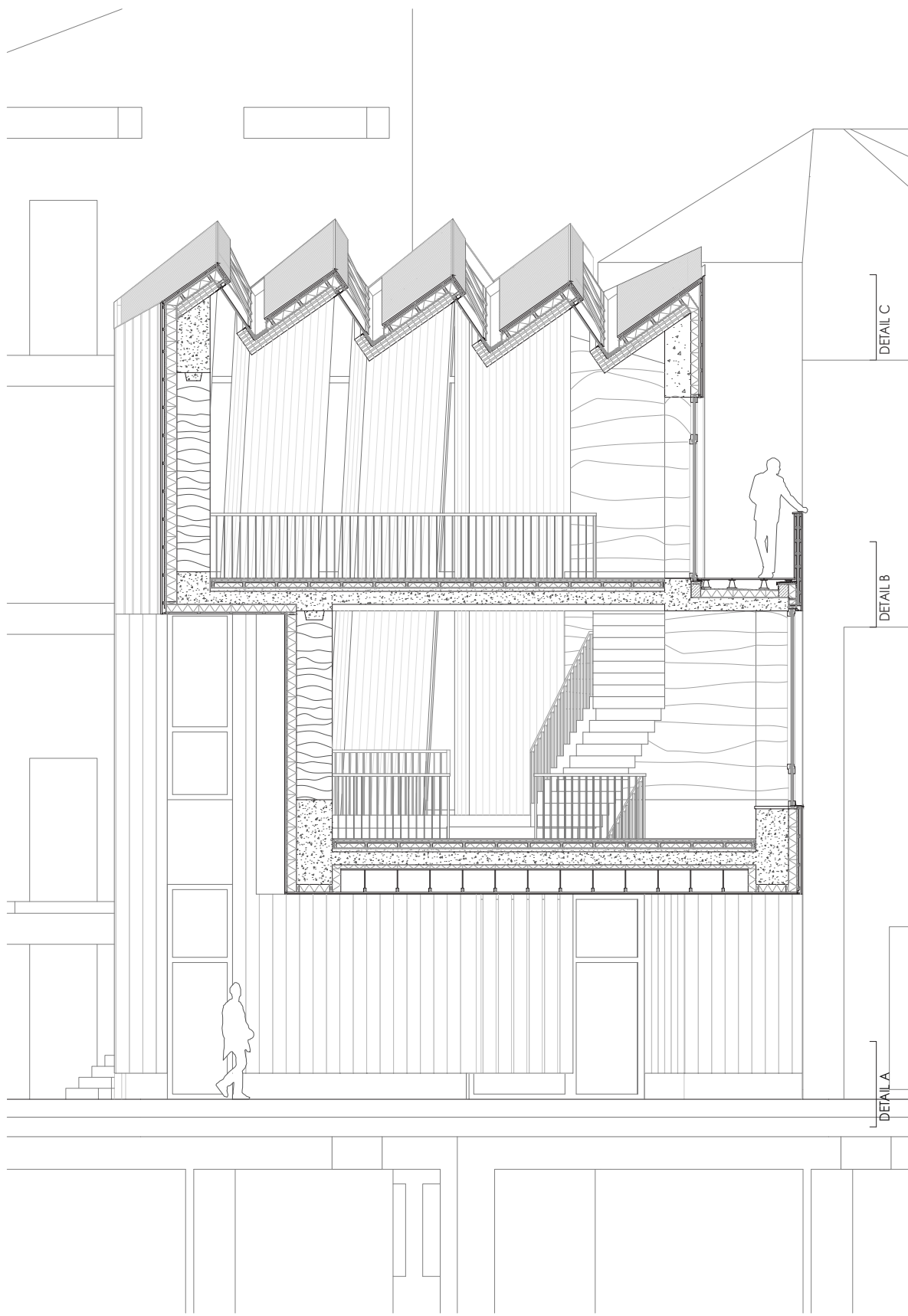
Keramische steen, Glasplanken,
Stro, Gegalvaniseerd staal

24
Caroline Foon, Wout Van Bogaert

Massief hout, Roofing,
Minerale wol, Marmer

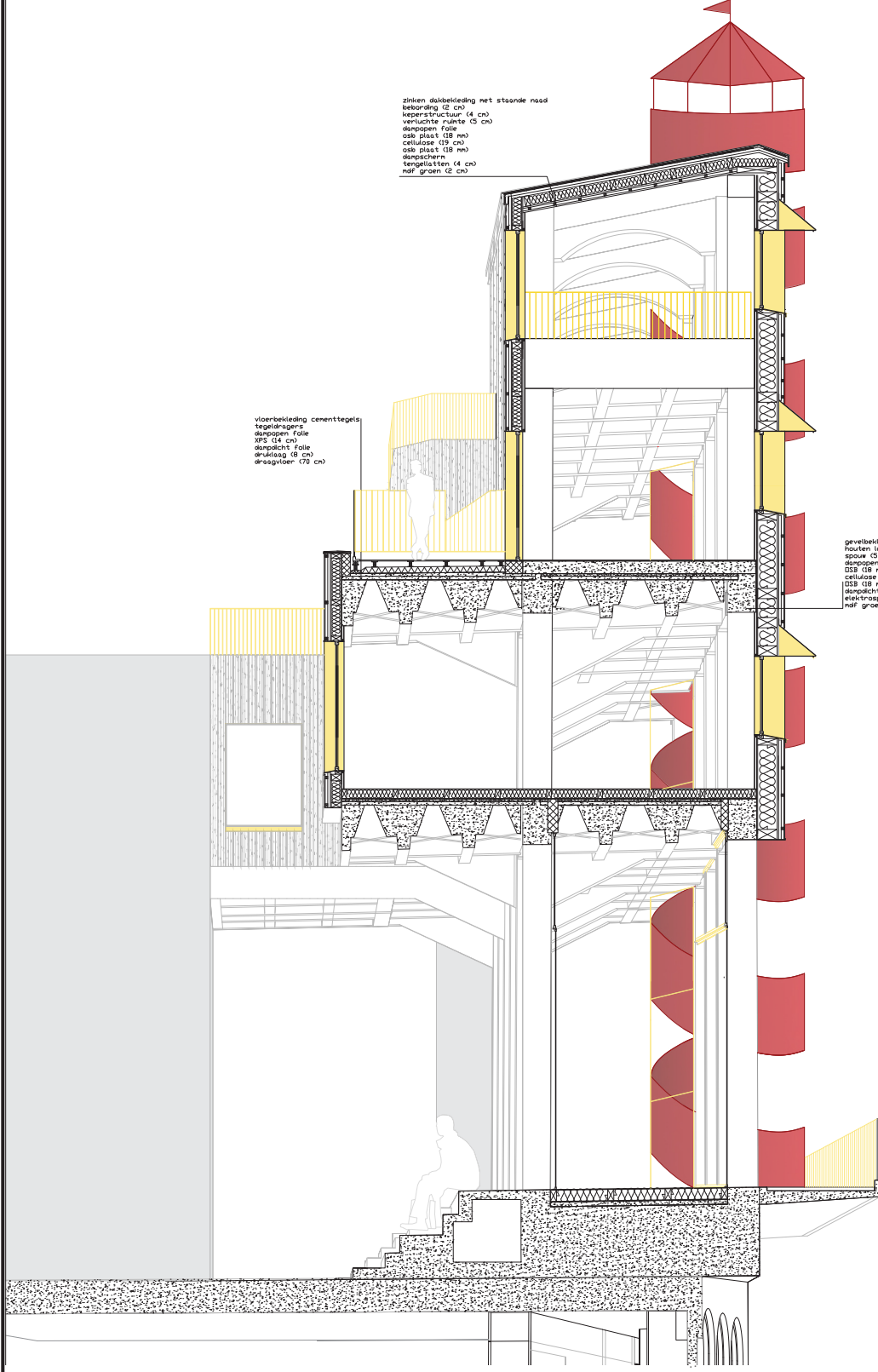
25
Borre Vandermeulen, Talitha Van Schoors

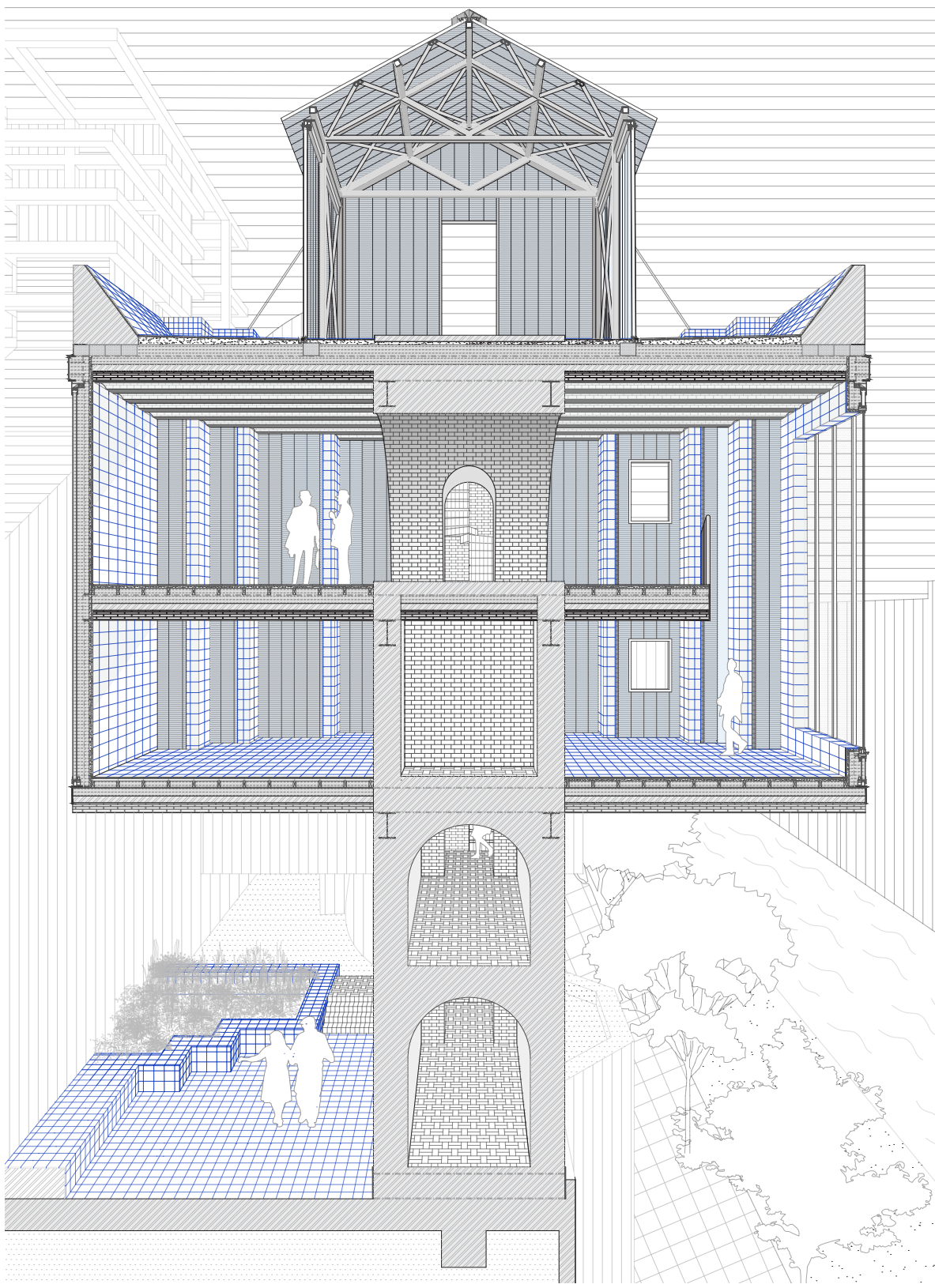

Rammed earth, Shou sugi ban,
Mycelium, Linoleum

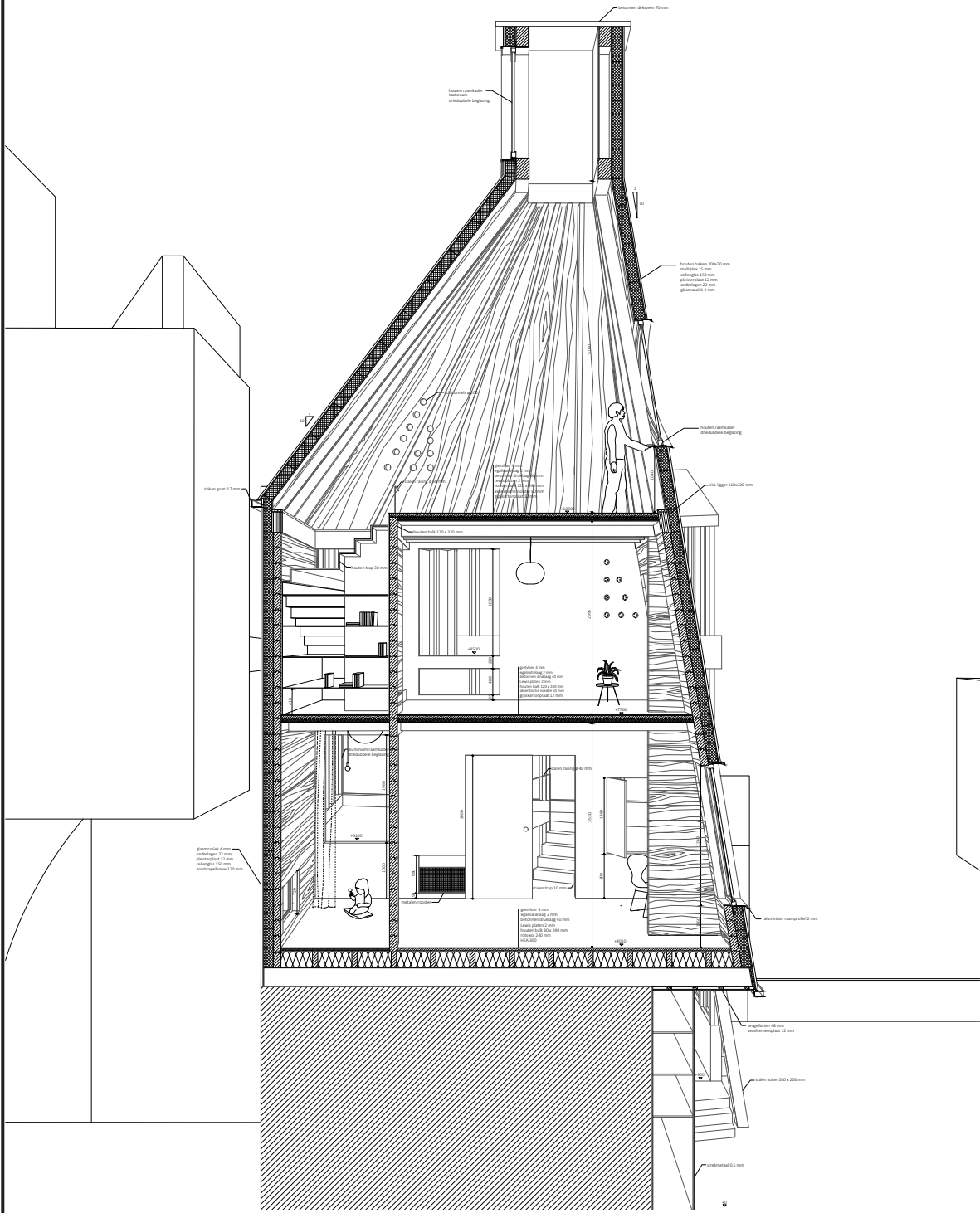
26
Bram Demeulenaere, Marlies Kochuyt

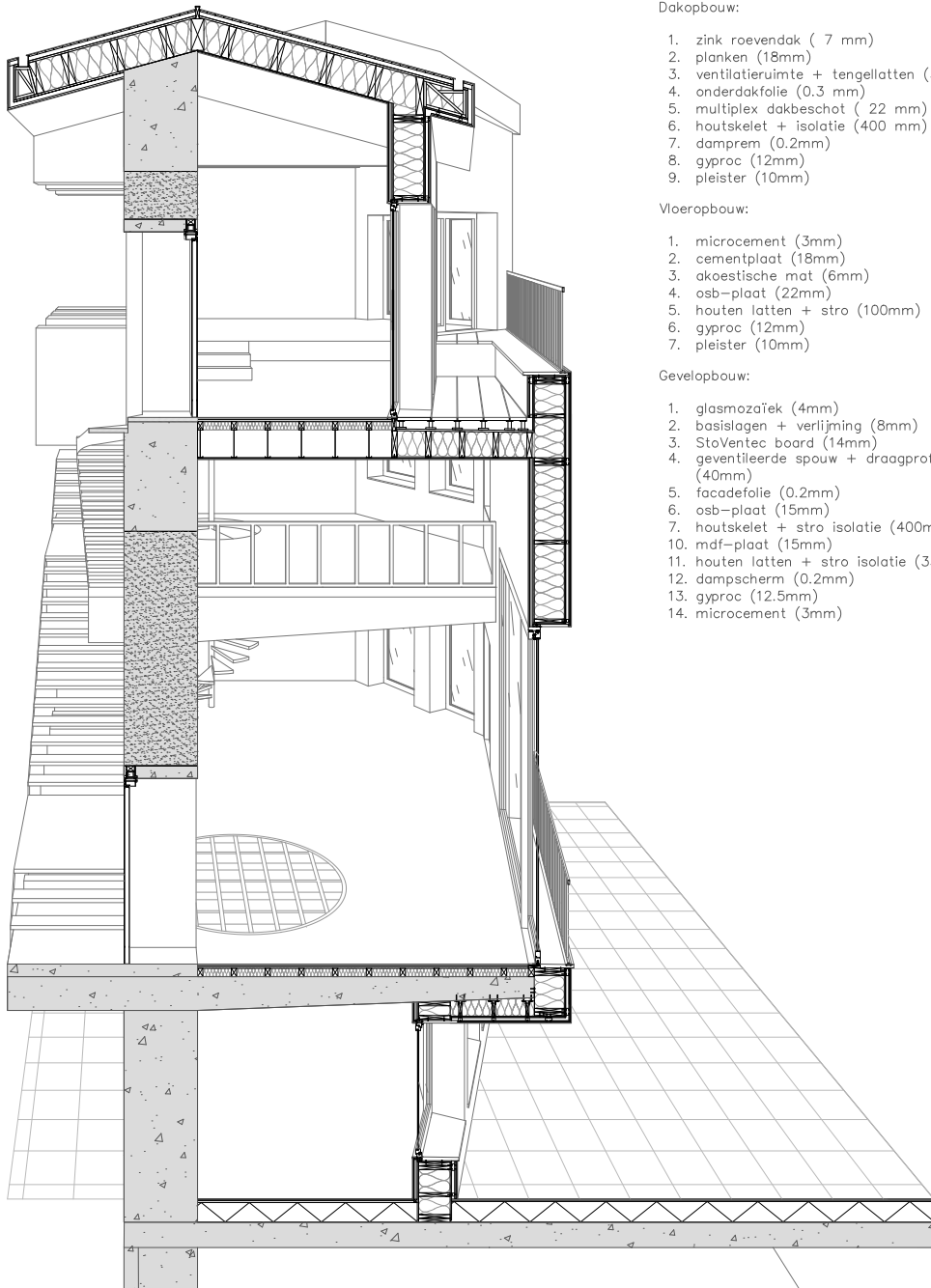

Keramische steen, Glasplanken,
Kurk, Cementtegels

28
Dante Kerckhove, Michiel Vanackere

Dakopbouw:

1. zink roevendak (7 mm)
2. planken (18mm)
3. ventilatieruimte + tengellatten (50mm)
4. onderdakfolie (0.3 mm)
5. multiplex dakbeschot (22 mm)
6. houtskelet + isolatie (400 mm)
7. damprem (0.2mm)
8. gyproc (12mm)
9. pleister (10mm)

Vloeropbouw:

1. microcement (3mm)
2. cementplaat (18mm)
3. akoestische mat (6mm)
4. osb-plaat (22mm)
5. houten latten + stro (100mm)
6. gyproc (12mm)
7. pleister (10mm)

Gevelopbouw:

1. glasmazaïek (4mm)
2. basislagen + verlijming (8mm)
3. StoVentec board (14mm)
4. geventileerde spouw + draagprofiel (40mm)
5. facadefolie (0.2mm)
6. osb-plaat (15mm)
7. houtskelet + stro isolatie (400mm)
10. mdf-plaat (15mm)
11. houten latten + stro isolatie (35mm)
12. dampscherm (0.2mm)
13. gyproc (12.5mm)
14. microcement (3mm)

Rammed earth, Stro, Keramische
bekleding, Gegalvaniseerd staal

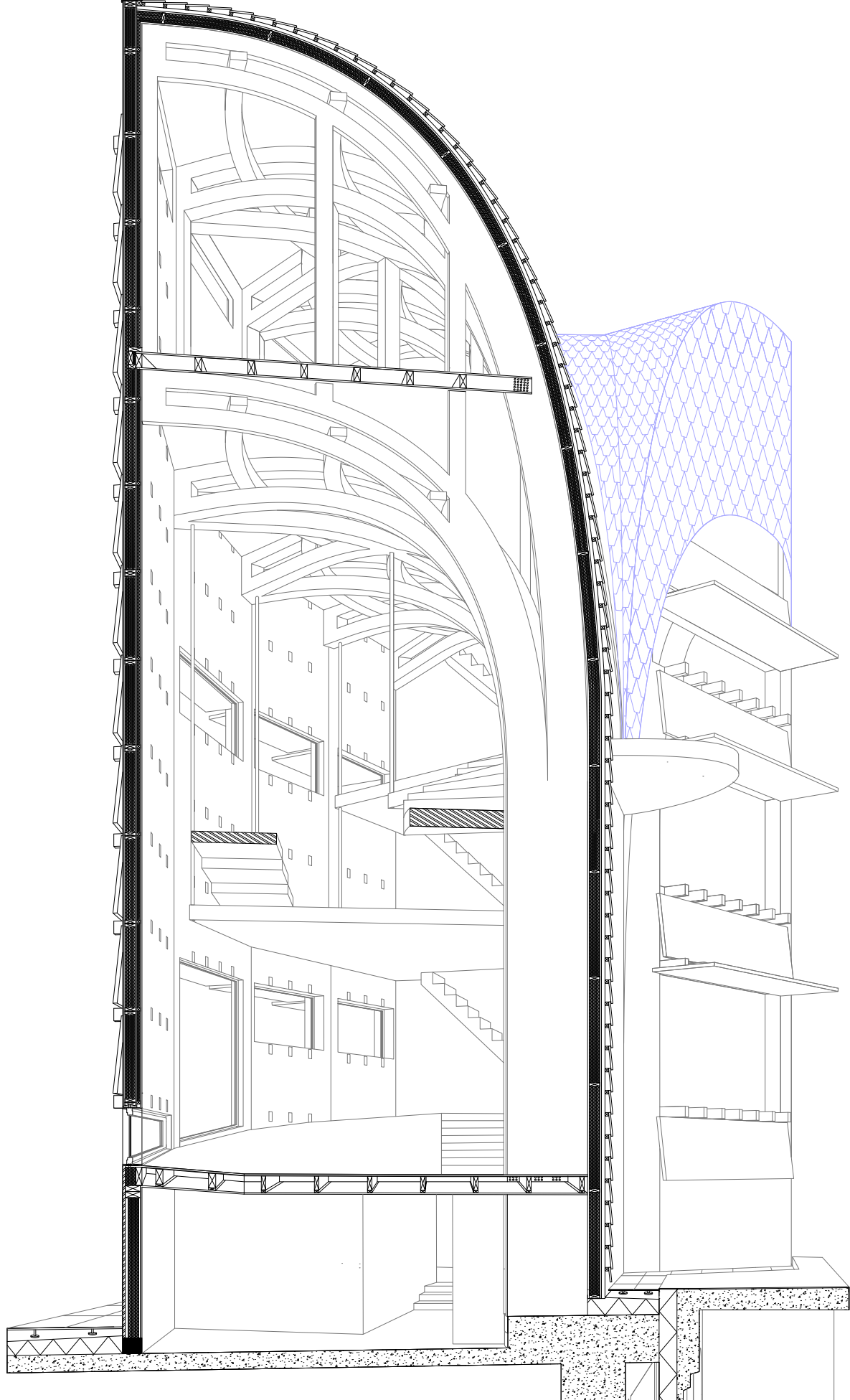
Dalia de Vos, Nour El-Batouli
30

Staal, Figuurglas,
Hennepblokken, Gietvloer

31

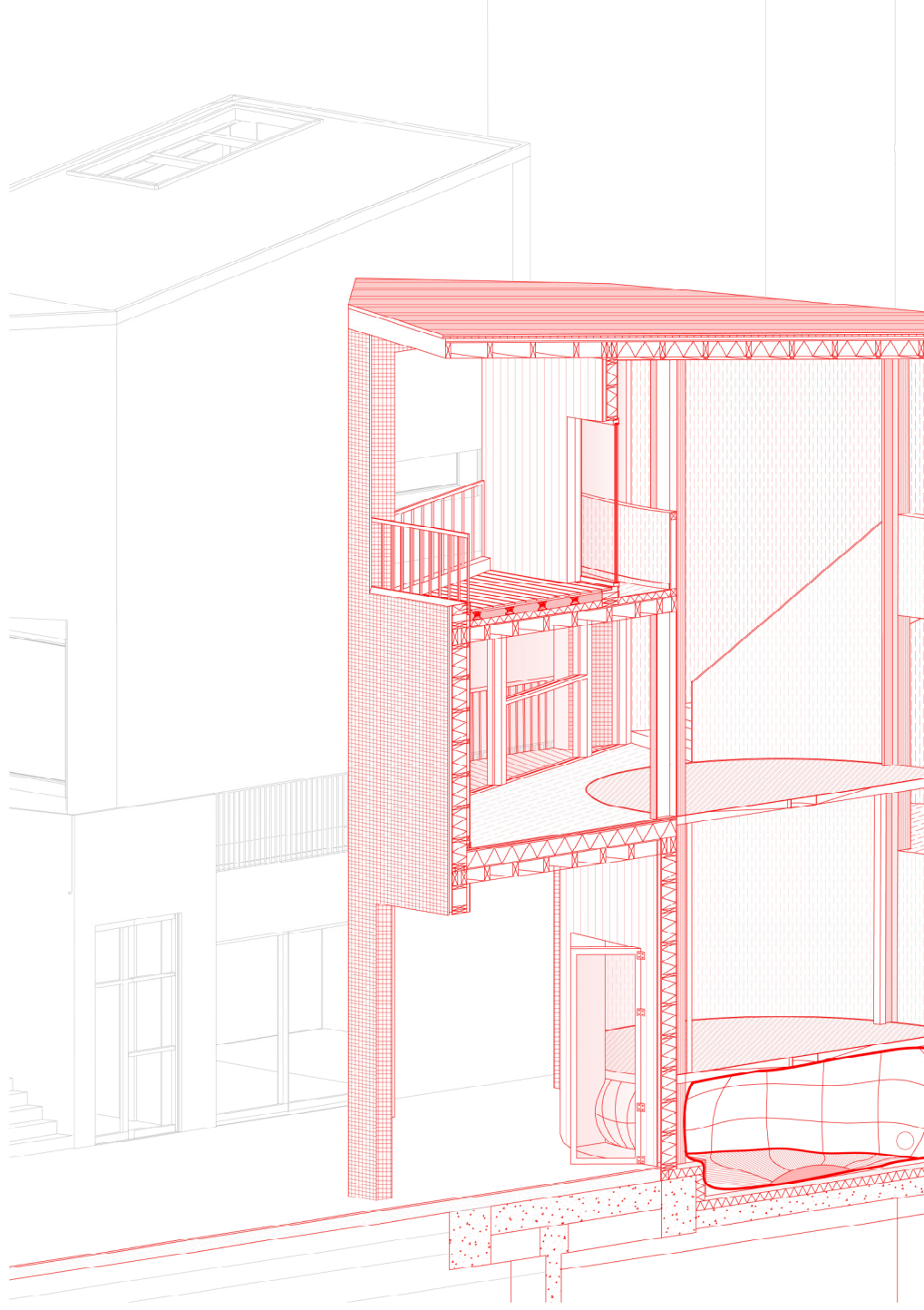
Hanne Coomans, Alixe Dessomviele

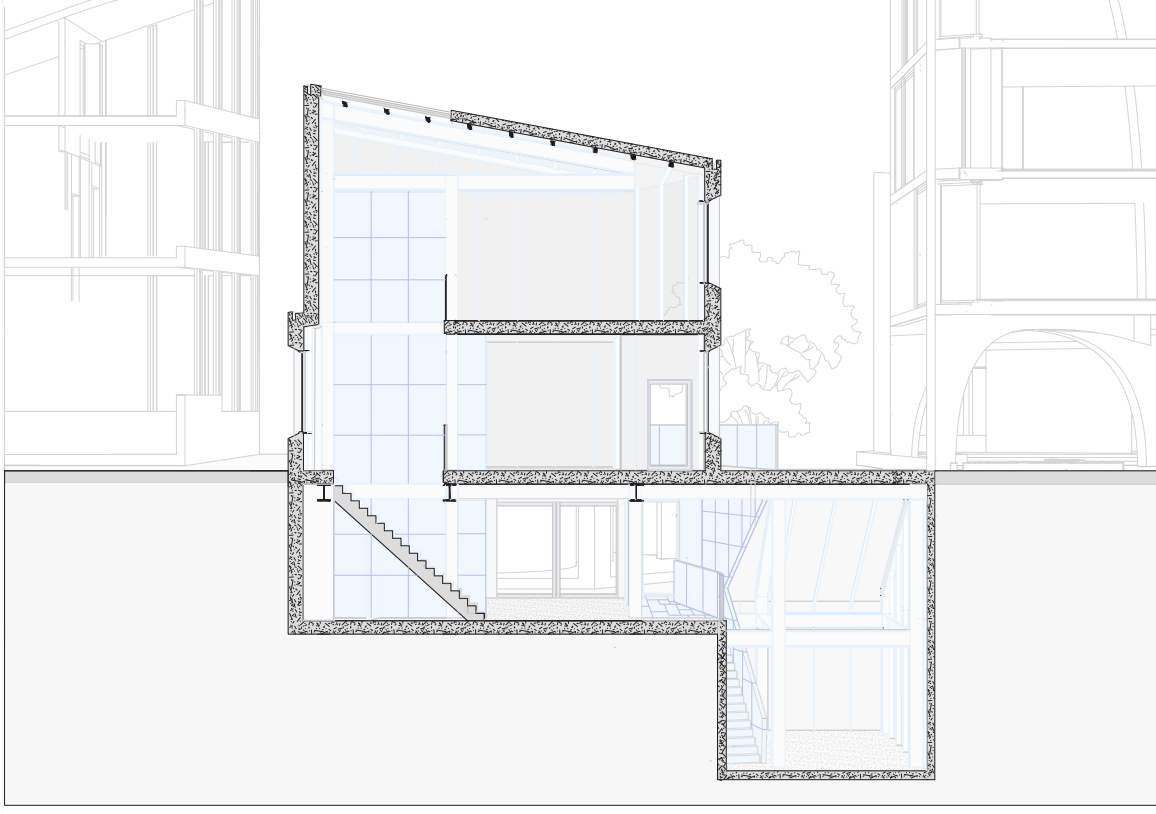

LVL, Shou sugi ban,
Aerogel, Cementtegels

32
Laura Cocquyt, Laura Warmoes

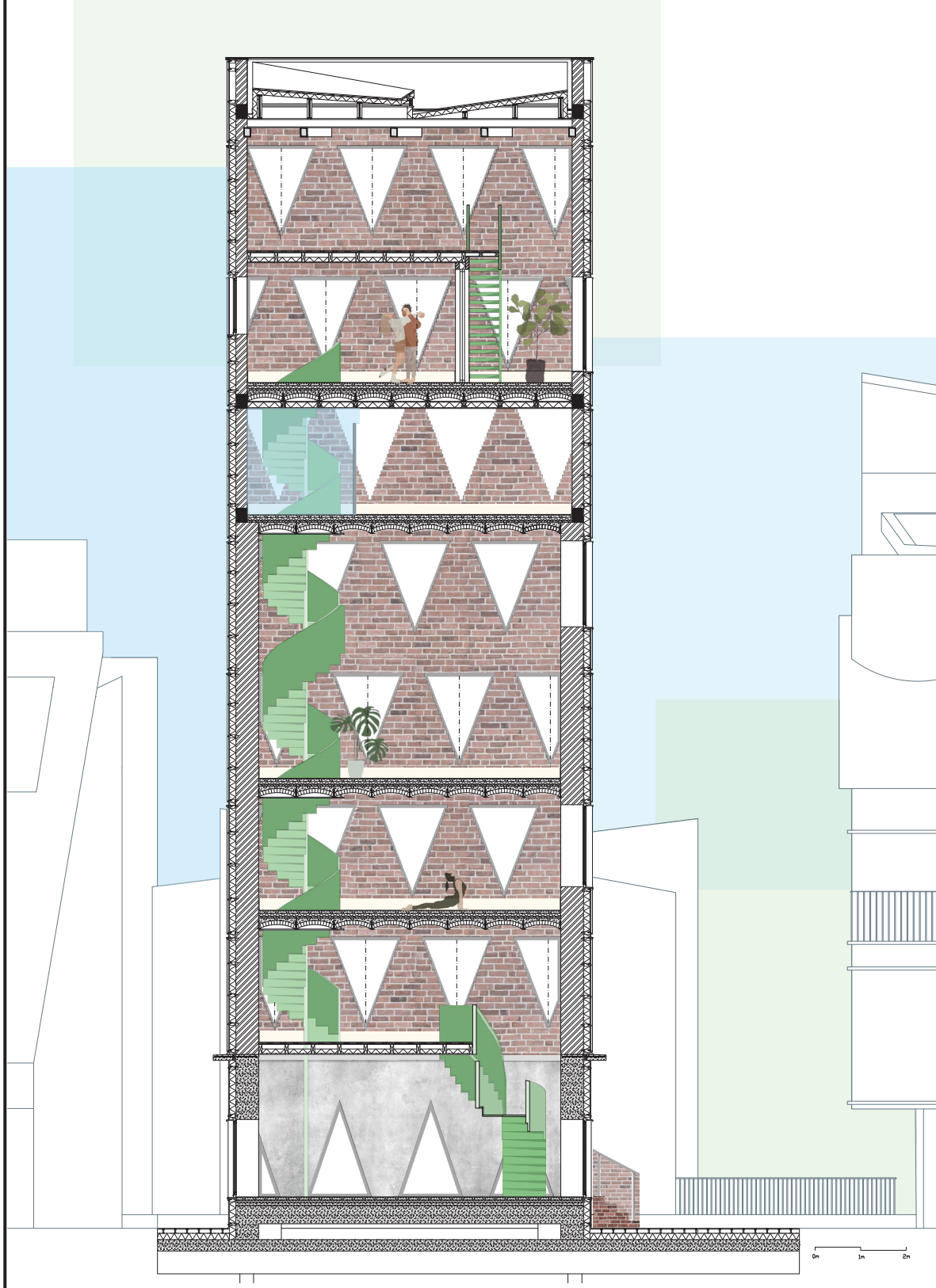

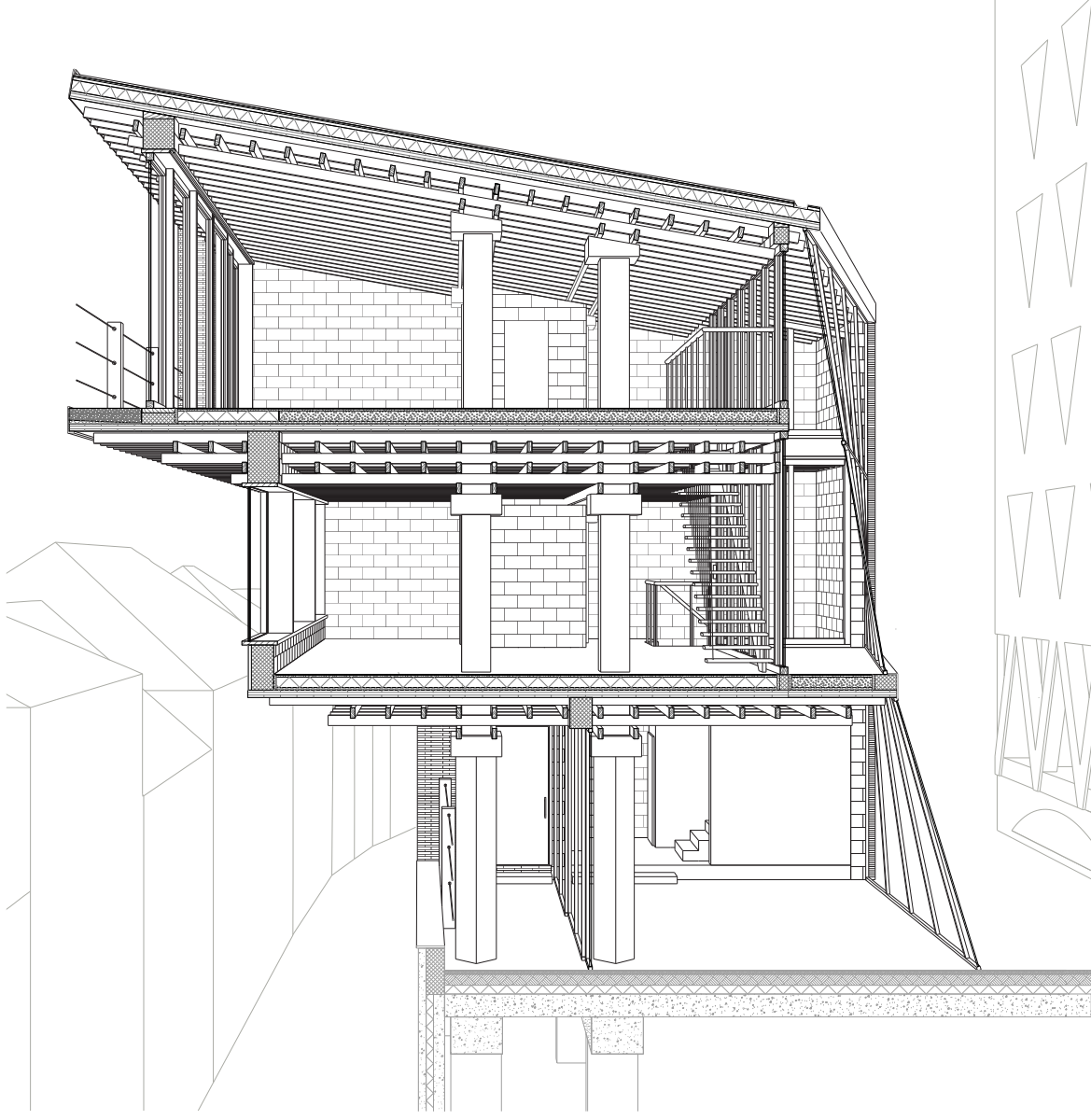
Staal, Pleister,
Stro, Marmer

34
Emile Blanckaert, Arthur VandenBerghe

Keramische steen, Keramische
gevelbekleding, Mycelium, MDF groen

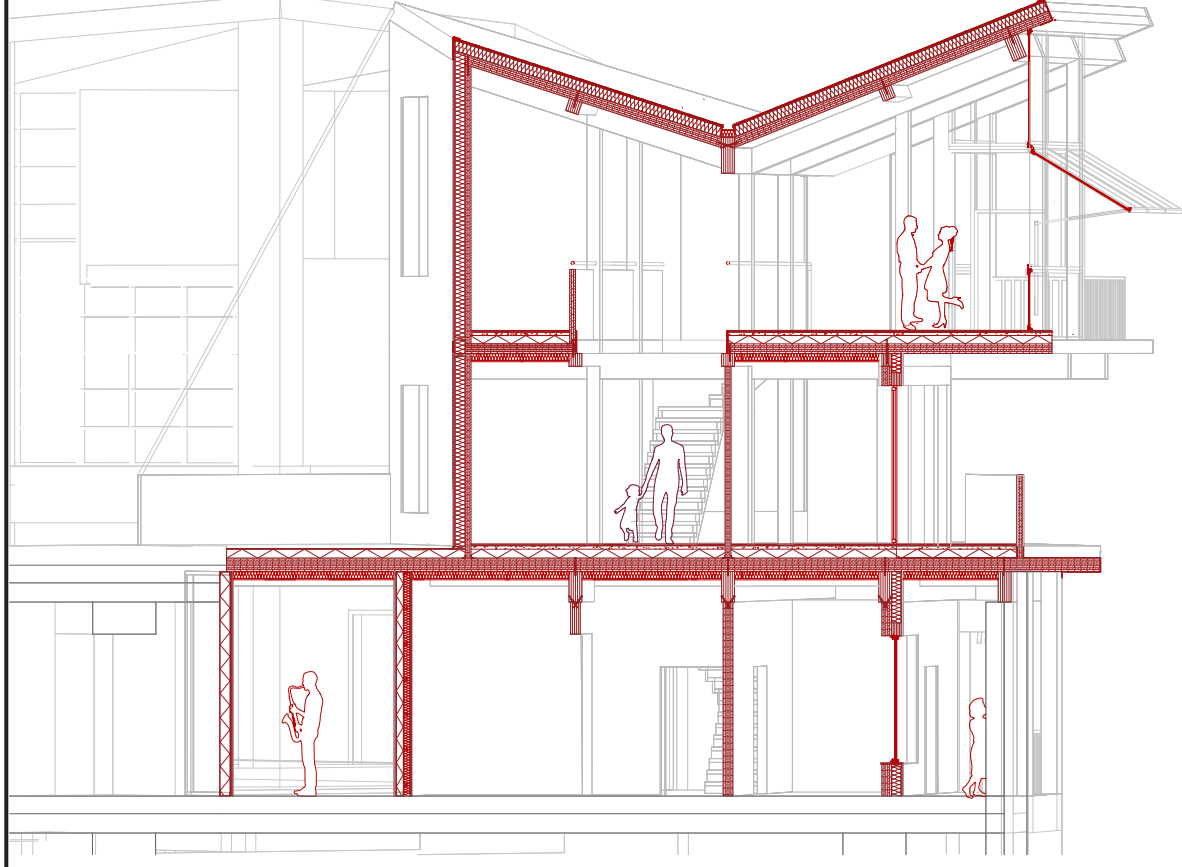
35
Saouda Hajji, Kobe Vanderyse

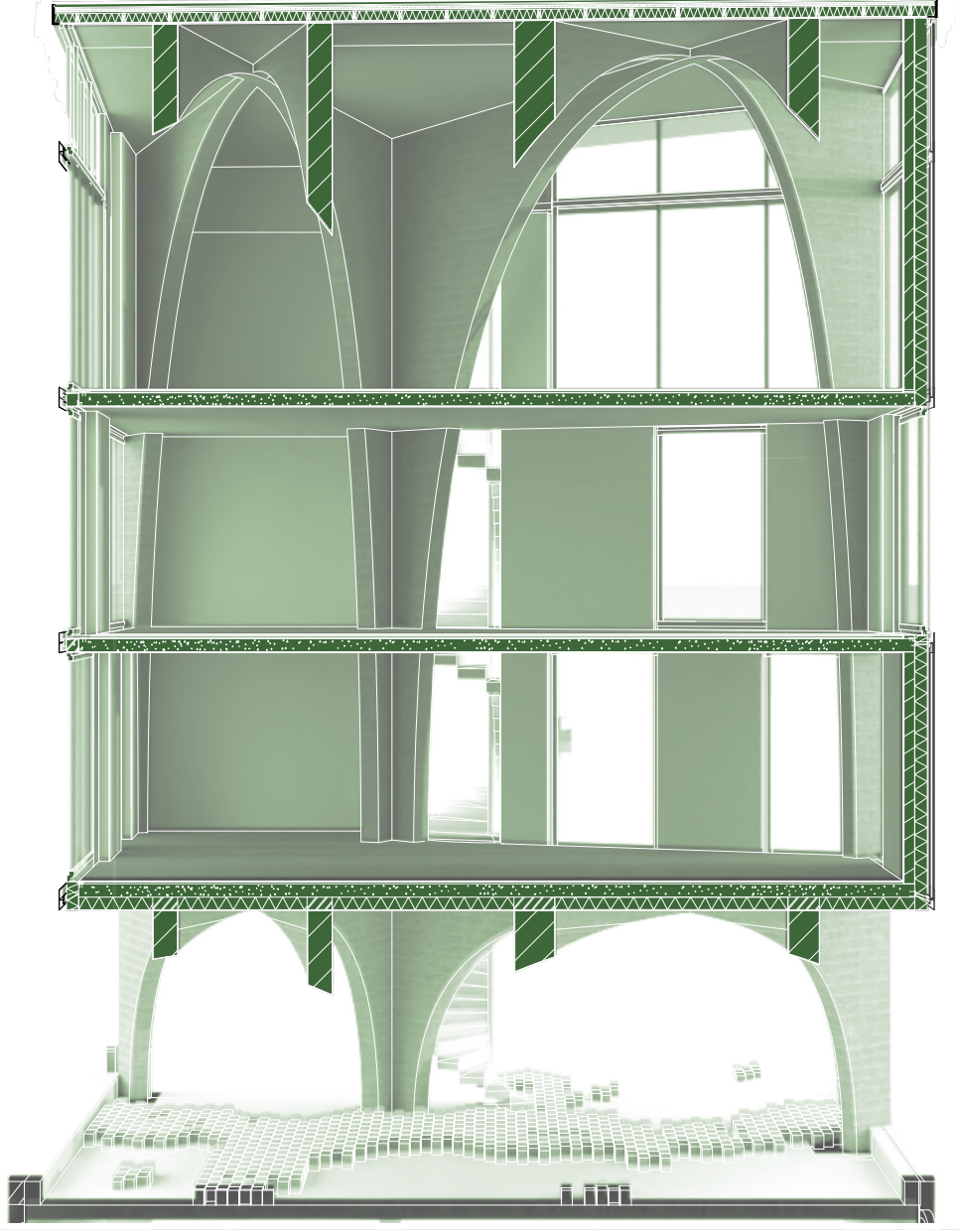

Massief hout, Belgisch marmer,
Cellenbeton, Linoleum

36
Loïc Nachtergaele, Arthur Reyntjens

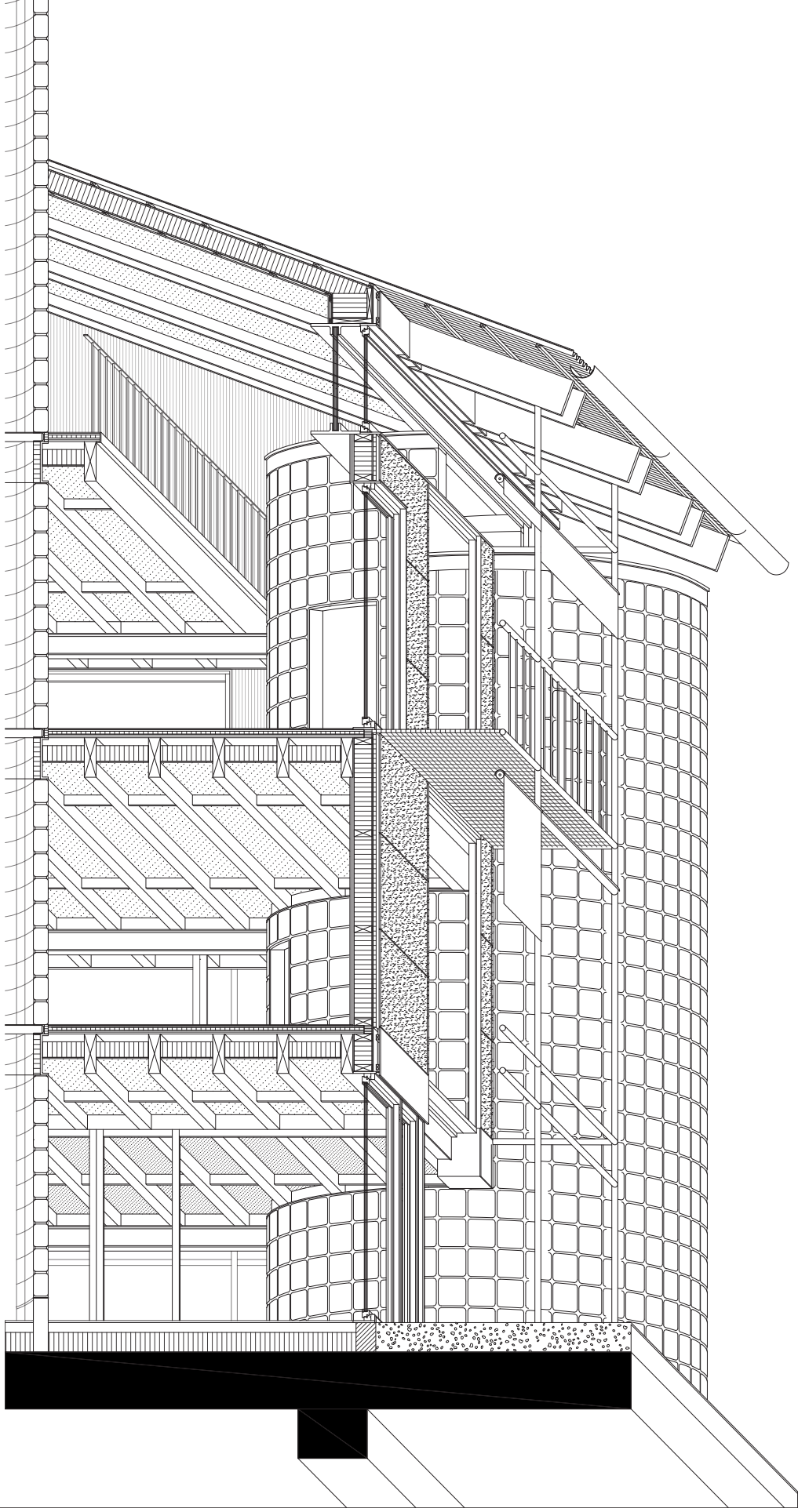

Keramische steen, Vezelcementplaten,
Kurk, Gegalvaniseerd staal

LVL, Glasplanken,
Minerale wol, Marmer

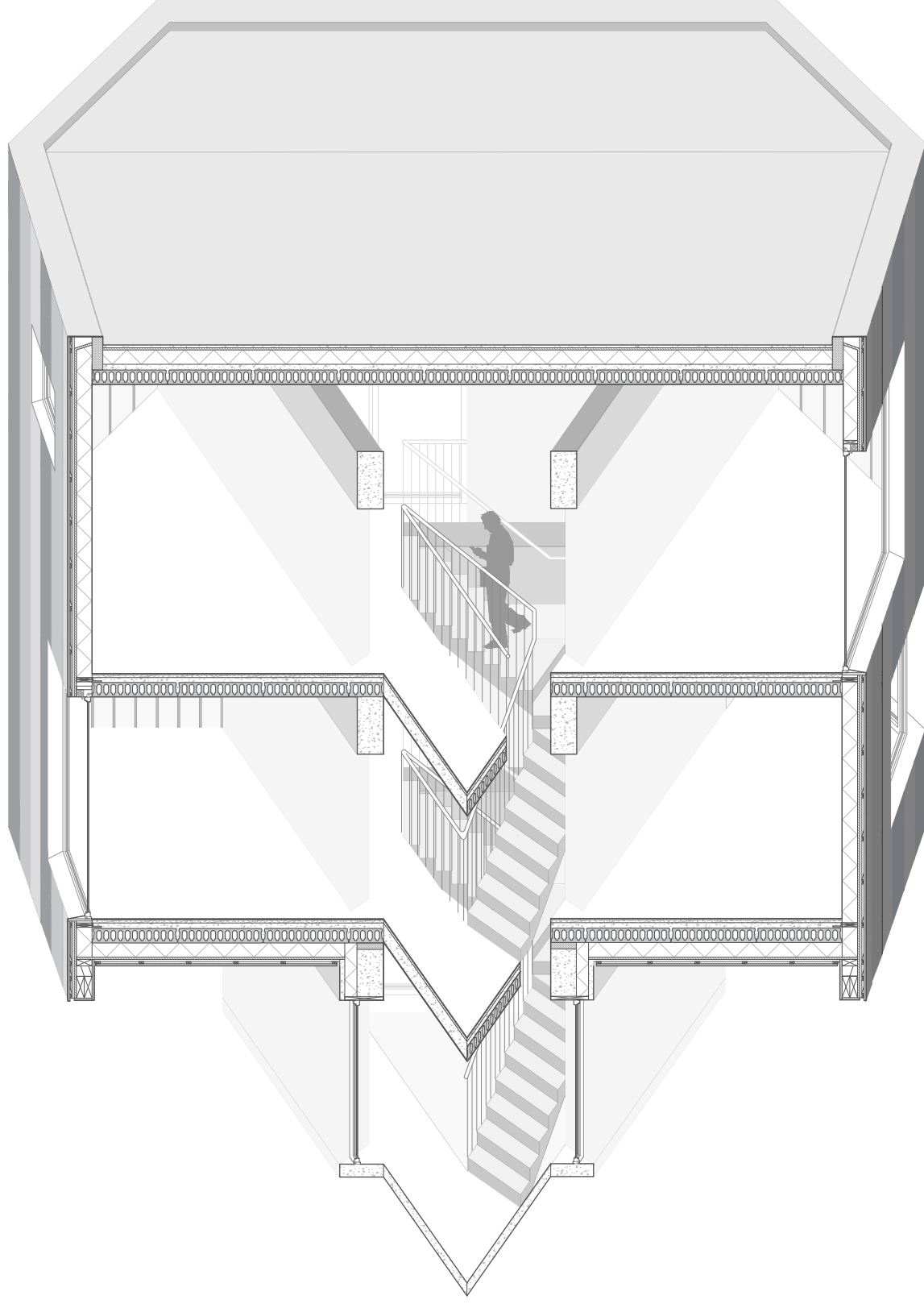
39
Trix Bogaert, Marie Goossens

Gelamineerd glas, Figuurglas,
Kurk, Spaanplaat

40
Lander Lammens, Simon Vroman

REFLECTIE

Beste studenten van het Atelier Architectuurontwerpen III, lichting 25-26.

Dit jaarboek vormt een feestelijke bekroning van het traject dat jullie doorheen drie ateliers architectuurontwerpen van de ‘Bachelor Ingenieurswetenschappen: Architectuur’ aan de Universiteit Gent hebben afgelegd. Dat traject heeft veel gevraagd: creatieve energie, doorzettingsvermogen, weerstand tegen een chronisch tekort aan slaap, geen vrienden meer buiten mensen uit de eigen richting, laat staan een lief, kortom, geen sociaal leven buiten de Plateau, naast architectuur of benevens het ontwerpen. De lijst van inspanningen – voor sommigen ook wel opofferingen – is lang. Een boek als dit verdient dan ook dat er wordt stil gestaan bij die activiteit die al die inspanning vergt: ontwerpen in het algemeen, en ontwerpen van architectuur in het bijzonder. Als docenten krijgen we immers meermaals de vraag of je ontwerpen wel kan aanleren. Of wat je moet doen om het te leren. Welke talenten of vaardigheden moet je bezitten om een goede ontwerper te worden? In studie-administratieve termen zou dat als volgt klinken: welke ‘competenties’ moet je verwerven om het te kunnen?

Het lezen van de studiefiche van het vak Architectuurontwerpen kan een optie zijn om hierover wijzer te worden. Maar sta mij toe een andere, mijns inziens veel lezenswaardiger bron aan te reiken: ‘Letter to a Young Writer’ van de Iers-Amerikaanse auteur Colum McCann. Zinspelend op het boek ‘brieven aan een jonge dichter’ van Rainer Maria Rilke, geeft McCann raad aan jonge schrijvers – de auteur geeft overigens zelf les aan jonge mensen die een leven aan het schrijven en de literatuur willen wijden. Het is verbazingwekkend hoeveel parallellen er kunnen getrokken worden naar jonge mensen die een leven aan het ontwerp en de architectuur willen wijden. Ik haal er enkele zinnen uit. Let op: de zinnen gelden niet enkel voor de jonge schrijvers aan wie ze zijn gericht, maar ook voor de oude schrijver die ze heeft neergepend. Ze resoneren dus wellicht niet enkel bij jonge ontwerpers maar ook bij de ietwat oudere ontwerpers die hen begeleiden.

In de eerste zinnen pleit McCann er meteen voor om dwars denken te verbinden met engagement: “Doe dingen die niet kloppen. Wees oprecht. Wees toegewijd. Wees subversief tegen gemakzucht. Lees hardop. Neem risico.”

Die durf heeft zo zijn gevolgen: “Wees bereid om aan flarden te worden gescheurd: dat gebeurt. Sta jezelf woede toe. Faal. Neem pauze. Accepteer afwijzingen. Leef op door mislukkingen. Oefen reanimatie.”

Durf gaat gepaard met kwetsbaarheid, en openheid naar de wereld en de ander: “Wees verwonderd. Draag jouw deel van de wereld. Zoek een lezer die je vertrouwt. Zij moeten jou op hun beurt

ook vertrouwen. Wees een leerling, geen leraar, zelfs als je lesgeeft. Verkoop jezelf geen onzin.”

Onvermijdelijk bots je op kritiek, waar je best lucide mee omgaat: “Als je de goede recensies gelooft, moet je ook de slechte geloven. Maar wees niet te streng voor jezelf. Maak van jouw hart geen steen. Zie het onder ogen, cynici hebben betere oneliners dan wij. Maar neem vrede: zij kunnen hun verhalen nooit afmaken.”

McCann doorprijkt ook de mythe van het eigen creatieve genie: “We putten onze stem uit de stemmen van anderen. Wees overspelig in het lezen. Imiteer, kopieer, maar vind jouw eigen stem. Schrijf over dat wat je wilt weten. Beter nog, schrijf toe naar dat wat je niet weet. Het beste werk komt van buiten jezelf. Alleen dan zal het je raken.”

Tegelijk vergt het de moed om buiten de begane paden te treden: “Begin met twijfel. Wees een ontdekkingsreiziger, geen toerist. Ga ergens heen waar nog niemand is geweest. Vecht voor herstel. Geloof in details. Maak jouw taal uniek.”

En dan misschien wel het mooiste, en tegelijk indringendste advies voor ontwerpers, met name dat je voor architectuur geen plek in de wereld moet uitvinden, maar ontdekken: “Een verhaal begint lang voor het eerste woord. Het eindigt lang na het laatste. Maak het banele subliem. Raak niet in paniek. Onthul een waarheid die er nog niet is.”

Bovenaan de tekst plaatste McCann twee regels uit een gedicht van Rilke. “Ik leef mijn leven in steeds wijder wordende cirkels, die zich uitstrekken over de hele wereld.”

Wellicht het grootste plezier van de docent, en ik meen hier ook namens mijn collega's te mogen spreken, is getuige te zijn van het gestage tempo waarop studenten doorheen hun studie hun begrip en blikveld uitbreiden. Het jaarboek en de eindejaarstentoonstelling waarop het feestelijk voorgesteld wordt, leveren hier het ontegensprekelijke bewijs van. Beste studenten, de drie jaren van de Bachelor zitten er misschien wel op, maar jullie leven in de architectuur is nog maar net gestart. De wereld ligt aan jullie voeten.

Gefeliciteerd, en het ga jullie goed!

Wouter Davidts

Namens het team Atelier Architectuurontwerpen III, 2025-26: Anke Blommaert, Kris Buyse, Jasper Caenepel, Yves Coussement, Loïc de Béthune, Hans Lust, Marie Van Kerckhoven, Silke Van Geeteruyen, Martijn Vyncke

* Deze tekst is een geredigeerde en ingekorte versie van het openingswoord uitgesproken bij de opening van de eindejaarstentoonstelling 204-25 op donderdag 26 juni, 2025. De titel is een parafrasering van het eerste essay uit het boek Colum McCann, *Letters to a Young Writer: Some Practical and Philosophical Advice*, London: Bloomsbury, 2018. De citaten in de tekst werden vertaald uit het Engels.

You say to a brick, 'What do you want, brick?' And brick says to you, 'I like an arch.' And you say to brick, 'Look, I want one, too, but arches are expensive and I can use a concrete lintel.' And then you say: 'What do you think of that, brick?' Brick says: 'I like an arch.' - Louis Kahn

De opgave voor het tweede semester van het Atelier Architectuur-ontwerpen III vertrok van de goede raad die Architect Louis Kahn aan zijn studenten gaf: bij gebrek aan inspiratie, ga te rade bij materialen. Elk ontwerp van ruimtes en structuren is gebaat bij een kritische reflectie over de eigenschappen en capaciteiten van een materiaal. De doelstelling van de opgave bestond erin studenten enerzijds hun bouwtechnische vaardigheden te laten 'verdiepen,' en anderzijds te laten reflecteren over de impact van bouwtechnische beslissingen op de ruimtelijke beleving van een interieur en de expressie van een gevel.

KOUTERPOORT

De opgave situeerde zich in de Gentse binnenstad, op het platte dak van de Federale Overheidsdienst Financiën. Dit gebouw, gelegen tussen de Savaanstraat en de Ketelvest, vormde ook het onderwerp van de opgave in het eerste semester. Het dakoppervlak (127m bij 48m) werd verdeeld in een imaginair grid van 41 rechthoekige kavels (14m bij 9,6m). Elk duo van studenten kreeg de opdracht om op een toegewezen kavel een casco van 900m³ aan beschermd volume met een reeks aan gevarieerde en flexibel inzetbare ruimtes te ontwerpen.

VIER VEREISTEN

De opgave reikte elk duo van studenten enkele unieke randvoorwaarden aan. Doordat het imaginaire raster op het dak niet overeenstemde met de structurele opbouw van het gebouw eronder, kende elk kavel een unieke structurele 'fundering', gaande van minimaal twee tot maximaal zes kolommen. Als basis voor het ontwerp van de ruimtelijke identiteit van het casco reikten we elk duo van studenten een geluidsfragment aan. Het spoorde hen aan om bij het ontwerpen niet enkel van een visuele ervaring te vertrekken maar ook een breder palet aan zintuigen (gehoor, tast, geur, ...) aan te spreken. Dit laatste werd versterkt door de set van vier verplichte materialen, respectievelijk voor het ontwerp van de gevel, de draagstructuur, de isolatie en het interieur, die elk duo kreeg aangereikt. De soms ongebruikelijke types en combinaties van materialen zetten aan tot inventieve structurele oplossingen en eigengereide bouwdetails. Een laatste randvoorwaarde blonk uit door afwezigheid. Omdat een programma van eisen al te vaak het ontwerpproces van jonge ontwerpers domineert, hadden we het in deze opgave geschrapt.

DRIE CONDITIES

Voor het ontwerp van het casco golden voor elk kavel drie vereiste ruimtelijke condities. Ten eerste het 'recht op doorgang': elk kavel verleent op een kwalitatieve manier doorgang aan de directe burens. Ten tweede het 'recht op zicht': minstens één ruimte biedt een vrij zicht van minimaal zes meter naar buiten. Ten derde het 'recht op licht': het interieur beschikt op z'n minst over anderhalf uur zonlicht in de winter. Deze drie gedeelde vereisten noopten de studenten tot een ontwerpmatige dialoog met de naburige kavels. Noties als 'conflict', 'afstemming' en 'tegenstrijdige belangen' behoren nu eenmaal tot de realiteit van elk ontwerpproces. Onvoorziene externe factoren vragen van ontwerpers de nodige flexibiliteit om de eigen ontwerpintenties in vraag te stellen en aan te passen.

DE DELIVERABLES

Studenten werden gevraagd om toe te werken naar gerichte documenten: een schaalmodel (1/50) dat inpasbaar was in een groepsmaquette, een 3D model (Rhino) dat onderdeel was van een digitale groepsmaquette, een technische snede (1/25) met drie bouwdetails (1/5) en schetsen van het interieur.

Na afloop van de oefening kunnen we enkele kritische lessen trekken uit de opgave, in relatie tot de concrete leerdoelstellingen van het vak Architectuurontwerpen III binnen de opleiding.

POSITIE INNEMEN

Naar goede gewoonte brachten we voor de jury alle schaalmodellen samen in één collectieve groepsmaquette. Het resultaat laat ongetwijfeld menig academische wenkbrauw fronsen. Bij een eerste lezing verschijnt het geheel immers als een exotisch en chaotische verzameling van idiosyncratische bouwsels, zonder enige vorm van stedenbouwkundige coherentie. Dit is terecht. Maar ook logisch. Een overkoepelend stedenbouwkundig masterplan maakte geen deel uit van het pedagogisch opzet. De oefening en het bijhorende ontwerpproces was eerst en vooral gericht op het kwalitatief leren omgaan met onzekere en wijzigende randcondities in een stedelijk weefsel met een bijzondere densiteit en incoherentie. Dit soort surrealistische condities zijn overigens in de realiteit vaak niet veraf, zoniet nog intenser: aan de binnenzijde van historische bouwblokken, in de wirwar van Vlaamse aanbouwen en koterijen of in de vervlechting van decennia aan incoherente bouwstijlen in de randstad. Ze dagen ontwerpers uit om in deze veelheid en diversiteit te zoeken naar structurele helderheid, leesbaarheid, licht, privacy. Dit is geen sinecure en vergt een voldragen ruimtelijk inzicht en doorgedreven ontwerpmatig onderzoek. Die vaardigheden werden eens te meer zichtbaar wanneer we de tijd namen om de individuele maquettes en de ondersteunende documenten te beoordelen.

DE INTELLIGENTE RUÏNE

De radicale keuze om het ontwerpproces niet te laten vertrekken vanuit een specifiek programma van eisen of het onderzoeken van een typologie bleek een gouden gok. Door de veelheid aan verwachtingen te reduceren zijn we erin geslaagd de studenten wezenlijk te laten verdiepen op een aantal van de leerdoelstellingen. Wanneer ze niet langer moeten vertrekken van functies, zoals vertaald in een programma van eisen, krijgen ze de kans om het vermeend onlosmakelijk verband bestaat tussen het programma en het ontworpen gebouw te bevragen. Met de notie van intelligente ruïne (b0b Van Reeth) als uitgangspunt, zijn studenten de uitdaging aangegaan om gebouwen te ontwerpen die met minimale energetische, ecologische en afval-gerelateerde impact getransformeerd kunnen worden en veranderende invullingen in de toekomst kunnen accommoderen. Door de vereisten en de gelaagdheid van de opgave te reduceren, verminderde de ruis en kwam er meer ruimte vrij voor een iteratief ontwerpproces, het ontwikkelen van een voldragen kennis over de rol van (draag)structuren en (bouw)materialen, en het plaatsen van gerichtere klemtonen in het ontwerp.

TAAL VAN HET ONTWERP

Tot slot willen we opmerken dat de opdracht ons tot het uitbreiden van de geijkte taal van het atelier noopte. Door de afwezigheid van een programma van eisen verschoof de inzet van een ontwerpproces van het leggen van een ruimtelijke 'puzzel' naar het creëren van ruimtes op basis van specifieke materialen. Het heeft tot ongemeend boeiende gesprekken geleid, tijdens zowel de wekelijkse begeleidingen als de jury.

NIEUWE AANDACHTSPUNTEN

De combinatie van een technisch uitdagende constructie met het verplicht gebruik van vier materialen kende ook zijn kritische limieten. In opdrachten als deze blijft de bredere context ook een punt van aandacht. Door de complexiteit van de opgave speelde het onderliggende gebouw echter in weinig ontwerpen nog een rol van betekenis. Het werd louter beschouwd als fundering en verhoogd maaiveld, terwijl het ook zijn eigen materialiteit van structuur en bouwhuid kent. In diezelfde optiek viel het ook op hoe snel de opgelegde materialen binnen het ontwerp voor lief werden genomen. Enkele van de respectievelijke materialen (glasmozaïek, aerogel of marmer) roepen in het licht van de economische en ecologische uitdagingen van vandaag onwillekeurig kritische vragen op. We denken na hoe we deze aandachtspunten meenemen bij de uitwerking van de opgaves voor volgend jaar.

Het ontwerp ziet het grote hoogteverschil en uitgesproken topografie tussen dak en patio als een opportuniteit. Een opgehangen trapstructuur breidt de collectieve doorgang uit naar de patio en het onderliggend kantoor. De opgegeven steunpunten worden verlengd met samengestelde houten kolommen. Nokken op de kolommen bieden aanleiding voor verdere vertakking. Slim gestapelde hoofd- en nevenbalken creëren een boeiend ruimtelijk casco en doorlopend parcours tot de opengewerkte dakverdieping. Structuur, bouwknopen en materialiteit worden verbeeld in zeer heldere grafische documenten.

Zes steunpunten

Massief hout, mycelium,
figuurglas, linoleum

LVL, minerale wol,
glas, marmer.

Drie steunpunten

Driehoekige vloervlakken verankeren zich in de wanden en bovenliggende vloeren, waardoor een complexe ruimtelijke structuur ontstaat van geschrante driehoekige wanden en vloervelden. Het geheel wordt omhuld door een bescheiden gevel in figuurglas met een subtiel trompe-l'oeil-effect. Aan de publieke passage bevindt zich een wintertuin waarin een dubbele, ruimtebesparende spiltrap zich rond en door de complexe structuur wikkelt. De wintertuin vormt tegelijk een buffer tussen het publieke en het private domein en maakt een volledig beglaasde voorgevel over twee bouwlagen mogelijk. Enkel de bovenste verdieping opent zich naar de achterzijde, met een terras onder het uitkragende dak.

Een getrapte uitkraging zoekt naar het noodzakelijke bruikbare oppervlak en geeft tegelijk vorm aan de expressieve kopgevel aan het plein. De gevelafwerking bestaat uit bakstenen vervaardigd uit een restproduct van de marmerindustrie: residu afkomstig uit het slijpproces van marmer krijgt zo een nieuwe toepassing als bouw materiaal. De beglaasde langsgevel biedt een duidelijke inblik op de uitgesproken massiefhouten balkenstructuur, gedragen door betonnen kolommen met een oversized console. Het structurele ontwerp is gebaseerd op eenzelfde type massieve balk, de meest economische sectie, die geschrinkt wordt gestapeld om de vereiste structurele hoogte te bereiken. De gelaagdheid van deze structuur geven de ruimtes een zekere ruis, geïnspireerd op het geluidsfragment.

Massief hout, cellenbeton,
marmer, linoleum.

Vier steunpunten

Snelbouwsteen, CLT,
katoenvezels, marmar.

Twee steunpunten

Een hoekperceel, twee steunpunten en een stukje gemene muur. Kruisende draaglijnen werden ontwikkeld als antwoord op de bijzondere structurele randvoorwaarden. Boogvormen uit snelbouw overspannen de steunpunten, vloerplaten uit CLT en nagespannen snelbouwmetselwerk garanderen het horizontale evenwicht. Het structurele ontwerp leidt hier tot een bijzonder casco en een unieke ruimtebeleving. Een groot cirkelvormig raam biedt een blik op de inwendige ruimtelijke complexiteit, structuur, details en circulatie.

Opblaasstructuren werden uitvoerig onderzocht in al hun facetten: gerealiseerde referentieprojecten, structuur, detail en materiaal werden onder de loep gehouden. Een uitgesponnen ontwerpproces leidde finaal tot een bijzonder uitgepuurde opblaasstructuur in de vorm van een afgeplatte bol, afdragend via afschuining op vier afzonderlijke metalen steunen. Een compacte binnenkern uit inwendig versterkte TPO deelt de doorsnede op in dienende en bediende ruimtes. De opblaasstructuur is tijdelijk van aard en kan volledig gedemonteerd en opgeborgen worden in de verzonken basis. Bouwknopen, materialiteit, ruimtelijke werking en structuur worden verbeeld in een prachtige grafiek.

Two steunpunten

Inflatable, kalkhennep,
pleister.

Staal, gebrand hout,
gelammelleerd glas, marmar.

Twee steunpunten

De symbiose tussen structuur en de flexibiliteit in de omgang met het opgelegde materiaalgebruik, alsook hoe deze het gevolg is van de gelaagde verwevenheid tussen concept en de helderheid van de beheerde ontwerpfases, maakt dit ontwerp uitzonderlijk. De notie van de ambigue bouwschil stond van bij het begin centraal en was het onderwerp van een minutieus en architecturaal geloofwaardig transformatieproces waar het 'binnen' en het 'buiten' tot op het einde een caleidoscopische relatie met elkaar blijven aangaan. Eén vakantiefoto van mogelijks een vissershuis nabij Sant'Elia in Sicilië inspireerde het project. De projectie ervan op de ontwerpsite, bijgestaan door weldoordachte nieuwe contexten en de loyaliteit ten aanzien van 'de imaginaire plek', leveren een volwaardig project op dat getuigt van een even intuïtieve als diepgaande focus.

Het resulterende ontwerp is een sterk voorbeeld van hoe beperkingen op vlak van structuur en materiaaleigenschappen kunnen resulteren in een krachtige, ogenschijnlijk eenvoudige, architectuurtaal – afgestemd op een efficiënt materiaalgebruik. Twee volumes, een lange kern met uitkraging in baksteen en een gekarteld volume uit glasplanken, worden in elkaar worden geschoven. ‘Ambigüiteit’ verleent het ontwerp een zekere complexiteit en schoonheid: de boog is constructief afhankelijk van een inwendige staalstructuur, sommige glasplanken zijn niet translucient en worden opgevuld met kurk. Bouwknopen staan in hun detaillering ten dienste van de verschijningsvorm: wat logisch lijkt, hoeft dat niet altijd te zijn.

Drie steunpunten

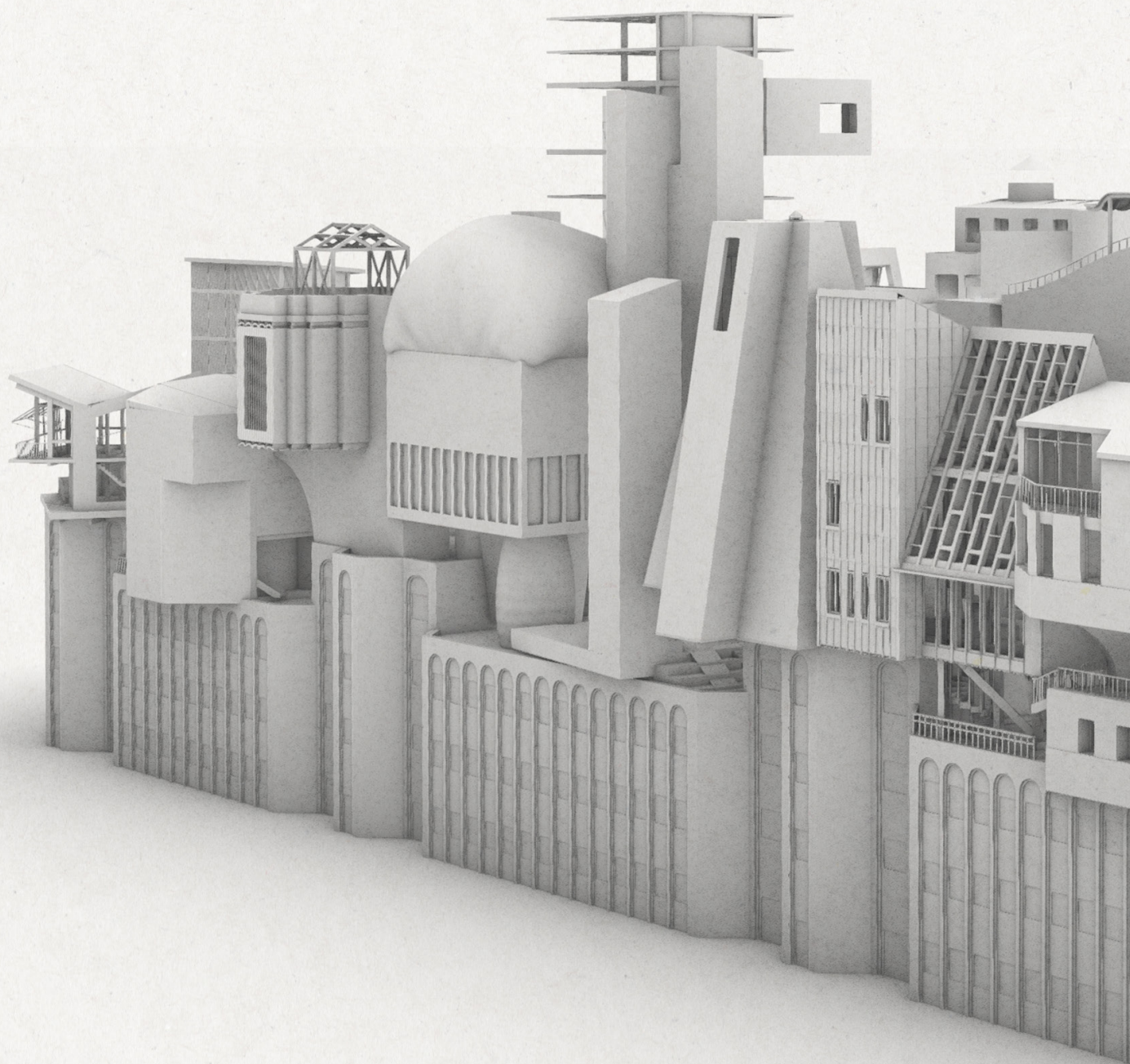
Baksteen, kurk, glasplanken
cementtegels.

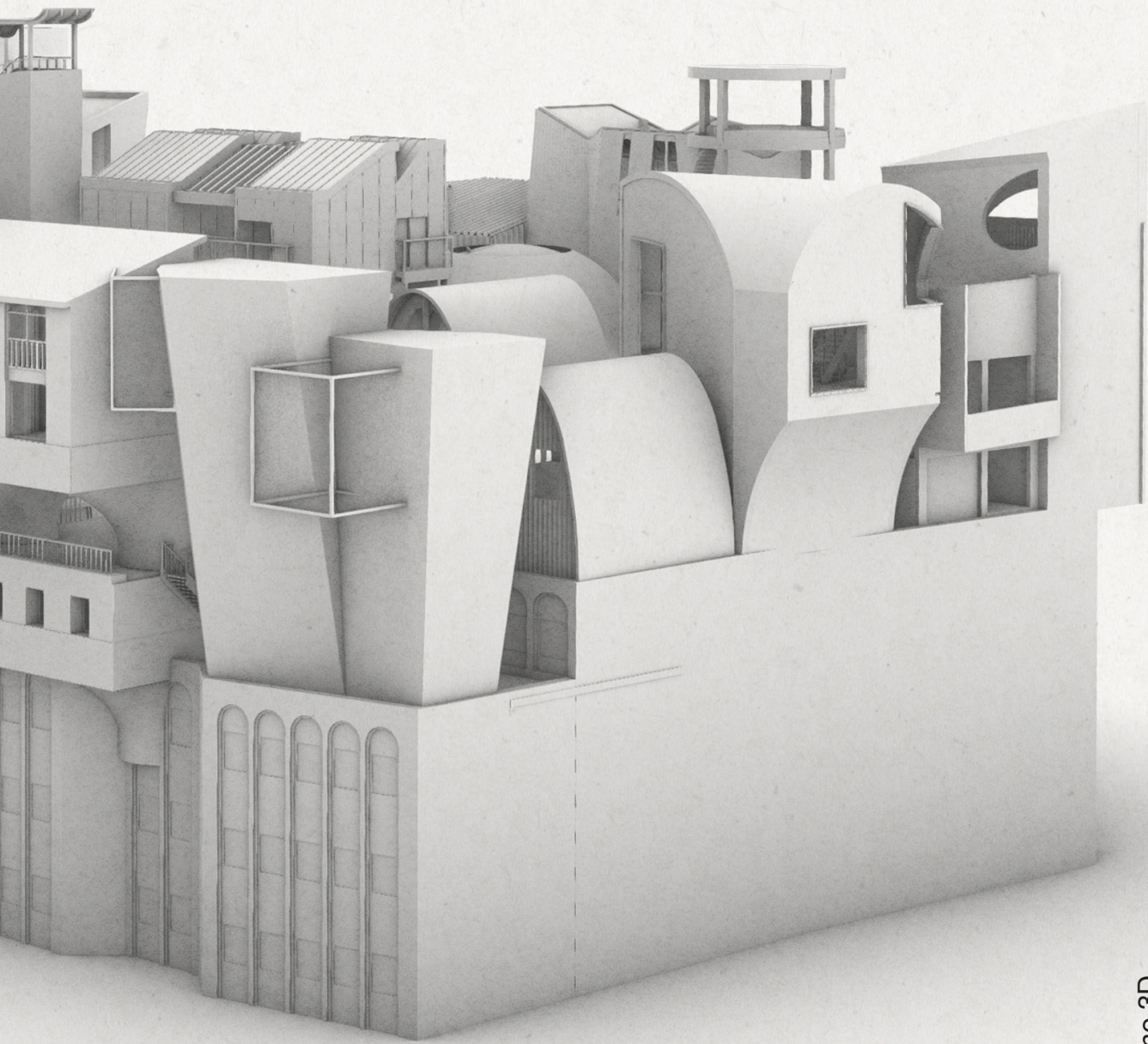

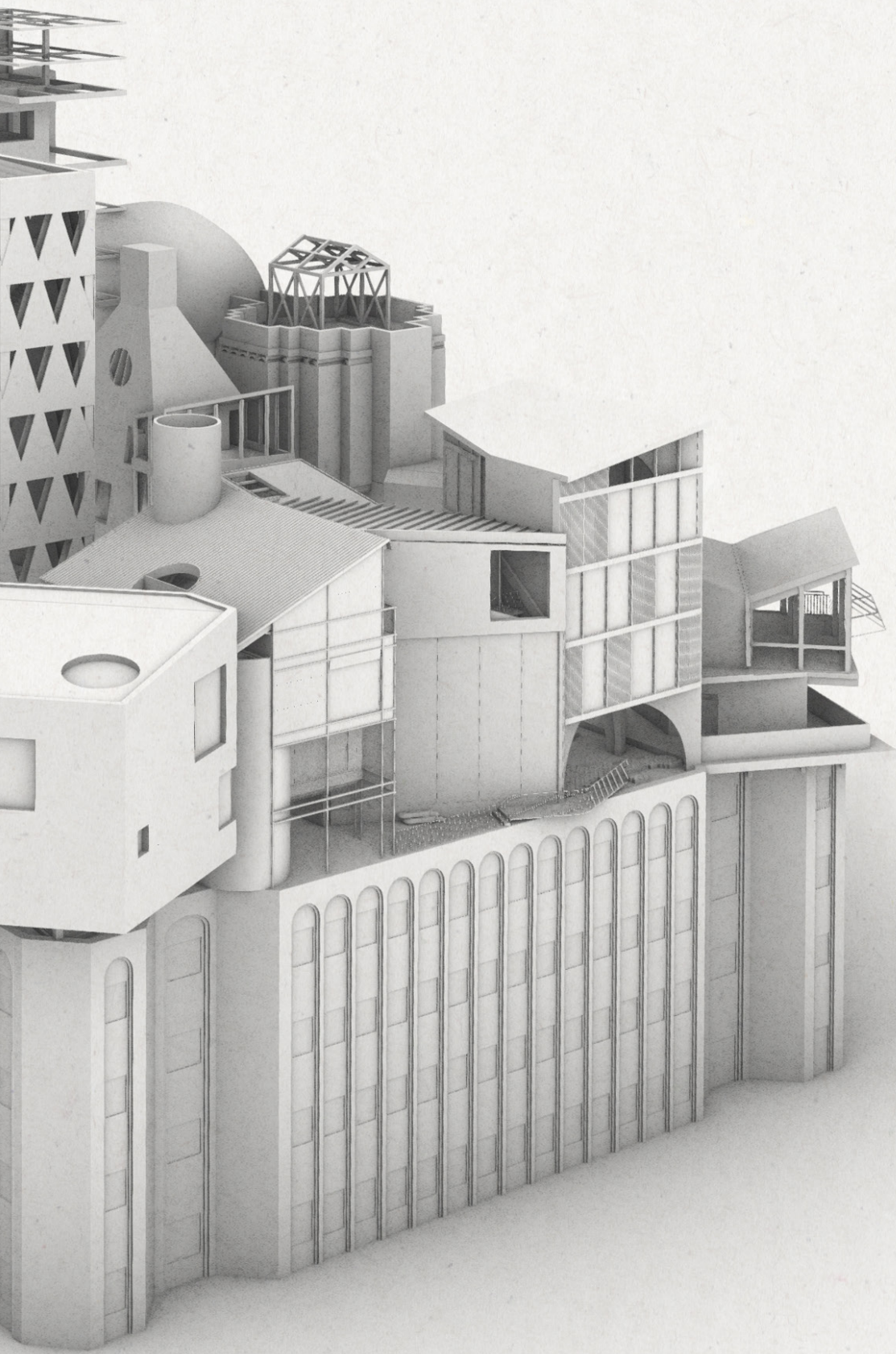

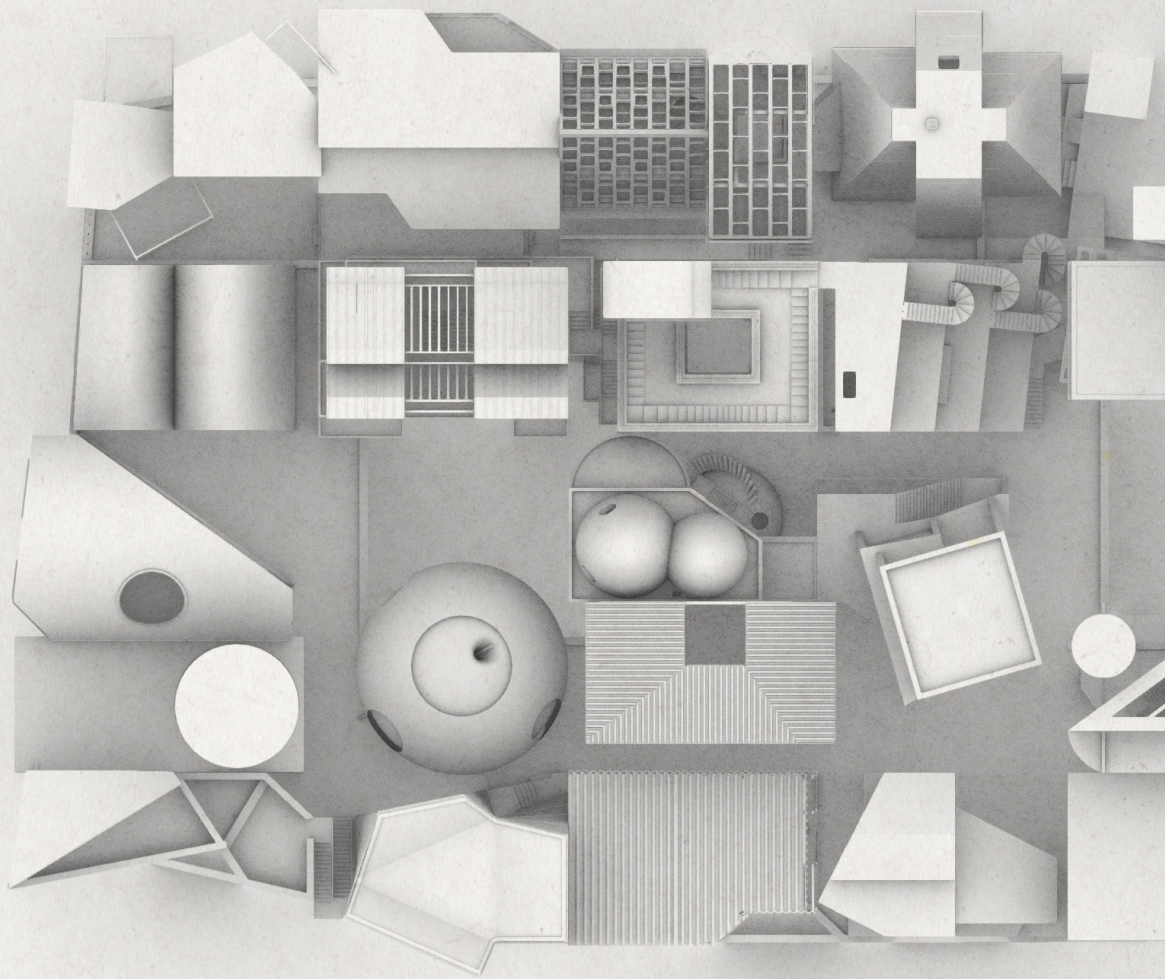

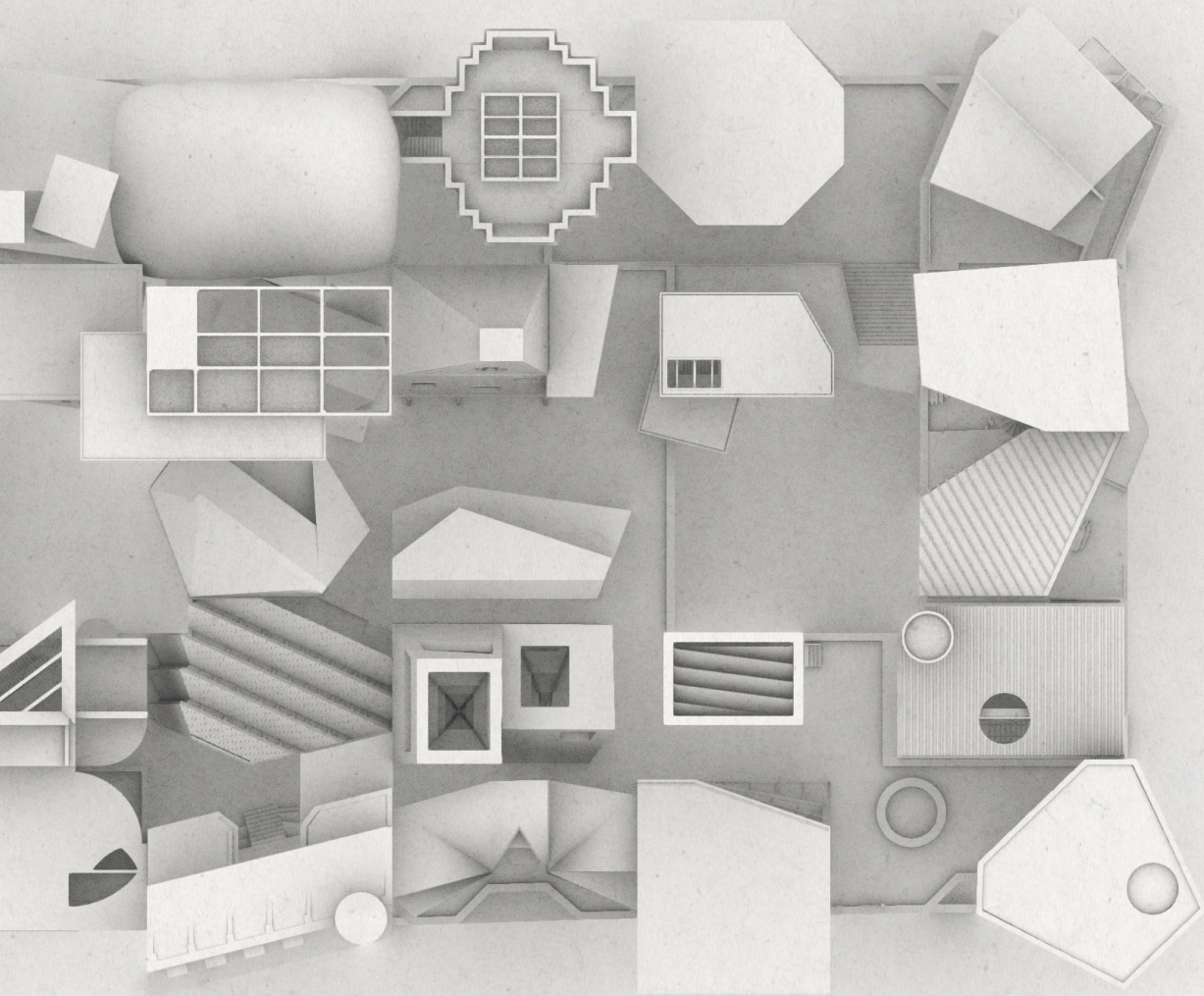

Zoals de vrijdagochtenden wel vaker begonnen, stelde Wouter ons volgens gewoonte de vraag: “Waar kijken we naar?” Meestal werd dit gevolgd door een lange stilte, wat zenuwachtig gelach en iemand die half fluisterend “euh...” zei. Maar kijk, na een jaar hebben we eindelijk een antwoord.

We kijken naar een jaar dat begon met een maquette groter dan eender welke tafel in het atelier (en duurder dan gezond was voor onze bankrekening). Naar een atelier waar plaatsgebrek een gewoonte werd en waar “ik leg het hier efkes” automatisch betekende dat niemand het ooit nog terugvond.

We kijken naar ogen die dichtvielen tijdens het vieruurmoment en maquettes die behandeld werden alsof het pasgeboren kinderen waren. Naar collectieve stress aan de lasercut, paniek vijf minuten voor jury en dat ene “kleine detail” dat uiteindelijk vijf uur werk bleek te zijn. Naar discussies over schaal alsof het een kwestie van leven of dood was, naar ateliermuziek die ondertussen in ons collectief geheugen gegrift staat en naar een curlingbaan die we nooit meer normaal kunnen bekijken.

We kijken naar Hans, die voor altijd in ons hoofd een streepjestrui zal dragen en voor wie het gebruik van beton nooit een probleem was. Naar Wouter, die tijdens een begeleiding zonder moeite de halve bib op tafel kon leggen. Naar Jasper, die altijd nog vijfhonderd extra ideeën had wanneer wij dachten dat het eindelijk klaar was. Naar Anke, onze wandelende houtencyclopedia. Naar Kris, die bewees dat je als architect blijkbaar ook gewoon op thee kan functioneren. Naar Loïc, die een geweldige studiereis plande en daarbij geen enkele kerk heeft overgeslagen. Naar Silke, in de stille hoop dat ze ooit zou zeggen: “die structuur, da ga wel lukken ze.” Naar Yves, die filosofische lagen in een ontwerp zag waarvan we zelf niet eens wisten dat ze bestonden. Naar Martijn, die letterlijk elk object in het atelier kon gebruiken voor een zonnestudie. Naar Marie, die zelfs de grootste stressmomenten droog kon relativeren.

En ergens tussen al die begeleiding, deadlines en chaos kijken we ook even naar onszelf. Naar een groep die dit jaar meer dan ooit samenhang. Samen kruipen door de rommel van het atelier, de bleitcounts, finales van De Mol, pimp-your-fluovestmomenten, slaaptekort, stressmomenten en een studiereis die onvergetelijk was. Maar even goed naar avonden waarop plots bijna heel het jaar samen uitging en het atelier zich gewoon leek te verplaatsen naar een café, waar gesprekken over projecten moeiteloos overgingen in complete onzin en “nog eentje dan” zelden bij eentje bleef. Want ondanks alle “schoolgerelateerde activiteiten” zijn het uiteindelijk die momenten die zullen blijven hangen: samen eten bestellen om middernacht, elkaar door jury’s praten, lachen op compleet verkeerde momenten en doen alsof alles onder controle was terwijl niemand eigenlijk nog wist waarmee we bezig waren. Uiteindelijk kijken we naar een plek waar we enorm veel geleerd hebben van elkaar, van onze begeleiders en ook van onszelf.

En daarom: bedankt aan iedereen die daar deel van uitmaakte. Aan alle begeleiders, het poetspersoneel dat jaar na jaar probeerde het atelier terug bewoonbaar te maken en vooral aan de medestudenten. Zonder jullie allemaal was het waarschijnlijk veel stiller geweest op ons atelier, maar een pak minder plezant.

Aster Laureys

Namens studenten 3e bachelor Ingenieurswetenschappen: architectuur

STUDIEREIS RHEIN & RUHR

Na Parijs en London wordt het Ruhrgebied beschouwd als het grootste metropolitane gebied van Europa. Dit grote verstedelijkte gebied bestaat uit een cluster van grote steden gelegen langs de Rijn en Ruhr rivieren. Vanuit architecturaal oogpunt wordt het gebied gekenmerkt door 3 belangrijke periodes. De hele regio onderging een eerste keer een snelle verstedelijking tijdens de industriële revolutie door de steenkool- en staalindustrie. Het beeld van deze grootschalige industrie met haar mijnschachten, watertorens en fabrieken domineert nog in grote mate het imago van het Ruhrgebied. De regio beleefde echter ook hoogdagen in de na-oorlogse periode toen het de industriële motor vormde van het Duitse Wirtschaftswunder. In deze relatief korte periode volgde een tweede groei, waardoor de regio naast relictten uit het industriële tijdperk ook rijk is aan architecturale experimenten uit de jaren 1950, -60 en -70.

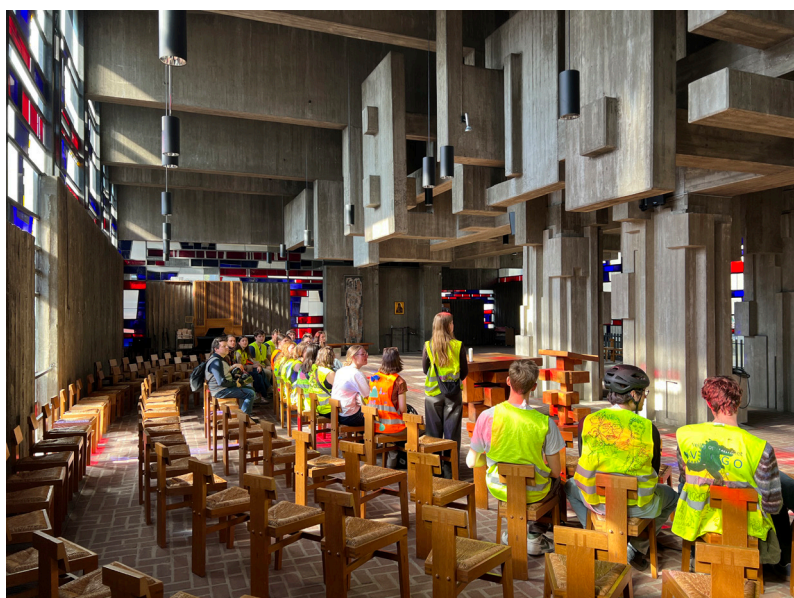
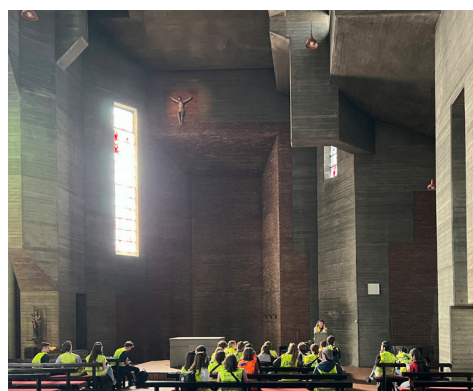
Deze experimenten getuigen van een periode waarin een reeks belangrijke maatschappelijke transitie architecten ertoe aanzetten nieuwe vormen en technieken toe te passen, niet in het minst om het tempo waaraan gebouwd moest worden te kunnen bijhouden. Nieuwe manieren van leven, werken, leren moesten vorm krijgen in een gebied waar niet enkel veel verwoest was door de oorlog, maar ook een enorme groei aan de gang was. Zo werd de Ruhr-regio een experimenteel terrein voor nieuwe kerkarchitectuur. De hoeveelheid en diversiteit aan nieuwe kerkgebouwen is ongeëvenaard in Europa. Radicale ontwerpers zoals Gottfried Böhm en Rudolf Schwarz gingen de uitdaging van het Tweede Vaticaans Concilie (1965) aan om de verhouding tussen de kerk en de gelovigen te herdenken. Het aanwezige grootkapitaal werd tegelijk ook geïnvesteerd in de aankoop van belangwekkende private en publieke verzamelingen van moderne en hedendaagse kunst.

In elke stad werden grote musea gebouwd. De Ruhr-metropool kent vandaag de dichtste concentratie aan (kunst)musea van West-Europa: in 16 steden vind je er maar liefst 21 musea met een gezamenlijke oppervlakte van 45.000 m². In de voorbije twee decennia onderging de regio een laatste ingrijpende transitie. Sinds het begin van de jaren 1970 belandde de koolindustrie in steeds moeilijker vaarwater. Het leidde een lange periode van verval in. Pas in de jaren 2000 ontstond weer interesse in het industriële erfgoed en ontstonden initiatieven om oude industriële sites om te vormen tot culturele sites. Dit industrieel-cultuurlandschap is vandaag enorm rijk aan landschapsparken, musea en recreatiegebieden. Het Ruhrgebied werd lang bewust ontwikkeld onder het motto “gegliederte und aufgelockerte Stadt” (uitgespreide en losse stad). Het multifocale nederzettingsspatroon, de veelheid aan kleine architecturale pareltjes en het glooiende rivierenlandschap maken deze regio ideaal om met de fiets te ontdekken.

Bron: “Architektur der 1950er bis 1970er Jahre im Ruhrgebiet”, Tim Rieniets (ed.), Christine Kämmerer (ed.), Verlag Kettler, Dortmund, 2019

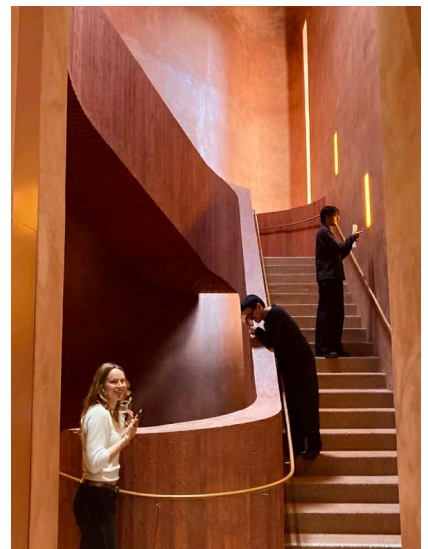
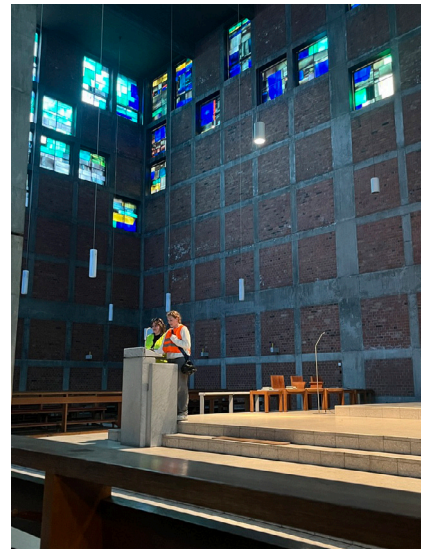
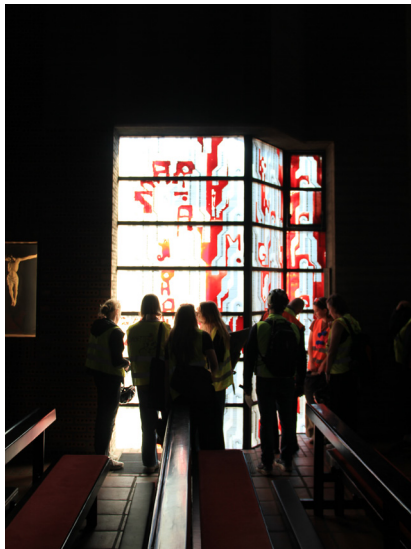
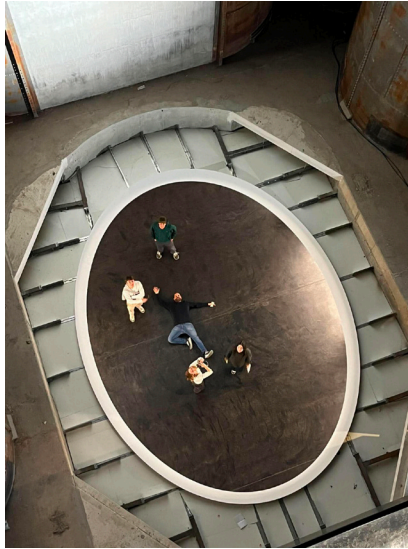

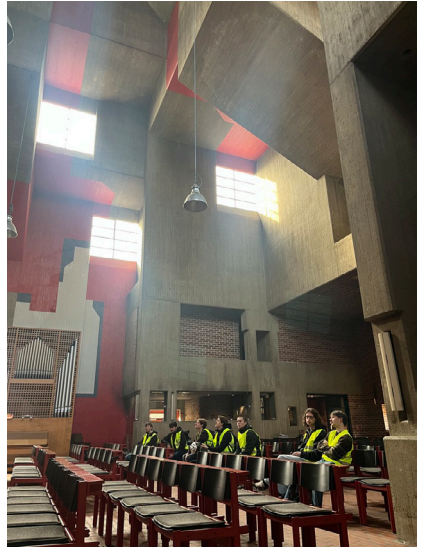
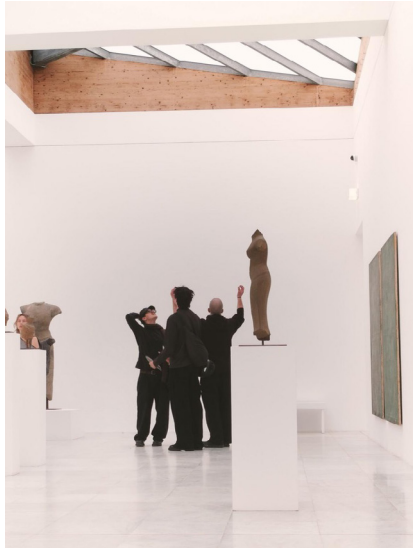

A+

FIVE DECADES OF BELGIAN ARCHITECTURE

BENEFIT FROM STUDENT DISCOUNTS

DIGITAL

Unlimited online access to the latest A+ issues and the A+ archive.

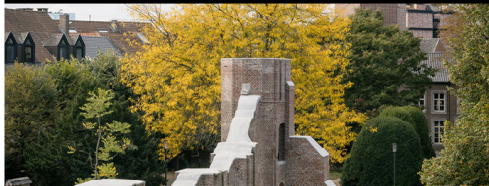
€ 99,00/year CLASSIC
€ 49,00/year STUDENT
€ 149,00/year INSTITUTION

PRINT & DIGITAL

Unlimited online access to the A+ archive and the magazine at home, 5 times a year.

€ 129,00/year CLASSIC
€ 65,00/year STUDENT
€ 195,00/year INSTITUTION

ARCHITECTURE IN BELGIUM

**Discover the projects, careers,
and opportunities at the most
exciting design & engineering
company around!**

sbe-engineering.com

SBE
student
challenge.be

**Heard about the SBE
Student Challenge yet?**

Find out more here.

New challenge 2026-27 coming soon... stay tuned!

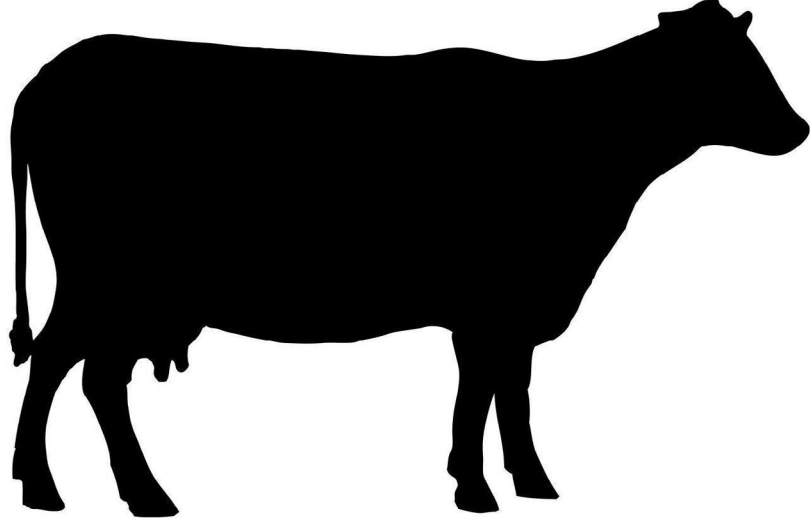

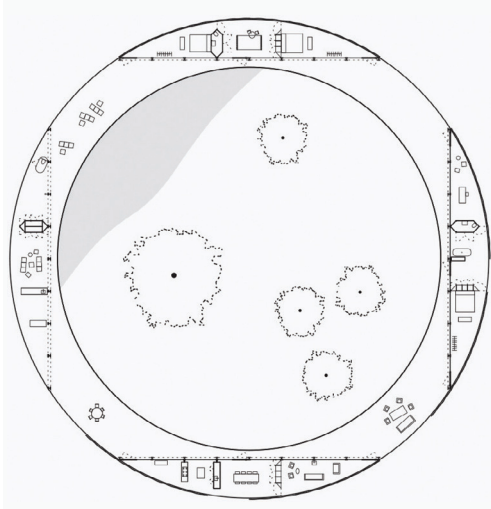
SBE engineering

sponsor

sponsor

studentenvereniging
De Loeiende Koe

OFFICE KERSTEN GEERS DAVID VAN SEVEREN | Solo House | Matarraña

VECTORWORKS®
A NEMETSCHEK COMPANY

official
distributor

design
express

Dream. Design. Build.

Vectorworks, de ontwerpsoftware achter wereldklasse-architectuur. Gratis voor studenten en docenten. Bijna afgestudeerd? Zet de volgende stap met student2PRO, onze exclusieve aanbieding om je carrière te lanceren.

STUDENT2PRO

ONDERWIJSLICENTIE

sponsor

In dit jaarboek wordt het werk gebundeld van de studenten uit het opleidingsonderdeel Atelier Architectuurontwerpen III van de derde Bachelor Ingenieurswetenschappen: Architectuur aan de Universiteit Gent, academiejaar 2025-26.

Eerste druk, juni 2026

Uitgever

Vakgroep Architectuur & Stedenbouw Universiteit Gent
Plateaustraat 22
B-9000 Gent
+32(0)92643742
architectuur@ugent.be

Samenstelling

Verantwoordelijke uitgevers: Hans Lust en Wouter Davidts
Hoofredactie: Jasper Caenepeel
Tekstredactie: Kris Buyse, Loïc de Béthune en Wouter Davidts
Concept en grafische vormgeving: Zita Cornelissen, Floor De Goeyse, Laurens Hasan, Lander Lammens, Aster Laureys, Loïc Nachtergaele en Arthur Reyntjens
Zetwerk: Jasper Caenepeel, Hans Lust en Marie van Kerckhoven
Teksten: Jasper Caenepeel, Marie Van Kerckhoven, Wouter Davidts en de studenten
Atelier Architectuurontwerpen III

Oplage: 125 exemplaren

Druk: Puntgaaf (Vichte)

De front en backcover zijn gedrukt op Oldmill premium white 350 gram

De atlas met projecten is gedrukt op omni gloss 90 gram

De teksten zijn gedrukt op multi design rough 120 gram

ISBN/EAN: 978-94-6532-060-1

NUR: 648

Geen enkel deel van dit boek mag gebruikt worden voor het trainen van artificiële intelligentie.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd zonder voorafgaandelijke toestemming van de uitgevers en de auteurs.

De rechten voor de illustraties en de teksten werden naar best vermogen geregeld. Andere rechthebbenden dienen zich te wenden tot de hoofdredacteur.

In dit jaarboek wordt het werk gebundeld van de studenten uit het opleidingsonderdeel Atelier Architectuurontwerpen III van de derde Bachelor Ingenieurswetenschappen: Architectuur aan de Universiteit Gent, academiejaar 2025-26.

De studenten die in het academiejaar 2025-2026 deelnamen aan het Atelier Architectuurontwerpen III waren Rinesa Ajdari, Emile Blanckaert, Tiebe Blaton, Trix Bogaert, Laura Cocquyt, Angelina Coetsier, Hanne Coomans, Zita Cornelissen, Elien De Braekeleer, Lara Declercq, Mathis De Craen, Elien Dedecker, Fran Defour, Floor De Goeyse, Hanne De Keijser, Bram Demeulenaere, Nina De Sagher, Harold Desimpel, Alixe Dessomviele, Dalia de Vos, Kato De Walsche, Evelyne D'Haeyer, Nour El-Batouli, Caroline Foon, Sara Geeraerts, Iris Gijsbers, Floor Goemaere, Mette Goeminne, Marie Goossens, Luna Gorré, Sander Gyselinck, Saouda Hajji, Laurens Hasan, Nicolas Hochepped, Remco Hooyberg, Linde Hoste, Mila Jespers, Dante Kerckhove, Marlies Kochuyt, Lander Lammens, Aster Laureys, Emeline Mercier, Hasse Mertens, Jente Mertens, Lyrcha Mankuka Mokio, Loïc Nachtergaele, Mona Niemegeers, Celien Nuyens, Sébastien Planckaert, Lennert Plets, Sam Rawoens, Arthur Reyntjens, Arthur Roefs, Liselotte Romelart, Tia Rottiers, Nermin Rougui, Remi Salomon, Rune Simons, Lara Steeman, Riete Stevens, Lore Stuyck, Basiel Tack, Sarah Tant, Mert Top, Gauthier Triest, Michiel Vanackere, Wout Van Bogaert, Lisa van de Korput, Arthur VandenBerghe, Maxim Van den Nest, Sarah Van der haegen, Borre Vandermeulen, Kobe Vanderyse, Talitha Van Schoors, Anna Van Soetendael, Célestine Vansteenkiste, Jelle Vercauteren, Arthur Versavel, Kato Vissers, Simon Vroman, Laura Warmoes, Melek Yilmaz. Zij werden begeleid door Anke Blommaert, Kris Buyse, Jasper Caenepeel, Yves Coussement, Wouter Davidts, Loïc de Béthune, Hans Lust, Marie van Kerckhoven, Silke Van Geeteruyen, Martijn Vyncke.

Onze oprechte dank gaat uit naar iedereen die onze vrijdagmiddaglesingen mee mogelijk maakte. In het bijzonder bedanken we het team van de bibliotheek Architectuur & Stedenbouw voor de voortdurende gastvrijheid.